

Akademisk Råd (Akademisk Råd)

27-11-2020 14:00

Zoom link

Indhold

Punkt 1: Mødeinformation	1
Punkt 2: Til orientering: Institut for Folkesundhed (20 min. - 14.00 - 14.20)	1
Punkt 3: Til drøftelse: Forretningsorden for Akademisk Råd (20 min. - 14.20 - 14.40)	1
Punkt 4: Til orientering: Godkendelse af Handleplan for Ligestilling (10 min. - 14.40 - 14.50)	3
Punkt 5: PAUSE (10 min. -14.50 - 15.00)	4
Punkt 6: Til drøftelse: Sexisme (60 min. - 15.00 - 16.00)	4
Punkt 7: PAUSE (10 min. - 16.00 - 16.10)	6
Punkt 8: Til drøftelse: Healths Uddannelsesrapport 2020 (15 min. - 16.10 - 16.25)	6
Punkt 9: Til orientering: Tilknytningsaftaler, besøg af datatilsynet og revision af standarder for ansvarlig forskningspraksis (15 min. - 16.25 -16.40)	8
Punkt 10: Mundtlig orientering fra formanden (10 min. - 16.40 - 16.50)	10
Punkt 11: Mundtlig orientering fra dekanen (5 min. - 16.50 - 16.55)	11
Punkt 12: Evt. (5 min. - 16.55 - 17.00)	11
Punkt 13: Læs selv: Undersøgelse af online undervisning og eksamen forår 2020	11

Punkt 1: Mødeinformation

Detagere

Søren Dinesen Østergaard, Nanna Susanne Brix Finnerup, Tine Brink Henriksen, Hanne Bjerregaard Møller, Rikke Nielsen, Ebbe Bødtkjer, Niels Trolle Andersen, Mette Hansen, Andreas Halgreen Eiset, Bente Nyvad, Golnoush Bahrami Møller, Steffen Sinning, Lars Bo Nielsen, Susie Mogensen, Inger Merete S. Paulsen, Tina Bach Aaen, Kasper Glerup Lauridsen, Caroline Winther Boye, Olivia Kaas Laursen, Jeppe Skov Madsen, Nete RamlauHansen

Gæster

Under punkt 2 om Institut for Folkesundhed deltager Ole Bækgaard

Under punkt 4 om handleplan for ligestilling deltager Tanja Hansen

Under punkt 6 om sexisme deltager Tanja Hansen

Under punkt 8 om Healths uddannelsesrapport deltager Lise Wogensen Bach og Hanne Johansen

Under punkt 9 om tilknytningsaftaler, besøg af datatilsynet og revision af standarder for ansvarlig forskningspraksis deltager Hans Erik Bøtker, Lene Bøgh Sørensen og Susanne Kudsk

Punkt 2: Til orientering: Institut for Folkesundhed (20 min. - 14.00 - 14.20)

Det indstilles

- At rådet tager orienteringen om Institut for Folkesundhed til efterretning

Baggrund

Ole Bækgaard, Institutleder for Institut for Folkesundhed, præsenterer instituttet og instituttets strategi.

Ansvarlig/sagsbehandler

Lars Bo Nielsen/Nete Ramlau-Hansen

Punkt 3: Til drøftelse: Forretningsordenen for Akademisk Råd (20 min. - 14.20 - 14.40)

Det indstilles

- At Akademisk Råd drøfter opgaverne for akademisk råd, herunder forretningsordenen for rådet

- At Akademisk Råd overvejer om forretningsordenen for rådet skal revideres

Baggrund

Akademisk Råd skal sikre medbestemmelse og medinddragelse vedrørende akademiske forhold i bred forstand, herunder bl.a. hovedområdets interne fordeling af bevillinger og forhold vedrørende forskning, talentudvikling, uddannelse og videnuudveksling. Herudover er rådet med til at sammensætte de udvalg, der skal vurdere ansøgere til videnskabelige stillinger og tildele ph.d.- og doktorgraden. Akademisk Råd kan desuden udtale sig til rektor.

På Akademisk rådsmøde d. 22. september blev det besluttet, at Akademisk Råd skulle drøfte forretningsordenen for rådet, herunder de yderligere opgaver, der ligger som medlemmer af rådet, eksempelvis tildeling af ph.d.-graden samt proceduren for høringsprocessen for bedømmelsesudvalg.

Vedhæftet er den gældende forretningsorden for rådet, der er fra 2014, og proceduren for høringsprocessen for bedømmelsesudvalg, der blev vedtaget på møde i rådet den 22. september. Herudover kan standard-forretningsordenen for AU ses ved at følge dette link:

<https://www.au.dk/om/organisation/regelsamling/styrelse-administration/01/01-10-standardforretningsorden-akademiske-raad/>

Ansvarlig/sagsbehandler

Tine Brink Henriksen/Nete Ramlau-Hansen

AARHUS UNIVERSITET
HEALTH

FORRETNINGSORDEN

for

Akademisk Råd ved Health

Udarbejdet inden for rammerne af den standardforretningsorden for akademiske råd, som rektor har fastsat, jf. vedtægt for Aarhus Universitet § 19, stk. 5. Justeret på baggrund af universitetslovens bestemmelse om, at Akademisk Råd vælger en formand blandt sine medlemmer jf. § 15, stk.5.

Medlemstal, konstitution m.v.

§ 1. Akademisk Råd består af i alt 18 medlemmer. Dekanen er født medlem. Derudover består Akademisk Råd af 12 medlemmer valgt blandt fakultetets videnskabeligt ansatte (3 fra Institut for Klinisk Medicin, 3 fra Institut for Biomedicin, 2 fra Institut for Folkesundhed, 2 fra Institut for Odontologi, 1 fra Institut for Retsmedicin og 1 ansat Ph.d. studerende) og 5 medlemmer valgt blandt fakultetets studerende (2 fra medicinuddannelsen, 1 fra tandlægeuddannelsen, 1 fra øvrige uddannelser og 1 ikke-ansat Ph.d. studerende). Desuden deltager 3 observatører, valgt blandt fakultetets tekniske og administrative personale.

Stk. 2. Akademisk Råd vælger en formand blandt sine medlemmer. Dekanen er ikke valgbar.

Stk. 3. Akademisk Råd kan indbyde andre ikke-medlemmer til i nærmere angivet omfang at deltage i Akademisk Råds møder som observatører.

Stk. 4. Observatører har taleret, men ikke stemmeret.

§ 2. Akademisk Råds studentermedlemmer er valgt for en periode på 1 år. Akademisk Råds øvrige medlemmer er valgt for en periode på 4 år.

Stk. 2. På det første møde efter at nyvalgte studentermedlemmer er tiltrådt giver dekanen en orientering om Akademisk Råds arbejde, og rådets mødeplan fastsættes.

Udvalg

§ 3. Akademisk Råd kan nedsætte rådgivende udvalg, men disse kan ikke tillægges selvstændig kompetence.

Ordinære og ekstraordinære møder, skriftlig behandling

§ 4. Akademisk Råd udøver sin virksomhed i møder, jf. dog § 6. Ordinære møder afholdes på universitetet to gange pr. halvår dog ikke i tiden 1. juli - 15. august.

Stk. 2. Senest 10 hverdage inden hver ordinær mødedag udsender formanden og dekanen en dagsorden eller en aflysning til medlemmerne. Dagsordenen eller aflysningen skal samtidig offentliggøres på universitetets netsted eller på anden egnet måde. Tillægsdagsorden med supplerende sager kan udsendes senest 2 dage før mødet.

Stk. 3. Hvis et medlem senest 2 uger forud for et ordinært møde skriftligt anmoder om behandling af en sag, skal formanden og dekanen sætte sagen på dagsordenen for det pågældende møde.

Stk. 4. Formanden skal med bistand fra dekanstaben sørge for, at medlemmerne får forelagt de nødvendige oplysninger til bedømmelse af sagerne. Hvis materialet ikke er tilsendt medlemmerne

AARHUS UNIVERSITET
HEALTH

sammen med dagsordenen for et ordinært møde, skal det så vidt muligt fremlægges til gennemsyn i dekanstaben senest 3 hverdage inden mødet.

§ 5. Ekstraordinære møder afholdes, når dekanen finder det nødvendigt. Ekstraordinære møder skal endvidere afholdes, hvis der fremsættes krav herom fra en tredjedel af Akademisk Råds medlemmer. Mødet skal afholdes senest 1 uge efter at kravet er fremsat.

Stk. 2. Indkaldelse til ekstraordinært møde skal ske med mindst 24 timers varsel. Indkaldelsen skal angive dagsordenspunkterne og indeholde de oplysninger, der er nødvendige til bedømmelse af sagerne.

§ 6. Hvis alle medlemmer er enige herom, kan rutinesager afgøres uden for et møde ved skriftlig behandling. Som grundlag for behandlingen udsendes et forslag til beslutning sammen med de nødvendige oplysninger til bedømmelse af sagen. Medlemmerne skal tilkendegive, om de kan tilslutte sig behandlingsmåden, og i bekræftende fald, om de kan tilslutte sig det udsendte forslag til sagens afgørelse. Såfremt et medlem ikke kan tilslutte sig, at sagen afgøres ved skriftlig behandling, optages sagen som punkt på dagsordenen for næste møde i Akademisk Råd.

Mødeoffentlighed

§ 7. Akademisk Råds møder er offentlige. Akademisk Råd kan dog bestemme, at dørene skal lukkes under behandlingen af enkelte punkter på dagsordenen, hvis det på grund af sagens beskaffenhed eller omstændighederne i øvrigt findes nødvendigt.

Stk. 2. Finder Akademisk Råd, at dets forhandlinger forstyrres, kan det for det pågældende møde udelukke en eller flere tilhørere. Dørene kan om nødvendigt lukkes for resten af mødet.

Stk. 3. Dørene skal lukkes ved behandling af sager, hvor det er nødvendigt at hemmeligholde oplysninger for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.

Stk. 4. Spørgsmål, om hvorvidt en sag giver grundlag for dørlukning, skal forud forhandles for lukkede døre, hvis dette bestemmes af dekanen eller et flertal af medlemmerne.

Stk. 5. Akademisk Råd kan tillade, at observatører overværer behandlingen af sager for lukkede døre.

Stk. 6. I sager, der i medfør af stk. 3 behandles for lukkede døre, har medlemmer og observatører tavshedspligt.

Beslutningsdygtighed, mødeledelse og sagernes behandling

§ 8. Akademisk Råd er beslutningsdygtigt, når mindst halvdelen af det fastsatte antal medlemmer er til stede.

Stk. 2. Akademisk Råds møder ledes af formanden. I tilfælde af at formandens forfald vælger Akademisk Råd et andet medlem til at overtage mødeledelsen. Mødelederen træffer afgørelse i alle spørgsmål vedrørende mødernes ledelse. Sagerne behandles i mødet i den rækkefølge, hvori de er optaget på dagsordenen.

Stk. 3. Akademisk Råd kan beslutte at optage nye punkter på dagsordenen, og det kan beslutte at fravige den i dagsordenen angivne rækkefølge for sageres behandling.

Stk. 4. Beslutning i sager, der ikke som selvstændige punkter har været optaget på den før et ordinært møde meddelte dagsorden, kan kun træffes, såfremt intet tilstedeværende medlem protesterer herimod.

AARHUS UNIVERSITET
HEALTH

Stk. 5. Beslutning i sager, der ikke som selvstændige punkter har været optaget på den før et ekstraordinært møde meddelte dagsorden, kan kun træffes, såfremt alle medlemmer er til stede, og intet medlem protesterer herimod.

§ 9. Akademisk Råds afgørelser træffes ved simpelt stemmeflertal.

Mødepligt, habilitet og indkaldelse af suppleanter

§ 10. Medlemmerne har pligt til at deltage i Akademisk Råds møder.

Stk. 2. Medlemmer, der er forhindret i at deltage i et møde, skal underrette formanden herom inden mødets afholdelse. I beslutningsreferatet anføres for hvert enkelt møde, hvilke medlemmer der har været fraværende.

Stk. 3. Medlemmerne kan kun deltage i rådets afstemninger, når de personligt er til stede under disse, jf. dog § 6.

§ 11. Et medlem skal underrette formanden, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om medlemmers habilitet. Underretningen skal så vidt muligt gives inden mødets afholdelse.

Stk. 2. I tvivlstilfælde afgør Akademisk Råd, om medlemmet kan deltage i behandlingen af den pågældende sag. Hvis medlemmet ikke kan deltage i behandlingen af sagen, indkalder formanden den pågældendes suppleant, hvis en sådan er valgt, til at deltage i behandlingen.

§ 12. Når et medlem ved fravær i mindst 2 måneder på grund af sygdom, studierejse eller lignende er ude af stand til at deltage i Akademisk Råds arbejde, indkalder formanden suppleanten til at indtræde for fraværperioden. Formanden afgør, hvorvidt betingelserne for suppleanters indtræden er til stede. Beslutninger vedrørende suppleanters indtræden skal meddeles valgsekretariatet.

Stk. 2. Mister et medlem sin valgbarhed, udtræder medlemmet af Akademisk Råd. Ved orlov kan rektor (v/valgsekretariatet) efter indstilling fra rådet bestemme, at vedkommende kun udtræder i orlovsperioden.

§ 13. Indtræder der vakance i Akademisk Råd og er der ikke valgt eller udpeget et tilstrækkeligt antal suppleanter til, at Akademisk Råd kan være fuldtalligt, afgiver rådet indstilling til rektor (v/valgsekretariatet) om, hvorvidt den eller de ledige pladser skal besættes ved suppleringsvalg, eller om besættelsen kan udsættes til næste ordinære valg.

Beslutningsreferat og ekspedition af Akademisk Råds beslutninger

§ 14. Akademisk Råds beslutninger optages i et beslutningsreferat, der så vidt muligt udsendes senest 14 dage efter mødet. Referatet godkendes ved rundsendelse eller forelægges til godkendelse i næste møde. Ethvert medlem kan forlange sin afvigende mening kort optaget i referatet.

Stk. 2. Formanden ekspederer Akademisk Råds beslutninger.

Stk. 3. Godkendte referater af Akademisk Råds møder offentliggøres på universitetets netsted, i det omfang beslutningerne ikke er omfattet af tavshedspligt.

Stk. 4. Formanden er ansvarlig for, at Akademisk Råd orienterer aktivt om sit arbejde.

AARHUS UNIVERSITET
HEALTH

Spørgsmål vedrørende forretningsordenens og standardforretningsordenens forståelse

§ 15. Spørgsmål om forretningsordenens forståelse afgøres af Akademisk Råd.

Stk. 2. Spørgsmål om standardforretningsordenens forståelse, eller om forretningsordenens overensstemmelse med standardforretningsordenen, skal dog forelægges rektor.

Ændringer i forretningsordenen og standardforretningsordenen

§ 16. Denne forretningsorden træder i kraft 31. januar 2012. Forretningsordenen kan ændres ved almindelig flertalsvedtagelse i Akademisk Råd, når ændringsforslaget er udsendt mindst 14 dage før det møde, hvor det skal behandles.

Stk. 2. Ændringer i standardforretningsordenen for Akademisk Råd, fastsat af rektor, ændrer samtidig denne forretningsorden.

Stk. 3. Rektor kan i ganske særlige tilfælde, og inden for vedtægtens rammer, dispensere fra denne forretningsordens bestemmelser.

Aarhus Universitet, den 28. februar 2014

Dekan Allan Flyvbjerg

Formand Jens Christian Hedemann Sørensen

Procedure for høringsprocessen i Akademisk Råd, Health

For at sikre en enkel og effektiv arbejdstilrettelæggelse af høringsprocessen i Akademisk Råd, Health aftales følgende procedure:

- For hver valgperiode nedsætter Akademisk Råd en VIP-gruppe bestående af tre VIP-medlemmer af rådet, der for et halvt år af gangen har initiativpligt og ansvaret for aktivt at forholde sig til alle høringer om bedømmelsesudvalg, der tilgår Akademisk Råd i perioden.

For den gældende valgperiode er sammensætningen af grupperne følgende:

Fra nu til 28. februar 2021:

Professor Nanna Finnerup (IKM)
Lektor Niels Trolle Andersen (IFS)
Lektor Golnoush Bahram Møller (IOOS)

Fra 1.marts 2021 til 31. august 2021:

Lektor Hanne Bjerregaard Møller (IBM)
Lektor Steffen Sinning (IRM)
Professor Bente Nyvad (IOOS)

Fra 1. september 2021 til 31. december 2021:

Professor Søren Dinesen Østergaard (IKM)
Professor Ebbe Bødtkjer (IBM)
Lektor Mette Hansen (IFS)

Forud for en ny valgperiode nedsættes en ny gruppesammensætningen og denne kommunikeres videre til HR til orientering.

Intern kommunikation blandt rådets medlemmer sker ved at videresende mailen modtaget fra HR til akademiskraad.he@list.au.dk eller ved brug af funktionen 'Svar alle'. Ved brug af funktionen 'Svar alle' sendes der svar til den pågældende HR-supporter, en Empty no-reply mail samt akademiskraad.he@list.au.dk.

- Spørgsmål og/eller indsigelser til bedømmelsesudvalget sendes til HR ved at videresende mailen til empty.he.hr@au.dk inden for 3 arbejdsdage. HR videreformidler spørgsmål og/eller indsigelser til institutleder.

Mens HR indhenter svar fra institutleder sættes høringsprocessen på pause.

HR sender institutleders svar til hele rådet på mailen akademiskraad.he@list.au.dk. Rådet har igen 3 arbejdsdage til yderligere kommentering regnet fra det tidspunkt, hvor HR sender institutlederens svar.

- Hvis HR har brug for at få afklaret eller præciseret spørgsmål og/eller indsigelser fra Akademisk Råd inden henvendelse til institutleder, tager HR kontakt til den udvalgte VIP-gruppe. Hvis medlemmer af Akademisk Råd, som ikke sidder i den udvalgte VIP-gruppe, retter henvendelse til HR, afklarer HR med den udvalgte VIP-gruppe inden der sker henvendelse til institutleder.

Punkt 4: Til orientering: Godkendelse af Handleplan for Ligestilling (10 min. - 14.40 - 14.50)

Det indstilles

- At Akademisk Råd tager orienteringen til efterretning

Baggrund

Handleplan for Ligestilling 2020-2022 blev godkendt af bestyrelsen d. 8. oktober 2020. Handleplanen har – i forhold til det udkast der var i høring – fået et mere entydigt fokus på ligestilling, og flere formuleringer i forbindelse med 'Normer for rekruttering' er blevet præciseret. På ønske fra bestyrelsen er også tilføjet en ekstra aktivitet: undersøgelse af fratrædelsesårsager.

Med bestyrelsens godkendelse forventer vi en snarlig opfordring fra AU's Diversitets- og Ligestillingsudvalg til at gå i gang med lokale indsatser. Fakultetsledelsen besluttede derfor 3. november 2020 at gå i gang med de aktiviteter, hvor der ikke afventes koncept centralt fra. Det drejer sig om:

1. Aktiv anvendelse af tenure track
2. Udarbejdelse af personale- og rekrutteringsplaner
3. Tydeliggørelse af kvalifikationskrav

Vedr. 3 får Akademisk Råd en rolle, idet emnet på fakultetsledelsens opfordring vil blive forelagt rådet til drøftelse med henblik på identifikation af evt. krav, der indeholder direkte eller indirekte forskelsbehandling, diskriminerende principper, stereotyper el. lign.

Den endelige handleplan (dansk version) er vedlagt. Kommunikation og udbredelse af handleplanen lokalt i miljøerne afventer i skrivende stund den engelske version.

Den videre proces

På kommende møde i Akademisk Råd dagsordensættes drøftelse om kvalifikationskrav. AU's Diversitets- og ligestillingsudvalg vil årligt følge op på handleplanens aktiviteter og på data vedr. ligestilling. Det formodes, at opfølgning bl.a. vil ske ved at invitere dekanerne til møde i udvalget, og institutledere m.fl. vil i den forbindelse få mulighed for at levere input/status på aktiviteterne.

Ansvarlig/sagsbehandler

Lars Bo Nielsen/Tanja Hansen

HANDLEPLAN FOR LIGESTILLING PÅ AARHUS UNIVERSITET

2020-2022

AARHUS
UNIVERSITET

Indledning og formål

Aarhus Universitet ønsker at give alle medarbejdere mulighed for at udvikle og udfolde deres faglige potentiale og derved sikre, at universitetet bedriver forskning, forskningsbaseret uddannelse, rådgivning og formidling på højeste, internationale niveau. Universitetets mål om den højeste kvalitet forudsætter, at den samlede talentmasse bringes bedre i spil, og at rekruttering sker i åben international konkurrence. Barrierer, der begrænser adgangen til denne talentmasse, med dens forskellige tilgange, perspektiver og erfaringer, er en hindring for at nå dette mål. Derfor vil universitetet intensivere arbejdet med at fremme diversitet og undgå diskrimination jf. Aarhus Universitets Strategi 2025.

Handleplanens primære fokus er ligestilling i videnskabelige stillinger, fordi udfordringerne her er særligt tydelige. Sideløbende arbejdes med at sikre ligestilling i de øvrige stillingskategorier. Det er afgørende at drøfte og finde løsninger på, hvordan man bedst fremmer ligestilling for alle medarbejdere og studerende, der har deres dagligdag på Aarhus Universitet.

Handleplan for ligestilling 2020-2022 angiver retningen for den nye måde, hvorpå universitetet vil arbejde med at fremme ligestilling. For det første er der tilstræbt konkrete og klare aktiviteter med tydelig ansvarsfordeling. For det andet er handleplanens tidshorisont et udtryk for, at arbejdet med ligestilling er dynamisk, og at der skal være mulighed for løbende at justere og tilføje nye perspektiver og indsatser. Universitetet forventer, at arbejdet med ligestilling i væsentlig grad vil kunne inspirere og være en rettesnor for succesfulde tiltag til at forbedre kønsbalancen på universitetet.

Aarhus Universitets Diversitets- og Ligestillingsudvalg har med det afsæt udarbejdet denne handleplan med aktiviteter, som skal engagere og forpligte alle universitetets ledere og medarbejdere på at fremme ligestilling. Handleplanen skal understøtte, at alle arbejdsmiljøer er åbne og inkluderende. Det er en meget vigtig opgave, for trods mange initiativer gennem årene er der stadig betydelige mangler med hensyn til ligestilling.

Handleplanen indeholder aktiviteter, der skal sættes i gang i perioden 2020-2022. En del af aktiviteterne kan indføres fuldt inden for dette tidsrum, mens andre har en længere tidshorisont. En ny handleplan vil blive udarbejdet i efteråret 2022 og gælde for årene 2023-2025. Når handleplanen skal opdateres og justeres, vil der indgå aktiviteter, som vedrører andre aspekter af diversitet.

Handleplanen beskriver de aktiviteter, som Aarhus Universitet vil arbejde med i perioden 2020-2022 inden for fire overordnede indsatsområder:

- 1. Rekruttering (3 aktiviteter)**
- 2. Karriereudvikling (3 aktiviteter)**
- 3. Ledelse (3 aktiviteter)**
- 4. Arbejdspladskultur (3 aktiviteter)**

Aktiviteterne skal understøttes af en kommunikationsindsats, der skal sikre, at viden og erfaringer gøres tilgængelig og deles på tværs af organisationen.

Strategi 2025 og indsatser og aktiviteter i Handleplan for ligestilling 2020-2022

AU STRATEGI 2020-2025 HANDLEPLAN FOR LIGESTILLING 2020-2022	KERNEOPGAVE	FORSKNING AF HØJESTE, INTERNATIONALE KVALITET			
	MÅL	KARRIEREUDVIKLING OG DIVERSITET			
	DELMÅL	DIVERSITET I FORSKNINGSMILJØERNE			
	INDSAT	Rekruttering	Karriere-udvikling	Ledelse	Arbejdsplads-kultur
	AKTIVITET	Skærpelse af Normer for rekruttering	Udarbejdelse af personale- og rekrutteringsplaner	Ligestilling i ledelseskontrakter	Workshops om ligestilling i ledelsesfora
	Stillingsopslag – sproglig kvalitetssikring	Tydeliggørelse af kvalifikationskrav	Ligestilling i udviklingssamtaler for ledere	Institutindsats ift. ligestilling	
	Aktiv anvendelse af Tenure track-adjunktur	Systematisk arbejde med karriere-udvikling	Ledere, ledelse og ledelsesudvikling	Undersøgelse af fratrædelsesårsager	

Aktiviteter i Handleplan for ligestilling 2020-2022: Ansvar og tidsplan

Handleplanen indeholder aktiviteter, som skal afvikles og udvikles enten centralt/tværgående, på fakulteterne eller på institutterne.

Aktiviteter	2020			2021			2022		
	Centralt/tværgående	Fakultet	Institut/center/afdeling	Centralt/tværgående	Fakultet	Institut/center/afdeling	Centralt/tværgående	Fakultet	Institut/center/afdeling
Ansvar									
X: Aktivitet påbegyndes									
O: Implementering af aktivitet afsluttes. Herefter er aktiviteten en integreret del af den daglige drift.									
Rekruttering									
1 Skærpelse af Normer for rekruttering	XO	-	-	-	XO	XO	-	-	-
2 Stillingsopslag – sproglig kvalitetssikring	-	-	-	XO	XO	X	-	-	O
3 Aktiv anvendelse af tenure track-adjunktur	-	X	-	-	O	XO	-	-	-
Karriereudvikling									
4 Udarbejdelse af personale- og rekrutteringsplaner	-	-	X	-	-	O	-	-	-
5 Tydeliggørelse af kvalitetskrav	-	X	X	-	O	O	-	-	-
6 Systematisk arbejde med karriereudvikling	-	-	-	X	X	X	-	O	O
Ledelse									
7 Ligestilling i ledelseskontrakter	-	-	-	XO	XO	-	-	-	-
8 Ligestilling i udviklingsamtaler for ledere	-	-	-	XO	XO	-	-	-	-
9 Ledere, ledelse og ledelsesudvikling	-	-	-	XO	X	O	O	-	-
Arbejdspladskultur									
10 Workshop om ligestilling i ledelsesfora	-	-	-	XO	XO	X	-	-	O
11 Institutindsats ift. ligestilling	-	-	-	XO	XO	X	-	-	O
12 Undersøgelse af fratrædelsesårsager	-	-	-	X	-	-	O	-	-

INDSATS: Rekruttering**Formål:**

- At styrke rekrutteringsprocessen
- At sikre opmærksomhed på ligestilling i alle dele af rekrutteringsprocessen

Aktivitet	Ansvar	Tid
<p>Skærpelse af 'Normer for rekruttering af fastansatte videnskabelige medarbejdere'</p> <p>Normerne skærpes, så de i endnu højere grad understøtter ligestilling i alle dele af rekrutteringsprocessen gennem krav om bl.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I opslaget opfordres underrepræsenteret køn til at søge. Det skal samtidig fremgå direkte af opslaget, at underrepræsenteret køn ikke har en fortrinsstilling. Der skal endvidere altid gøres opmærksom på, at alle interesserede, uanset personlig baggrund, kan søge stillingen, og at alle ansøgere vurderes efter kvalifikationer i henhold til stillingens kravprofil. • Der anvendes søgekomité med henblik på sikre et ansøgerfelt med høj faglig kvalitet og med flere køn. • Bedømmelses- og ansættelsesudvalg skal – med respekt af kravet om de nødvendige kvalifikationer – være bredt sammensat med repræsentation af flere køn. • Forudsat at de nødvendige kvalifikationer foreligger, skal der udvælges kandidater af flere køn til ansættelsessamtale. • Stillinger genopslås, hvis der er en velbegundet formodning om, at man ved et genopslag vil kunne tiltrække et bredere og mere kvalificeret ansøgerfelt. • Ansættelsesudvalg skal, på basis af de kvalificerede ansøgers meritter og stillingens kravprofil, udvælge de bedst kvalificerede ansøgere. Herudover skal ansættelsesudvalget overveje, hvordan de bedst kvalificerede ansøgere kan bidrage til kønsbalancen i instituttet/afdelingen/enheden. Ved beslutning om ansættelse blandt lige kvalificerede ansøgere indgår enhedens kønsbalance som et element i beslutningen om valg af kandidat. <p>Dekanen kan i særlige tilfælde dispensere fra Normer for rekruttering.</p>	<p>Universitetsledelsen – med input fra AU Diversitets- og ligestillingsudvalg.</p> <p>Understøttelse: AU HR</p>	<p>Normerne justeres i 2020. Herefter implementering på fakulteterne.</p>
<p>Stillingsopslag – sproglig kvalitetssikring</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stillingsopslag skal formuleres med henblik på at kunne tiltrække et bredt ansøgerfelt. • Det skal afprøves, om det har effekt at supplere den sproglige kvalitetssikring med et digitalt redskab, som kan screene teksten for sproglige stereotyper og bidrage til, at opslaget appellerer bredere. Det digitale redskab kan anvendes til rådgivning af ansættende leder i forbindelse med udformning af stillingsopslag. 	<p>AU Diversitets- og Ligestillingsudvalg finder i samarbejde med AU HR et egnet digitalt redskab.</p> <p>Ansættende leder Understøttelse: FAK HR</p>	<p>Digitalt redskab vælges i 1. halvår 2021. Herefter afprøvning på fakulteterne med henblik på evt. fortsættelse. Diversitets- og Ligestillingsudvalget evaluerer tiltaget efter 1 år.</p>
<p>Aktiv anvendelse af tenure track-adjunktur</p> <p>Tenure-track-opslag kan bidrage til et bredere ansøgerfelt, fordi denne stillingstype giver større sikkerhed for efterfølgende fastansættelse end et ordinært adjunktur. Derfor skal alle fakulteter aktivt anvende tenure-track adjunkture som et rekrutteringsredskab.</p>	<p>Dekaner og institutledere. Understøttelse: FAK HR</p>	<p>Fra 2020</p>

INDSATS: Karriereudvikling		
Formål:		
<ul style="list-style-type: none"> • At styrke karriereudviklingen, så ligestilling fremmes på alle stillingstrin • At skabe tydelighed om fremtidsudsigter og muligheder i forhold til rekruttering og fastholdelse for alle videnskabelige medarbejdere 		
Aktivitet	Ansvar	Tid
<p>Udarbejdelse af personale- og rekrutteringsplaner Alle institutter udarbejder en personale- og rekrutteringsplan for stillingskategorierne adjunkt/forsker, lektor/seniorforsker og professor samt faste TAP stillinger. Planen bør så vidt muligt have en tre-årig tidshorizont og opdateres på årlig basis. Planen skal være kommunikeret klart til instituttets medarbejdere.</p>	Institutleder med inddragelse af relevante udvalg og andre nøgleaktører. Understøttelse: FAK HR	Udarbejdelsen af personale- og rekrutteringsplaner initieres i 2020 og er gennemført 2021.
<p>Tydeliggørelse af kvalifikationskrav Alle ansættelsesenheder (institutter, forskningscentre osv.) gennemgår eksisterende kvalifikationskrav for stillingskategorierne adjunkt, lektor, seniorforsker og professor. Kravene justeres, så meriteringskravene ikke indeholder direkte eller indirekte forskelsbehandling, diskriminerende principper, stereotyper el. lign. Kravene skal være transparente og kendte af instituttets medarbejdere.</p>	Institutleder med inddragelse af relevante udvalg og andre nøgleaktører og samstern i fakultetsledelsen. Understøttelse: FAK HR	Arbejdet initieres i 2020 og er gennemført 2021.
<p>Systematisk arbejde med karriereudvikling Relevant leder drøfter systematisk karriereudvikling med alle medarbejdere med særligt fokus på ligestilling. Dette kan ske i forbindelse med medarbejderudviklingssamtaler. MUS-koncepter opdateres i overensstemmelse hermed. I forbindelse med karriereudviklingen kan der gøres brug af mentorer; interne såvel som eksterne.</p>	AU HR udarbejder forslag, som kvalificeres af AU Diversitets- og Ligestillingsudvalg. Institutleder og andre med ansvar for karriereudvikling af medarbejdere anvender de justerede MUS-koncepter. Understøttelse: FAK HR.	Konceptet udvikles i 2021 og anvendes i 2021-2022 til medarbejderudviklingssamtaler.

INDSATS: Ledelse**Formål:**

- At sikre aktiv opbakning og samtidig give ledere i hele ledelseslinjen klart mandat til at fremme ligestilling i egen organisation
- Ledergrupper på alle niveauer skal være sammensat med bedre kønsbalance

Aktivitet	Ansvar	Tid
<p>Ligestilling i ledelseskontrakter Det skal fremgå eksplicit af stillingsopslag, at der er krav om aktiv opbakning og indsats i ledelsesarbejdet til at fremme ligestilling.</p>	<p>Ansættende leder Understøttelse: AU HR og FAK HR</p>	<p>Krav indføres pr. forår 2021 for nye kontrakter og eksisterende kontrakter ved forlængelser.</p>
<p>Ligestilling i udviklingssamtaler for ledere Emnet "ligestilling" skal indgå i udviklingssamtaler for alle ledere</p>	<p>Ledelseslinjen Understøttelse: AU HR og FAK HR</p>	<p>AU HR udvikler konceptet i foråret 2021. Det anvendes fra efteråret 2021 til udviklingssamtaler for ledere.</p>
<p>Ledere, ledelse og ledelsesudvikling Det skal kommunikeres, at det er attraktivt at være leder på Aarhus Universitet med henblik på at kunne tiltrække et kvalificeret ansøgerfelt med god kønsbalance til lederstillinger på alle niveauer. Ledelsesopgaven skal tydeliggøres og anerkendes.</p> <p>Der skal udvikles flere interne ledertalenter, så kønsbalance i ledelsesgrupper fremmes.</p> <p>Aarhus Universitets ledere skal udvikle deres ledelseskompetencer inden for bl.a. mangfoldighedsledelse.</p>	<p>Universitetsledelsen Understøttelse: AU HR</p>	<p>Forslag skal være færdig forår 2021 og igangsættes efterår 2021.</p>

INDSATS: Arbejdspladskultur

Formål:

- At skabe fagmiljøer hvor alle medarbejdere har lige muligheder for at udfolde deres potentiale og udleve deres ambitioner
- Positiv udvikling i trivselsmåling; især hos de kvindelige medarbejdere, fordi de seneste APV målinger viser signifikant forskel på mænds og kvinders trivsel på Aarhus Universitet

Aktivitet	Ansvar	Tid
<p>Workshops om ligestilling i ledelsesfora Ligestilling dagsordensættes på seminar for ledergruppen i primo 2021. Med afsæt i denne workshop behandles ligestilling efterfølgende på workshops i:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Universitetsledelsen (primo 2021), Fakultetsledelserne (forår 2021) • Ledelseskredsen i Enhedsadministrationen (LEA) (forår 2021) • Institutledelser og adm. ledelser (2021/primo 2022) 	<p>Universitetsledelsens stab har ansvar for at udvikle workshop-koncepter i samarbejde med AU HR.</p> <p>AU Diversitets- og ligestillingsudvalg, fakulteternes diversitets- og ligestillingsudvalg og fakultetssekretariaterne inddrages efter behov.</p>	<p>Workshop for ledergruppen og i universitetsledelsen, fakultetsledelser og LEA gennemføres 1. halvår 2021.</p> <p>Workshops for institutledelserne og for de adm. ledelser gennemføres i 2021 og primo 2022.</p>
<p>Institutindsats i forhold til ligestilling Alle institutter (alternativt: afdeling) laver en lokal undersøgelse af ligestilling med henblik på at identificere de(n) mest presserende udfordring(er) på instituttet/i afdelingen. Relevante data samt workshop for institutledelsen (se ovenfor) udgør afsættet for dette arbejde. Medarbejderne involveres i analysen.</p> <p>På baggrund af undersøgelsen vælger man på instituttet/afdelingen en eller flere udfordringer, som man vil arbejde systematisk med. Instituttet/afdelingen formulerer selv mål, hvilke handlinger, man vil sætte i værk, og hvordan man vil følge op. Undersøgelse samt plan for det videre arbejde behandles i fakultetsledelsen, ligesom fakulteternes diversitets- og ligestillingsudvalg involveres.</p>	<p>Institutleder med involvering af medarbejderne.</p> <p>Understøttelse: Universitetsledelsens stab og HR bidrager med bl.a. relevant data.</p>	<p>Institut/afdelingsundersøgelser og planer for det videre arbejde udarbejdes i 2021/primo 2022.</p>
<p>Undersøgelse af fratrædelsesårsager Der gennemføres en systematisk undersøgelse af, hvilke årsager der ligger bag, når medarbejdere ophører med at være ansat ved Aarhus Universitet.</p>	<p>Universitetsledelsens Stab sikrer, at data indsamles, og at der udarbejdes en opsamling.</p>	<p>Data om fratrædelsesårsager indsamles løbende i 2021-2022. Opsamling udarbejdes efteråret 2022.</p>

Data, dialog og opfølgning vedr. ligestilling på Aarhus Universitet

AU's Diversitets- og ligestillingsudvalg følger årligt op på handleplanens aktiviteter og på data vedr. ligestilling.

Data opgøres på AU-niveau, fakultetsniveau og så vidt muligt på institutniveau. Det samlede materiale samt udvalgets bemærkninger og evt. anbefalinger fremsendes til drøftelse i Forskningsudvalget og dernæst Universitetsledelsen. Den endelige opfølgning foretages af Universitetsledelsen og efterfølges af en lokal opfølgning i fakultetsledelserne og LEA.

Datagrundlag

- Kønsfordeling blandt universitetets ansatte
- Kønsfordeling i lederstillinger
- Kønsfordeling nyansættelser i akademiske stillinger
- Kønsfordeling nyansættelser i lederstillinger
- Kønsfordeling blandt kvalificerede ansøgere til akademiske stillinger – efter shortlisting
- Kønsfordeling blandt kvalificerede ansøgere som indkaldes til samtale
- Kønsfordeling i bedømmelsesudvalg
- Kønsfordeling i ph.d.-bedømmelsesudvalg
- Kønsfordeling blandt ph.d.-studerende på udlandsophold
- Løn

Hvert 3. år gennemføres en APV-måling, der omfatter en særkørsel på signifikante forskelle i mænds og kvinders tilfredshed på tværs af områder og stillingskategorier.

Punkt 5: PAUSE (10 min. -14.50 - 15.00)

Punkt 6: Til drøftelse: Sexisme (60 min. - 15.00 - 16.00)

Det indstilles

- At Akademisk Råd drøfter emnet og kommer med forslag til evt. yderligere tiltag

Baggrund

Sexisme er et aktuelt emne på universiteterne for tiden, således også på AU, hvor den nylige underskriftsindsamling blandt kvindelige forskere har været med til at sætte emnet på dagsorden.

På baggrund af en henvendelse til AU fra Magisterbladet om omfanget af sager om sexisme og seksuel krænkelse på AU er der foretaget en afdækning af omfanget af dokumenterede sager på Health:

- HR oplyste, at der ingen personsager er oprettet med baggrund i seksuelt krænkende adfærd.
- Studier oplyste, at der har været 2 indberetninger i 2019 og 2 indberetninger i 2020 om krænkende adfærd, men at ingen af dem angår seksuelt krænkende adfærd. En enkelt sag omhandlede brug af homoseksualitet som eksempel på sygdom i undervisningen og ligger derfor i grænsefeltet.
- Ph.d.-skolen oplyste, at en enkelt sag er videregivet til institutleder. Denne sag ligger også i grænsefeltet, da den angik et kæresteforhold mellem en ph.d.-studerende og en vejleder.

I APV19 angav 0 % på Health at have oplevet krænkende adfærd i form af seksuel chikane, og 5 % angav, at de havde oplevet diskrimination som følge af deres køn. I forbindelse med afdækningen blev udarbejdet en kortlægning af indsatser (bilag) samt et forslag til handleplan, der blev drøftet i fakultetsledelsen d. 22. oktober. Man besluttede at gå videre med følgende:

1. Den brede ledelseskreds deltager i workshop om håndtering af krænkende adfærd i form af 'light'-version af den workshop, der allerede udbydes af AU-HR.
2. Ph.d.-vejlederkurset inkluderer Personalepolitikens afsnit om krænkende adfærd og AU's normer
3. Institutterne drøfter emnet i lokale udvalg og MED-systemer. Emnet adresseres også på HAMU-HSU-fællesdagen d. 17. november.

Forslag til evt. yderligere tiltag fra Akademisk Råd

Det har været en komprimeret proces med korte eksterne frister. Med henblik på bidrag fra Akademisk Råd opfordres rådet nu til at drøfte emnet. Rammen for drøftelsen er:

1. Introduktion ved Lars Bo Nielsen (10 min.)
2. Gruppedrøftelse: Grove tilfælde, magtmisbrug og 'hverdags-sexisme' - hvad taler vi om? Er der behov for yderligere tiltag? Hvilke? (20 min.)
  1. Medlemmerne sendes ud i 4 grupper á ca. 5 personer.
  2. Hver gruppe udpeger egen ordstyrer.
3. Tilbage melding i plenum ved ordstyrer (4 x 5 min.) (20 min.)
4. Opsamling i plenum ved Lars Bo Nielsen (10 min.)

Ansvarlig/sagsbehandler

Lars Bo Nielsen/Nete Ramlau-Hansen/Tanja Hansen

Gennemførte aktiviteter

<p>Særligt for medarbejdere</p>	<p>AU har en Personalepolitik (2016), der klart siger fra over for mobning, chikane, trusler og vold. Inkluderer 'Normer for det daglige arbejdsliv på AU', der ikke er forenelige med krænkende adfærd.</p> <p>Vejledning på HR-portalen om, hvordan man skal forholde sig, og hvem man skal kontakte, hvis man er udsat for krænkende adfærd eller observerer krænkende adfærd (retningslinjer). Her findes også definition og eksempler.</p> <p>AU Ligestillings- og Diversitetsudvalg nedsat i 2019.</p> <p>Handleplan for Ligestilling 2020-2022 er med til at sætte fokus på kønsbaseret ulighed og god arbejdspladskultur med plads til alle.</p> <p>IKM har på foranledning af underskrifts-indsamlingen Stop sexismen blandt læger i sit nyhedsbrev september 2020 meldt fra under overskriften: "Vi accepterer ikke sexismen på IKM".</p> <p>IKM har igangsat en indsats om god tone i forskningsmiljøerne, der inkluderer udfordringer med sexismen.</p> <p>IBM og IFS har haft kampagner om god tone på arbejdspladsen.</p>
<p>Særligt for ledere</p>	<p>Guide til håndtering af samtaler om krænkende adfærd findes sammen med definitioner og eksempler på HR-portalen.</p> <p>HR tilbyder (online) workshops for personaleledere, studie- og uddannelsesledere om, hvordan man håndterer samtaler om krænkende adfærd. Her præsenteres AU's retningslinjer for håndtering også.</p> <p>Nul-tolerance udmelding via mail fra dekanen til alle institutledere med henblik på udmeldinger på institutterne.</p> <p>Handleplan for Ligestilling 2020-2022 inkluderer indsatserne 'Ledelse' og 'Arbejdspladskultur', der bidrager til et godt arbejdsmiljø med fokus på trivsel og udviklingsmuligheder for alle, hvilket er forebyggende ift. seksuelt krænkende adfærd.</p>
<p>Særligt for studerende</p>	<p>#metoo initiativerne: En arbejdsgruppe udarbejdede i 2018 i alt 11 anbefalinger til AU. Det førte til etablering af hjemmeside med råd og vejledning, udarbejdelse af guidelines, understøttelse af studievejlederne og registrering af indberetninger, styrkelse af retshjælpen og kurser i den svære samtale.</p> <p>I forbindelse med evaluering af #metoo initiativerne har UFU aftalt at lave en samlet kommunikations-plan til studiestart.</p>

	<p>Studievejledningen står til rådighed for alle studerende. Samtalens indhold registreres som vedr. krænkende adfærd med henblik på kendskab til problemets omfang i det hele taget og på de enkelte uddannelser.</p> <p>Hjemmesiden 'Vi siger fra' indeholder eksempler og vejledning til, hvor man kan få hjælp, hvis man har været udsat for uacceptabel adfærd.</p> <p>HE Studier har en "Procedurer ved studerendes oplevelser af krænkende adfærd", der anviser håndtering af sager og indberetninger.</p>
<p>Særligt for ph.d.-studerende</p>	<p>Ph.d.-studievejlederen står til rådighed for alle ph.d.-studerende. Efter aftale involveres ph.d.-skolen, der kan involvere institutleder og HR. Anonymiseret og aggregeret halvårlig status bidrager til ph.d.-skolens kendskab til omfanget.</p> <p>Italesættelse af det asymmetriske forhold mellem studerende og vejledere på introduktionskurset for nye ph.d.-studerende.</p> <p>Drøftelse af 'krænkende adfærd' i ph.d.-skolelederkredsen i forlængelse af APV19.</p> <p>Ph.d.-skolen har efter drøftelse i ph.d.-udvalget indført spørgsmål til oplevelser af krænkende adfærd, herunder seksuelt krænkende adfærd, i slut-evalueringen til ph.d.-studerende.</p>
<p>Drøftelser i AMO, SU- og MED-udvalg</p>	<p>HAMU-HSU beslutter i 2019 at arbejde med arbejdspladskultur som opfølgning på APV19. De tiltræder også et forslag fra arbejdsgruppen i Studier om supplerende tekst til Personalepolitikken om krænkende adfærd.</p> <p>HAMU-HSU har drøftet arbejdspladskultur og bedt de lokale udvalg om at gøre det samme.</p> <p>LSU IKM har drøftet emnet som led i opfølgning på APV under overskriften "Krænkende adfærd og omgangstone" og vil udarbejde konkret plan for det videre arbejde med emnet (arbejdet er i gang).</p> <p>LSU IOOS har drøftet emnet som led i opfølgning på APV og udarbejdet en pjece til oplysning om handlemuligheder ved tilfælde af krænkende adfærd (arbejdet er i gang).</p> <p>FAMU-FSU: Drøftelse med fokus på god arbejdspladskultur med udgangspunkt i AU's normer for det daglige arbejdsliv og AU Strategi 2025.</p>

Punkt 7: PAUSE (10 min. - 16.00 - 16.10)

Punkt 8: Til drøftelse: Healths Uddannelsesrapport 2020 (15 min. - 16.10 - 16.25)

Det indstilles

- At Akademisk Råd drøfter *Uddannelsesrapport - Health 2020* og kommer med bidrag til dekanens ledelsespåtegning

Baggrund

Som led i AU's kvalitetspolitik udarbejder hvert fakultet årligt en uddannelsesrapport, som opsummerer de årlige statusmøder, uddannelsesevalueringer samt eventuelle strategiske indsatsområder på fakultetet.

Statusmøderne tager afsæt i de årlige datarapporter med indikatorer over centrale kvalitetsparametre på uddannelserne;

- 1) Rekruttering og studiestart
- 2) Uddannelsernes struktur og forløb
- 3) Udvikling af undervisningen, uddannelsen, læringsmiljøet
- 4) Studiemiljøet
- 5) Uddannelsernes relation til arbejdsmarkedet

Som det fremgår af indikatoroverblikket side 29 tæller Healths indikatorkort 2020 kun 2 røde indikatorer, 25 gule og hele 108 grønne indikatorer. Der er siden sidste år kun sket få og mindre ændringer, og vi kan derfor fortsat glæde os over denne palette af velfungerende sundhedsuddannelser.

De to røde indikatorer findes på opgørelsen over ledighedsprocenterne for Folkesundhedsvidenskab og Idrætsvidenskab, som ligger på hhv. 13,2 og 12,8 %. Opgørelsen over ledigheden for Folkesundhedsvidenskab er ny, idet den først kan opgøres 2 år efter, at første årgang er færdiguddannet. Idrætsvidenskab lå ved sidste års opgørelse på 7.9 % og er dermed steget.

I dette efterår foretages en ny studiemiljøundersøgelse (SMU) og Uddannelses-Zoom. Vi afventer spændt resultaterne heraf – bl.a. ift. indikator 7, hvor de studerende selv estimerer hvor mange timer de gennemsnitligt bruger på studiet. Her har flere af uddannelserne på Institut for Folkesundhedsvidenskab gule indikatorer, da de vurderer deres egen arbejdsindsats < 37 timer/uge.

Herudover havde vi håbet at se resultatet af de første uddannelsesrevisioner i form af bedre undervisningsevalueringer, hvor Healths uddannelser tæller 50 % grønne og 50 % gule indikatorer. Både undervisning og eksamen har dog siden marts 2020 været præget af den fysiske nedlukning og gradvise genåbning, og det vil derfor ikke være muligt at konkludere direkte på revisionerne.

Der er på AU foretaget en supplerende undersøgelse af både underviseres og studerendes oplevelser og erfaringer med omlægningen af undervisningen og eksamenen fra marts-august 2020. De væsentligste pointer herfra fremlægges direkte på mødet.

Den videre proces

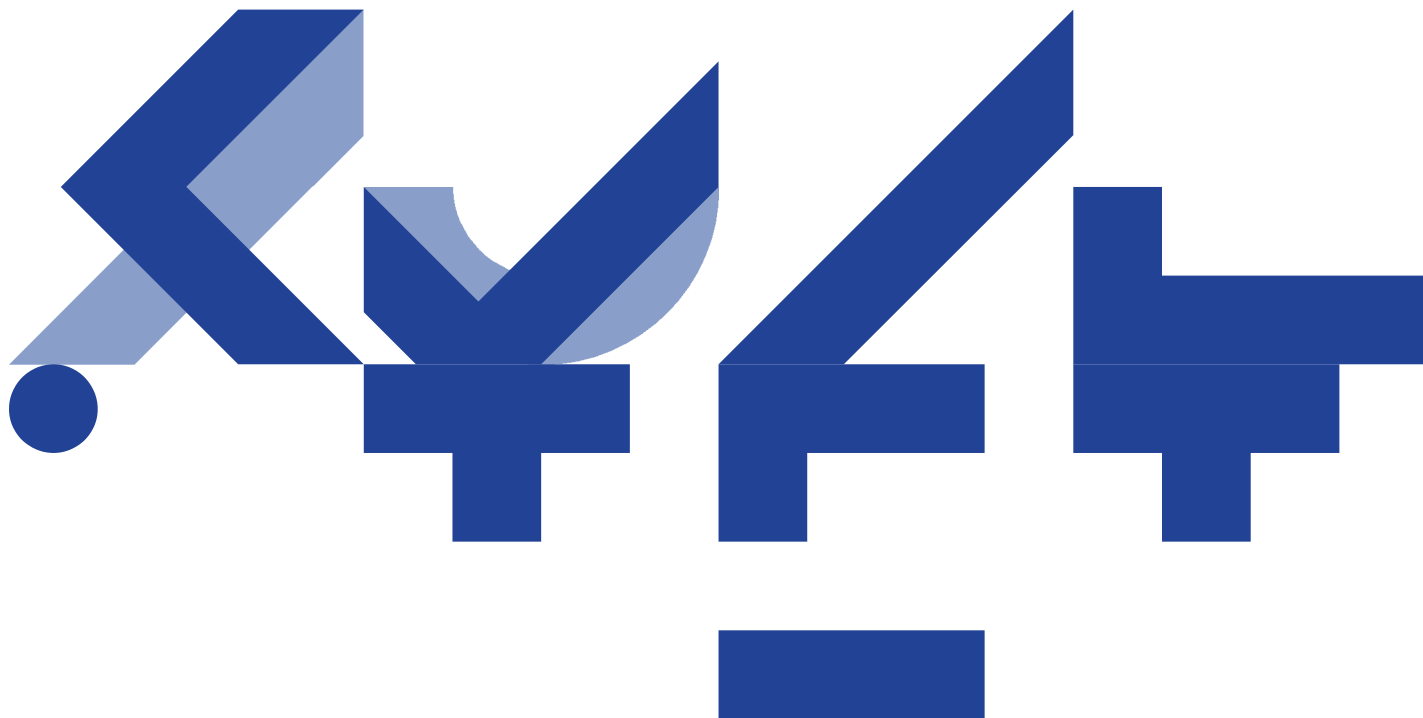
Uddannelsesrapporten har været til kommentering i Health Uddannelsesforum 26.10.2020 og godkendes i fakultetsledelsen 01.12.2020

På baggrund af drøftelserne i Akademisk Råd og Fakultetsledelsen udarbejder dekanen en ledelsespåtegning, som vedlægges uddannelsesrapporten, når den sendes til AU Uddannelsesudvalg.

Afsnittet "Executive summary" vil indgå uredigeret i AU's uddannelsesberetning 2020, som i løbet af december-januar måned tilgår universitetsledelsen og bestyrelsen.

Punktejer/sagsbehandler

Lise Wogensen Bach/Hanne Johansen

Uddannelsesrapport – HEALTH

**Redegørelse for uddannelsernes kvalitet
baseret på de årlige statusmøder og uddannelsesevalueringer**

OKTOBER 2020

Indhold

Introduktion	3
1.0 Executive summary	4
2.0 Siden sidst	6
3.0 Uddannelserne som helhed	8
4.0 Status for uddannelsernes kvalitet med afsæt i Aarhus Universitets politik for kvalitetsarbejde på uddannelsesområdet	10
4.1/ Rekruttering og studiestart.....	10
4.2/ Struktur og forløb	12
4.3/ Udvikling af uddannelse, undervisning og læringsmiljø ...	16
4.4/ Studiemiljø	19
4.5/ Uddannelsernes relation til arbejdsmarkedet.....	19
5.0 Uddannelsesevaluering	21
6.0 Indsatsområder og opmærksomhedspunkter.....	22
6.1/ Uddannelser med tre eller flere røde indikatorer	20
6.2/ Handleplan.....	23
7.0 Kvalitetssystemet – Ønsker og behov fremadrettet.....	28
7.1/ Implementering af justeringer og nye tiltag	28
6.2/ Ønsker og behov fremadrettet.....	28
8.0 Bilag 1: Indikator kort 2020.....	29
9.0 Bilag 2: Oversigt over uddannelser og statusmøder 2020.....	30
10 Bilag 3: Grænseværdier 2020.....	31

Introduktion

Uddannelsesrapport 2020 er udarbejdet på baggrund af dette års statusmøder, datarapporter, studielederes statuspapirer, bemandingsplaner og opsummerende handleplaner. Rapporten er suppleret med fakultetets strategiske indsatsområder; EDU IT-satsningen, internationalisering, entreprenerskab samt implementering og konsolidering af de reviderede uddannelser. Herudover har samtlige undervisere, studieledelser og administrative medarbejdere ydet en ekstraordinær indsats for at sikre kvaliteten i både undervisning og eksamenen under den fysiske nedlukning af universitetet i foråret 2020 – en indsats som fortsætter under den gradvise genåbning, hvor store dele af kursusudbuddet afvikles virtuelt, eller med andre undervisningsformater.

Statusmøderne på Health tæller kvalitetssikring af 5 bacheloruddannelser, 8 kandidatuddannelser, 2 erhvervs kandidatuddannelser, 1 BA- og KA-til-valg, 3 erhvervs- og akademiuddannelser samt udbud på EVU. Statusmøderne blev afholdt i juni måned 2020. Medicin dog i august 2020. Der er i 2020 ikke afholdt 5-årsevalueringer på Health, idet fakultetets uddannelser i forbindelse med revisionsprocessen gennemgår omfattende strukturelle og indholdsmæssige ændringer. I samarbejde med prorektor for uddannelse er de derfor planlagt, så de finder sted umiddelbart efter første fulde gennemløb af en ny uddannelse. Indtil da sikres kvalitetsarbejdet på de årlige statusmøder, som ledes af prodekan for uddannelse i samarbejde med studieleder og med deltagelse af institutledere, viceinstitutledere, uddannelsesledere, uddannelseschef, CED og studenterrepræsentanter.

Overblik over Healths indikatorer 2020 findes sidst i rapporten som bilag 1 og bilag 2. Som det fremgår heraf, har ingen uddannelser på Health 3 eller flere røde indikatorer. De to uddannelser med en enkelt rød indikator har lagt en plan for at følge op på ledighedsproblemstillingerne specifikt for deres dimittender.

Uddannelsesrapport 2020 er drøftet i fakultetets studienævn, i Health Uddannelsesforum 26.10.2020 og Akademisk Råd 27.11.2020. Rapporten er endeligt godkendt i fakultetsledelsen 03.12.2020.

1.0 Executive summary

Healths indikatorkort 2020 tæller 2 røde, 25 gule og 108 grønne indikatorer. Siden sidste år er der kun sket ganske få og mindre ændringer, og vi kan derfor fortsat glæde os over denne palette af velfungerende sundhedsuddannelser.

Uddannelserne oplever stor efterspørgsel, og vi kan derfor tilbyde langt de fleste studiepladser til førsteprioritetsansøgere. I forbindelse med studieordningsrevisionerne på fakultetets uddannelser arbejdes der målrettet med en god overgang fra ungdoms- og professionsuddannelserne til universitetet.

Vi ser derfor frem til at tage del i *AU's nye studiestartskoncept*, hvor processen fra preboarding til studieintro og hele første studieår tænkes som ét samlet forløb. Med 13 grønne og 2 gule indikatorer for førsteårsfrafald, står Healths uddannelser solidt, men vi ser det som et vigtigt indsatsområde, da en god start på studiet har betydelig indflydelse på de studerendes sociale og faglige integration, og dermed også fastholdelse på den lange bane.

I forbindelse med tidligere studiemiljøundersøgelserne har studerende ved Health tilkendegivet, at de oplever *"et godt fagligt studiemiljø"*, ligesom hovedparten har vurderet at have *"et godt socialt studiemiljø"*. Vi venter imidlertid spændt på den nye SMU, som foretages nu i efteråret 2020, og som forventeligt vil bære præg af de helt særlige vilkår, som både studerende og undervisere grundet Corona-pandemien har været underlagt.

Efter forårets fulde nedlukning, har Health forsøgt at opretholde fysisk fremmøde, hvor det var muligt. Ikke mindst for de helt nye universitetsstuderende på 1. og 2. semester, men med de skærpede retningslinjer, der indebærer at muligheden for stamhold falder bort, vil store dele af undervisningsaktiviteterne igen foregå helt eller delvist online.

Studerendes og underviseres trivsel - og implicit heri de studerendes sociale og faglige integration - vil derfor kontinuerligt være på dagsordenen i det kommende studieår. Health Uddannelsesforum har på denne baggrund dedikeret både temadagen i november 2020 og uddannelsesdagen i forårets 2021 til emnet *"Digital trivsel"*. Rambølls evaluering af undervisningen og sommereksamenen, foretaget blandt både studerende og undervisere på AU i perioden maj til oktober 2020, vil danne grundlag for dette arbejde.

EDU IT-satsningen på AU og Health egen satsning supplerer ovenstående med mere strategiske og langsigtede digitale tiltag på uddannelserne. Dette har indtil nu har resulteret i 69 redesignede kurser på Healths uddannelser, heraf 17 siden sidste år. Indholdsmæssigt er der fokus på

studereraktiverende elementer før, under og efter selve undervisningen, casebaseret undervisning samt formater for peer-feedback. Størstedelen af de redesignede forløb har desuden haft til formål at opnå en bedre kobling mellem teori og praksis.

Studieintensiteten, indikator 7, hvor studerende selv estimerer deres gennemsnitlige studietidsforbrug, giver på nogle uddannelser udfordringer. Folkesundhedsvidenskab, Idrætsvidenskab, Optometri og Kandidat i sygepleje har således gule indikatorer og fortsætter deres arbejde ift. studenteraktiverende undervisningsaktiviteter og italesættelse af, hvad der sorterer under faglige studieaktiviteter.

Match Making Day 2020 blev grundet den fysiske nedlukning i foråret 2020 aflyst, men forventes afholdt i marts 2021. Dagen indgår som en del af det strategiske indsatsområde *Erhvervsretning af uddannelserne*, som også understøtter målsætningen om flere projektorienterede forløb og flere erhvervsspecialer. Afholdelsen af Match Making Day 2021 forgår sammen med fakulteterne Natural og Technical Science.

Uddannelserne på Health lever fuldt ud op til kvalitetskravene for VIP/D-VIP ratio og minimumstimer med VIP (indikator 6a og 6c), men herudover vil vi i løbet af det kommende år vende opmærksomheden mod, *hvornår og hvordan* flere studerendekan komme i tættere dialog med forskere og forskningsmiljøerne på AU

Nye uddannelser på Health tæller de to erhvervskandidater på Cand.cur. og Cand.scient.san. med optag fra hhv. 2019 og 2020. På Cand.cur. indbefatter dette også den nye kandidatlinje i Advanced Practice Nursing. De har alle fået en god start og vi følger dem naturligvis tæt, da de fireårige deltidsuddannelser kombineret med et relevant arbejde, er et relativt nyt format.

Herudover har Health i efteråret 2020 søgt og om prækvalifikation af en professionsbacheloruddannelse i klinisk tandteknik. Uddannelsen er i dag udbudt som en erhvervsakademiuddannelse med AU som eneste udbyder nationalt.

2.0 Siden sidst

Nedenstående handleplan for tværgående tiltag på Healths uddannelser indgik i sidste års uddannelsesrapport. Her gives en kort status på aktiviteterne, grupperet efter de fem delpolitikker for AU's kvalitetsarbejde. I kapitel 3 adresseres delpolitikkerne.

Delpolitik	Opfølgingspunkt	Ansvarlig	Status
1. Rekruttering og studiestart	<p>1. Førsteårsdidaktik fortsat fokuspunkt ifm. studieordningsrevisionerne</p> <p>2. Studiegrupper Udvikling og afprøvning af nye formater for studiegruppedannelse</p>	SL og SN	<p>1. <i>I proces</i>: Følger revisionsprocessen</p> <p>2. <i>Afsluttet</i>: Tiltaget er gennemført på hhv. Folkesundhedsvidenskab og Idrætsvidenskab. Der planlægges erfaringsopsamling for beslutte format fremadrettet</p>
2. Struktur og forløb	<p>Kursusevalueringer Implementering af ny fælles procedure Særligt fokus på systematisk inddragelse af institutledelsen:</p> <p>-Studienævnene indkalder kortfattet kursuslederrapport; Ved gule eller røde indikatorer indbefatter disse korte refleksioner</p> <p>-Institutedere modtager kursusevalueringerne for E19 + F20</p>	<p>PDK</p> <p>SN</p> <p>UDD-CHEF</p>	<i>Afsluttet</i> : Den nye fælles procedure er formuleret og igangsat i 2020. Proceduren evalueres ved statusmøderne 2021.
3. Udvikling af uddannelser, undervisning og læringsmiljø	<p>Redesign af nye kurser</p> <p>1. Studieledeere identificerer i samarbejde med CESU kurser til redesign ifm. AU's og Healths EDU IT-satsning</p> <p>2. Antal redesignede kurser registreres fra E2019 og F2020</p> <p>3. Opfølgning for hver enkelt uddannelse foretages på næste statusøder 2020.</p>	PDK i samarbejde med CESU	<p>1. <i>I proces</i>: Følger målsætningerne i EDU IT-satsningen</p> <p>2. <i>Afsluttet</i>: Kurserne for E2019-F2020 er registreret</p> <p>3. <i>Afsluttet</i>: Opfølgning foretaget på statusmøderne 2020</p>

	<p>Faglig og administrativ implementeringsplan - færdiggøres efterhånden som de nye studieordninger godkendes</p>		<p><i>I proces:</i> Følger planen for revision af Healths uddannelser 2019-2024</p>
	<p>INTERNATIONALISERING Internationaliseringsindsats i henhold til kommende AU's målsætninger for:</p> <p>1. Flere engelsksprogede enkeltkurser F.eks. udbudt som valgfag på Summer University</p> <p>2. Bedre balance Der arbejdes fortsat målrettet på at øge antallet af udrejsende fra Health – og at balancere antallet af indrejsende hermed</p>		<p><i>1. I proces:</i> Fakultetsledelsens strategiske indsatser på uddannelsesområdet 2020-2022 indbefattende 10 nye udbud på Summer University. Heraf udbydes 8 (?) fra og med sommeren 2021.</p> <p><i>2. I proces:</i> Arbejdet fortsætter, nu under nye vilkår grundet Corona-pandemiens begrænsninger for ud/indrejsende</p>
4. Studiemiljø	<p>1. Aktiv deltagelse i Campus 2.0-processen Health indgår aktivt i arbejdsgruppen nedsat af UFU. HUF byder løbende ind i processen.</p> <p>2. Systematiske møder ang. uddannelsernes fysiske rammer/bedre læringsrum Årshjul for møder ml. studerende, institutledelsen, CESU og teknisk chef ang. undervisningslokaler og øvrige studiefaciliteter</p>	<p>CESU</p> <p>CESU og UDD-chef</p>	<p><i>1. I proces:</i> Følger den overordnede AU-proces</p> <p><i>2. I proces:</i> Første møderunde afholdt, januar-februar 2020. Handleplaner udformet. Opfølgning i E20.</p>
	<p>Etablering af godt samarbejde med de nye aftagerpaneler -nyt kommissorium samt ny intern procedure udarbejdet og implementeres fra og med nedsættelsen af de nye aftagerpaneler primo 2020</p>	<p>PDK</p>	<p><i>Afsluttet:</i> Samarbejdet med de nye aftagerpaneler etableret og drøftet på statusmøderne 2020. Opfølgning foretages igen på næste års statusmøder</p>
Relation til arbejdsmarkedet	<p>PROJEKTORIENTEREDE FORLØB OG ERHVERVSSPECIALER Sikre en fortsat høj andel af studerende, som tager projektorienterede forløb og erhvervsspecialer på de uddannelser, hvor dette er muligt</p>	<p>SL og UDD-CHEF</p>	<p><i>I proces:</i> Afventer opgørelse for 2020, Arbejdet på Folkesundhedsvidenskab og Idrætsvidenskab fortsættes i 2021. Mulighederne fremover drøftes med aftagerpanelerne i januar måned ift. at udbygge praktikpladserne. Det forventes at have nye formater fra foråret og frem.</p>

3.0 Uddannelserne som helhed

Healths uddannelser er forskningsbaserede og anvendelsesorienterede uddannelser rettet mod sundhed og sygdom. Dimittenderne bidrager lige fra første færd med deres store kerne faglighed til det danske velfærdssamfund. De har et fælles fokus på udvikling af borgerinddragende strategier med mennesket i centrum. Studerende ved Health rustes i løbet af uddannelsen løbende med faglig viden, fornødne her-og-nu kompetencer, færdigheder og uddannes også til fremtidige behov for bl.a. digitale kompetencer og evnen til at kunne arbejde på tværs af discipliner og sektorer.

Uddannelserne ved Health er ikke omfattet af ministeriets ledighedsbaserede dimensionering. Dimittenderne oplever høj efterspørgsel på deres viden og kompetencer, og Life Science-industrien samt det private arbejdsmarked er også begyndt at efterspørge den kernefaglighed, som de sundhedsfaglige dimittender besidder. Alle uddannelserne indeholder teori, metode og praksis, og dimittenderne kommer derfor ud med en række færdigheder, som kan anvendes direkte.

Internationalisering

Health uddanner hovedsageligt til det danske sundhedsvæsen, hvor fagsproget hovedsageligt er dansk. Men sundhedsrelaterede problemer accepterer ikke grænser og skal løses i internationalt samarbejde. Udbuddet af hele uddannelser på engelsk er sparsomt på Health. Til gengæld er fag- og forskningsmiljøerne på Health meget internationalt orienteret, og fakultetet ønsker at benytte denne platform til internationalisering af uddannelserne. Health har en bred definition af internationalisering og dækker en række indsatser, som både men ikke udelukkende indbefatter et øget antal kurser på engelsk;

Initiativ 1; Minimum 30 ECTS udbudt på engelsk pr. uddannelse
Initiativ 2; Udvikling af 10 nye kurser på Summer University 2021
Initiativ 3; Inddragelse af internationale forskere på kurser >10 erts
Initiativ 4; Erasmus+ samt fakultetsstipendier til opbygning af nye internationale netværk, bl.a. Honory Schou professors og Circle U.

Initiativ 4 er grundet begrænsningerne for ud/indrejse under Covid-19 sat i bero, indtil det igen bliver muligt at rejse frit.

Fakultetets studenter- og frivillighedsorganisationer udgør også en vigtigt brik ift. at vore egne studerende møder internationale studerende, undervisere, forsknings- og fagmiljøer. F.eks. ved ekstracurriculære aktiviteter, hvor studerende yder frivilligt arbejde på hospitaler og klinikker i udlandet, Læger uden grænser og Tandsundhed uden grænser. For at styrke kommunikationen med disse foreninger blev det på dette års dialogmøde mellem studerende, dekan, prodekan og uddannelseschef besluttet at oprette Health Studenterforum, som skal udgøre en paraplyorganisation med to årlige møder og en fælles samlet organisering, som kan gøre kontakten mellem fakultetet og studenterorganisationerne tættere og lettere. Det er som udgangspunkt planlagt to årlige møder umiddelbart inden ansøgningsrunden til Fakultetsmidler til studenteraktiviteter, som vil blive et fast punkt på dagsordenen.

Statusmøderne på Health

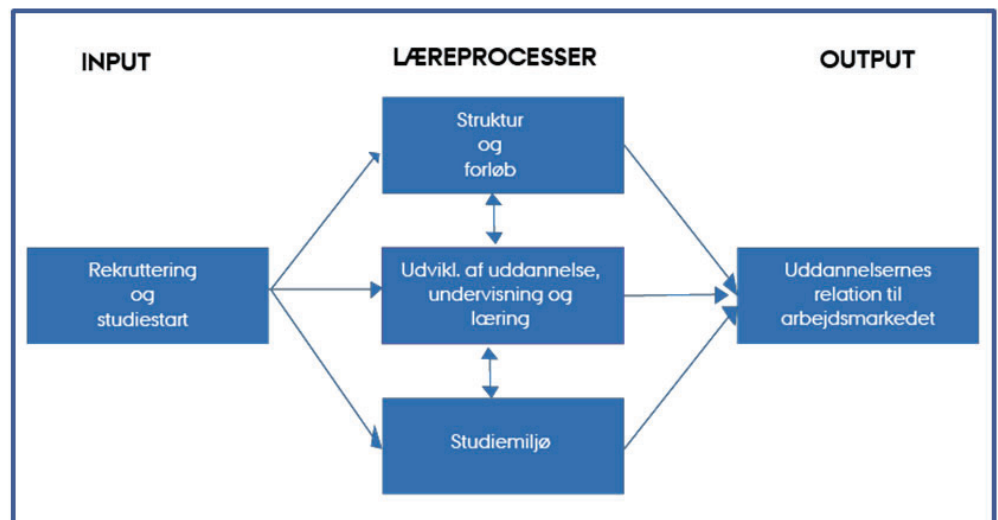
Da den fysiske nedlukning af universitetet i foråret 2020 krævede alles fokus ift. at få afviklet både undervisning og eksamener forsvarligt og uden at gå på kompromis med kvaliteten, blev det besluttet at justere formatet for dette års statusmøder. Dels blev de afviklet online, dels blev omfanget af "studielederberetningen", som normalt fylder 5 normalsider, ændret til et mere fokuseret "statuspapir", hvor studieleder valgte ét særligt fokuspunkt pr. delpolitik. Da netop studieleders skriftlige bidrag sætter rammerne for statusmøderne viste denne ændring sig at få positiv indflydelse på drøftelserne og beslutningerne på møderne, som dels blev mere fokuserede, dels blev oplevet mere relevante for mødedeltagerene. Health Uddannelsesforum har derfor besluttet fremadrettet at anvende statuspapiret som udgangspunkt for statusmøderne.

Herudover vil handleplanerne få en mere central placering i fakultetets overordnede kvalitetsarbejde. Der er således udfærdiget et årshjul for opfølgning på uddannelsernes handleplaner og for de fakultære tiltag, som findes her i rapporten. Handleplanen er desuden koblet direkte til mål og delmål fra AU Strategi 2020-2025, Healths indsatsområder 2020-2022 samt relevante tiltag i studieadministrationen. Hermed håber vi at skabe bedre overblik og sammenhæng mellem de mange indsats- og det omfattende kvalitetsarbejde, som kontinuerligt finder sted på uddannelsesområdet.

4.0 Status for uddannelsernes kvalitet med afsæt i *Aarhus Universitets politik for kvalitetsarbejde på uddannelsesområdet*

AU's kvalitetspolitik har til formål at etablere et fælles værdigrundlag og et fælles sæt principper for kvalitetsarbejdet på uddannelsesområdet for hele universitetet. Kvalitetspolitikken er inddelt i fem delpolitikker, og indsatsområderne i forlængelse af statusmøderne er fordelt på de fem delpolitikker:

AU's politik for kvalitetsarbejde på uddannelsesområdet

4.1/ Rekruttering og studiestart

Der vil i 2020-2022 være øget opmærksomhed på rekrutteringen til Healths uddannelser. På Health ønsker vi en mere ligelig kønsfordeling på vore uddannelser. Vi er af den overbevisning, at det har betydning for det danske velfærdssamfund, hvis vi i højere grad, end det er tilfældet i dag, uddanner sundhedsvidenskabeligt personale som blandt andet læger, tandlæger og sundhedsfagligt personale – der afspejler den befolkningsgruppe, som vore dimittender en dag vil møde i deres praksis. På den baggrund ønsker vi at iværksætte et projekt med formål at rekruttere flere mandlige studerende til Healths uddannelser. Dette fremgår af handleplanen. Overordnet betragtet har antallet af ansøgere til Healths bacheloruddannelser været stigende. Dette gælder både det samlede antal ansøgere og antallet af førsteprioritetsansøgere.

Antal ansøgninger		
År	1. prio	I alt
2016	1507	3852
2017	1526	4065
2018	1717	4202
2019	1672	4365
2020	1692	4706

Kilde: KOT 07.07.2020

Ser man nærmere på fordelingen af ansøgere til bacheloruddannelserne, er fordelingen således:

Tabel 2: Ansøgninger, studiepladser og optagelse på Healths bacheloruddannelser 2020

2020	Antal ansøgninger		Antal studiepladser*	Optag pr. 1.10.2020
	1.prioritet	I alt		
Folkesundhedsvidenskab	59	229	50	54
Idrætsvidenskab	131	262	89	80
Klinisk tandteknik	14	17	18	15
Medicin	1033	3004	533	505
Odontologi	305	828	85	86
Tandpleje	149	366	79	76
Total	1691	4706	854	816

*Kapacitet, ekskl. Overbooking

Som det fremgår af tabel 2 kan Healths bacheloruddannelser tilbyde deres studiepladser til førsteprioritetsansøgere. Tabellen viser desuden behov for fremadrettet at justere overbookingen ift. at ramme antal studiepladser mere præcist, særligt på idrætsvidenskab og medicin.

Tabel 3: Studiepladser og optagelse på Healths bacheloruddannelser 2018-2019

	2018		2019	
	Antal studiepladser*	Optag pr. 1.10.	Antal studiepladser*	Optag pr. 1.10.
Folkesundhedsvidenskab	50	55	50	53
Idrætsvidenskab	80	78	80	80
Klinisk tandteknik	18	18	18	15
Medicin	448	469	533	505
Odontologi	62	81	85	86
Tandpleje	79	75	79	76
Total	737	776	845	816

*Kapacitet, ekskl. overbooking

Rekruttering - kandidatuddannelserne

Antallet af ansøgere til Healths kandidatuddannelser har i årene ligget mellem 760 og 934 til i alt ca. 870 pladser.

Antal ansøgninger		
År	1. prio	I alt
2016	831	1014
2017	786	929
2018	760	920
2019	934	1080
2020	826	952

Tabel 4 Kilde: AU 28.07.2020

Fordelingen af ansøgere til de respektive uddannelser varierer. Ved optagelsen 2020 så det således ud:

	Antal ansøgninger		Antal studiepladser*	Optag pr. 1.okt.2020
	1. prio	I alt	I alt	
Folkesundhedsvidenskab	77	86	54	49
Idrætsvidenskab	68	88	75	50
Medicin, sommeroptag	256	256	224	n/a
Odontologi	67	67	67	62
Optometri og synsvidenskab	16	16	25	15
Sundhedsfaglig kandidat (SFK)	100	119	60	50
Sundhedsfaglig kandidat (SFK), erhvervskandidat	24	26		
Sygepleje (CUR)	151	214	150	147
Sygepleje (CUR), erhvervskandidat	67	80		
Total	826	934	655	

Tabel 5: Ansøgninger, studiepladser og optagelse på Healths kandidatuddannelser 2020

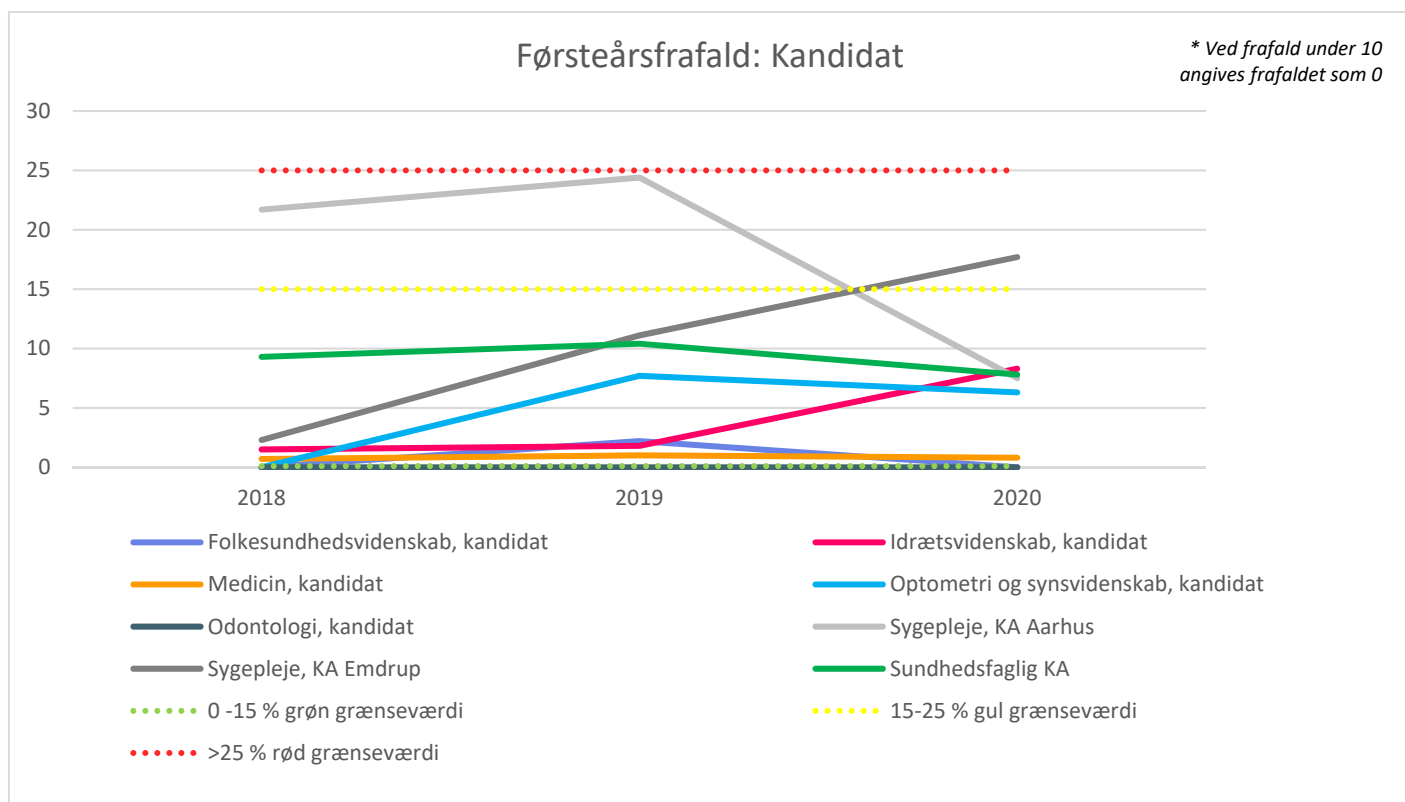
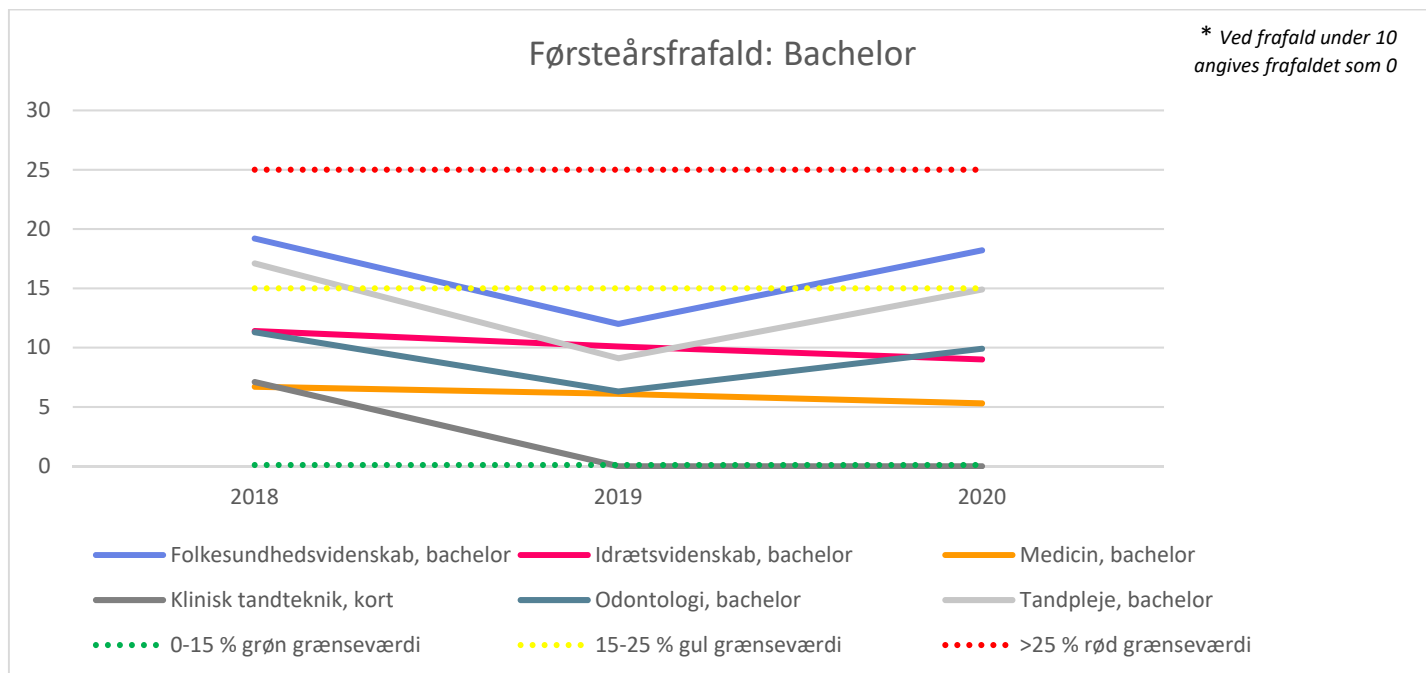
*Kapacitet, ekskl. overbooking

Som det fremgår, kan hovedparten af Healths kandidatuddannelser tilbyde deres studiepladser til førsteprioritetsansøgere. Da der ikke er koordineret tilmelding til kandidatuddannelserne i Danmark, kan tallet for førsteprioritetsansøgere være misvisende. Særligt på kandidatuddannelserne i idrætsvidenskab, folkesundhedsvidenskab, sygepleje og den sundhedsfaglige kandidatuddannelse har vi de seneste år set et relativt stort svind fra tidspunktet for ansøgning til faktisk optagelse – noget vi løbende arbejder for at regulere bedre via overbooking.

Førsteårsfrafaldet på bachelor- og kandidatuddannelserne

Førsteårsfrafaldet fra Healths uddannelser ligger generelt på et tilfredsstillende niveau, bl.a. set ift. indikatorværdierne.

Det samlede frafald fra uddannelserne er noget højere, og vi har et ønske om at arbejde i højere grad med social og faglig integration af de studerende. I forbindelse med studieordningsrevisionerne på Health er der derfor arbejdet med fastholdelsesaspektet. Det blev tidligt i processen besluttet at vende fokus mod egne uddannelser og egen pædagogisk praksis, frem for at fokusere på *hvem* vi optager, og hvad de individuelle årsager til frafaldet er. "Førsteårsdidaktik" var det overordnede emne på temadage, uddannelsesdagen 2019, og vi ser nu frem til at fortsætte arbejdet med fastholdelse ifm. AU's nye studiestarts-koncept. Her udvides tidsrammen yderligere til også at omfatte preboarding (studievalg, ansøgning og optag) med fokus på AU som troværdig sparrings-partner for potentielle studerende og et gennemgående fokus på både social og faglig integration.

4.2/ Struktur og forløb

Studieprogressionen, indikator 2, på både bachelor- og kandidatuddannelserne ligger tilfredsstillende og stabilt med grønne indikatorer på næsten alle uddannelser. Det betyder, at alle Healths studerende optjener >25 ECTS pr. semester. Dette ligger, som vi også kan se det for den gennemsnitlige studieprogression for AU's uddannelser generelt højest på bacheloruddannelserne:

Optjente ECTS pr. semester	2018	2019	2020
Folkesundhedsvidenskab, bachelor	26,4	29,5	29,7
Idrætsvidenskab, bachelor	29,5	29,5	29,5
Odontologi, kandidat	28,0	28,7	29,2
Klinisk tandteknik, kort videregående	30,0	27,3	29,1
Tandpleje, bachelor	27,0	28,3	28,9
Folkesundhedsvidenskab, kandidat	28,1	26,5	28,4
Odontologi, bachelor	28,5	29,1	28,1
Medicin, bachelor	28,4	28,4	27,9
Idrætsvidenskab, kandidat	29,0	27,7	27,6
Medicin, kandidat	26,8	27,1	27,2
Sundhedsfag, kandidat	27,9	26,8	27,0
Sygepleje (Aarhus), kandidat	26,2	26,6	26,5
Sygepleje (Emdrup), kandidat	26,2	25,9	25,2
Optometri og synsvidenskab, kandidat	28,4	25,7	24,7

Studieintensiteten, indikator 7, hvor de studerendes selv estimerer deres gennemsnitlige studietidsforbrug pr. uge giver fortsat lidt udfordringer på enkelte uddannelser. Med en grænseværdi på >37 timer/uge for grøn indikator og 32-37 timer/uge for gul indikator ser fordelingen således ud:

Studieintensitet	2020
Klinisk tandteknik, kort videregående	N
Odontologi, kandidat	46,3
Medicin, kandidat	45,6
Medicin, bachelor	44,7
Odontologi, bachelor	43,9
Tandpleje, bachelor	41,4
Sundhedsfag, kandidat	39,5
Sygepleje (Emdrup), kandidat	38,7
Sygepleje (Aarhus), kandidat	36,6
Optometri og synsvidenskab, kandidat	34,7
Folkesundhedsvidenskab, kandidat	34,4
Idrætsvidenskab, bachelor	34,0
Folkesundhedsvidenskab, bachelor	33,0
Idrætsvidenskab, kandidat	32,1

I forbindelse med revisionsprocesserne er der på Institut for Folkesundhedsvidenskab, som huser uddannelserne i Idrætsvidenskab, Folkesundhedsvidenskab, Optometri og synsvidenskab samt Kandidat i sygepleje arbejdet målrettet med studieaktiviteten *mellem* lektionerne. Der følges op på tiltagene, når vi får de nye tal fra SMU 2020. Alle uddannelser har tiltaget i egne handleplanerne for det kommende studieår, og dermed tages emnet op på næste års statusmøder. På Optometri og synsvidenskab er studietensitet specifikt skrevet ind i kommissoriet for den revisionsprocessen, som netop er sat igang på uddannelsen.

Indikator 4, undervisningsevalueringer, er fortsat det område, hvor vi på Health har flest gule indikatorer. Vi håber med revisionen af uddannelserne og de mange nye EDU IT-tiltag, at de studerende fremadrettet vil vurdere det samlede udbytte af undervisningen højere, end det er tilfældet nu.

Der arbejdes bl.a. med:

- bedre sammenhæng mellem de teoretiske og praktiske kurser
- nye formater for studenteraktiverende elementer samt peer-feedback
- nye formater for case-baseret undervisning
- mere og bedre rammesat studieaktivitet *mellem* lektionerne

4.3/ Udvikling af uddannelse, undervisning og læringsmiljø

Indikator 4 giver fortsat anledning til at arbejde med det didaktiske og pædagogiske område på Healths uddannelser. Ikke mindst i forbindelse med revisionsprocessen er der taget fat på udviklingen af enkeltkurser og sammenhængen mellem dem. Som nævnt ovenfor arbejdes der med en bedre kobling mellem de teoretiske og praktiske kurselementer, case-baseret undervisning og nye formater for studenteraktiverende forløb. Vi håber, at de mange tiltag med tiden vil kunne aflæses i indikatorerne for undervisningsevaluering, hvor de studerende vurderer deres faglige udbytte af undervisningen.

Undervisningsevaluering	2018	2019	2020
Oral helse	3,6	4,0	4,5
Odontologi, bachelor	3,8	3,8	4,1
Odontologisk praksis	4,3	4,6	4,1
Klinisk sygepleje, master	3,8	3,8	4,0
Folkesundhedsvidenskab, kandidat	3,6	3,9	3,9
Medicin, bachelor	3,7	3,7	3,8
Medicin, kandidat	3,7	3,7	3,8
Odontologi, kandidat	3,7	3,8	3,8
Optometri og synsvidenskab, kandidat	4,4	3,7	3,7
Sundhedsfag, kandidat	3,8	3,7	3,7
Folkesundhedsvidenskab, bachelor	3,7	3,6	3,6
Idrætsvidenskab, bachelor	3,8	3,7	3,8
Tandpleje, bachelor	3,7	3,4	3,6
Sygepleje, kandidat	3,6	3,7	3,6
Klinisk tandteknik, kort	3,4	2,5	3,5
Idrætsvidenskab, kandidat	3,9	3,8	3,5

Healths nye procedure for opfølgning på kursusevalueringerne, som indbefatter orientering af institutledelsen, blev diskuteret på dette års statusmøder. Der arbejdes fortsat med det pædagogiske og didaktiske, både ifm. revisionerne og ifm. EDU IT-satsningens redesign af udvalgte kursusforløb.

På Institut for Folkesundhed og Institut for Odontologi og Oral Sundhed bliver der etableret undervisningsteams med kursusansvarlige. Dette forventer vi, særligt på kurser med mange forskellige undervisere, vil få betydning for sammenhængskraften på tværs af semestre. Ansvar for opfølgning på kursusevalueringerne vil desuden placeres hos disse personer.

Forskningsdækningen indebærer ifølge indikatorerne dels VIP/DVIP-ratioen (indikator 6.a) og VIP-dækningsgraden (indikator 6.c) Eneste gule indikator ses på Kandidatuddannelsen i odontologi, men da de studerende, ud over de mange timer med D-VIP i klinikken *også* modtager de krævede >112 timer/semester med fast-VIP, er det ikke noget, vi vil ændre på.

Til gengæld vil vi i løbet af 2020-2021 kortlægge de studerendes møde med forskningsmiljøerne mere bredt. Som en del af et centralt tiltag vil vi med andre ord undersøge *hvornår og hvordan* studerende ved Health møder vore forskere og forskningsmiljøer. Herefter er det planen, at der udvikles en række tiltag for, hvordan vi på udvalgte uddannelser kan optimere dette møde for at sikre en større forskningsforankring og bidrage til uddannelsen af fremtidens forskere og vidensbærere inden for sundhedsvidenskab.

Internationalisering på uddannelsesområdet udgør en del af fakultetets indsatsområder 2020-2022. Indsatsen er placeret i Health Uddannelsesforum og indbefatter følgende initiativer:

- 1) 10 nye udbud på Summer University 2021 og 2022
- 2) 30 ECTS udbudt på engelsk pr. uddannelse
- 3) Inddragelse af internationale VIP på kurser >10 ECTS
- 4) Erasmus+ og fakultetsstipendier til udvikling og inspiration af underviserne på Health

Prodekan og viceinstitutedere for uddannelse samarbejder med studieledere og studienævn at omsætte de strategiske indsatser til konkrete tiltag på hver enkelt uddannelse.

Revisionsprocessen Vision og strategisk grundlag for uddannelserne på Health er nu nået til implementeringsfasen på langt de fleste uddannelser. Dette medfører et omfattende udviklingsarbejde på mange af de kurser, som nu og i løbet af de kommende semestre skal afvikles for første gang.

Kandidatuddannelsen i sygepleje havde første optag i september 2019. Udviklingsarbejdet på denne uddannelse er overordnet betragtet karakteriseret ved en øget erhvervsretning. Uddannelsen udbydes nu også som en erhvervskandidatuddannelse, som læses over 4 år sideløbende med 25 timers ugentlig relevant erhvervsarbejde.

Herudover er kandidatlinjen i Advanced Practise Nursing (APN) blevet udviklet som led med direkte baggrund i afdelingernes behov for højtuddannet personale i et stadigt mere kompleks sundhedssystem, som kræver højtuddannede sygeplejersker, der kan navigere på tværs i organisationsstrukturen i behandlingen af multisyge patienter.

Idrætsvidenskab BA og KA med første optag i 2020 har arbejdet på hhv. en tydeligere akademisk profil igennem hele uddannelsesforløbet og med mulighed for tidligere specialisering. Der er ifm med dette arbejde etableret monofaglige og tværfaglige teams omkr. uddannelsesudbuddet, reduceret i antallet af 5 ECTS kurser og prioriteret en større teoretisk tyngde på bacheloruddannelsens 1.-3. semester. Herudover er udbydes nu 5 kurser á 10 ECST på engelsk; 2 kurser på bachelor- og 3 på kandidatuddannelsen. Endelig er der indført mulighed for at skrive et 60 ECTS- speciale på begge af uddannelsens étfaglige linjer.

Folkesundhedsvidenskab KA er ligeledes udbudt fra sept. 2020 med en tydeligere fagprofil, ændringer i vægtningen af de forskellige fag, indførelse af fagpakker, indførelse af "Projektledelse og sundhed" som obligatorisk 10 ECTS forløb samt mulighed for 60 ECTS speciale. Kurset udbydes også som valgfag på de øvrige sundhedsfaglige kandidatuddannelser.

Medicin BA og KA udbydes begge fra og med september 2020 med en stærkere integration mellem BA-fagene, bl.a. ved oprettelse af nye fag som Cellebiologi med integration af celle- og organprincipper. Der er herudover indført flere mundtlige eksamener samt løbende selvtest som redskab undervejs. På 5. semester er indført et helt nyt valgfagsudbud samt nyt obligatorisk kursus i Neuroscience, som udbydes på engelsk. Dette følges op af muligheden for et empirisk bachelorprojekt á 15 ECTS. På kandidatuddannelsen er der indført større valgfrihed inden for hhv. Innovationsledelse og tværfagligt samarbejde i sundhedssektoren og erhvervslivet, Lægelig ledelse og udvikling i et komplekst sundhedsvæsen, klinikforløb og forskningsforløb. Der er indført en ny måde at tænke klinikforløbene på med løbende kompetencevurdering, ligesom der er foretaget en reduktion i antallet af MCQ –prøver til fordel for mundtlige, kliniske prøve og skriftlige stedprøver.

Den sundhedsfaglige kandidatuddannelse har fra og med september 2020 gennemgået en revision af linjekurserne for at skabe bedre sammenhæng og mere fokus på anvendelse og implementering. Herudover bliver kurset "Projektledelse" udbudt som et fælles valgfag på Institut for Folkesundhed. Samtidig med ovenstående, blev der udviklet en erhvervs kandidat, som er udbudt fra september 2020.

Revisionen af *Kandidatuddannelsen i Optometri og Synsvidenskab* er netop gået i gang. Udviklingen indebærer en ny fordeling af fag og ECTS-vægtning, og dermed har et af de første tiltag været beslutning om en ny rekrutteringsstrategi ift. behovet for nye kernefaglige og tværfaglige kompetencer. Den nye uddannelse forventes udbudt fra september 2022.

Revisionen af uddannelserne på Institut på Odontologi og Oral Sundhed er omfattende og kræver indledende organisatoriske ændringer, udredning ift. ressourcer og en rekrutteringsstrategi tilpasset nye kernefaglige og tværfaglige kompetencer. Studieordningsrevisionen er nu i gang og forventes udbudt i 2022 og 2024.

En del af dette arbejde indebærer desuden udvikling af en ny *professionsbacheloruddannelse i klinisk tandteknik* som erstatning for den nuværende 2-årige erhvervsakademiuddannelse. Prækvalifikationsansøgningen er indsendt pr. 1. okt. 2020.

4.4/ Studiemiljø

Studiemiljøundersøgelsen fra 2017 har givet anledning til en række initiativer på de sundhedsfaglige kandidatuddannelser, hvor indikatoroverblikket indeholder gule indikatorer. Der er bl.a. arbejdet med nye formater for studiegrupper og med etablering af en række "*Arbejdsgrupper for bedre læringsrum på Health*" til udvikling af det fysiske studiemiljø rundt omkring på institutterne. Her lægges en strategi for opgradering af selve undervisningslokalerne, men også de omkringliggende faciliteter, hvor de studerende mødes med læsegrupper eller til mellemtimer for at studere. Institutledere, CESU, Healths tekniske chef og uddannelseschef deltager på møderne, som blev afholdt i F20 – og som mødes til opfølgning i E20.

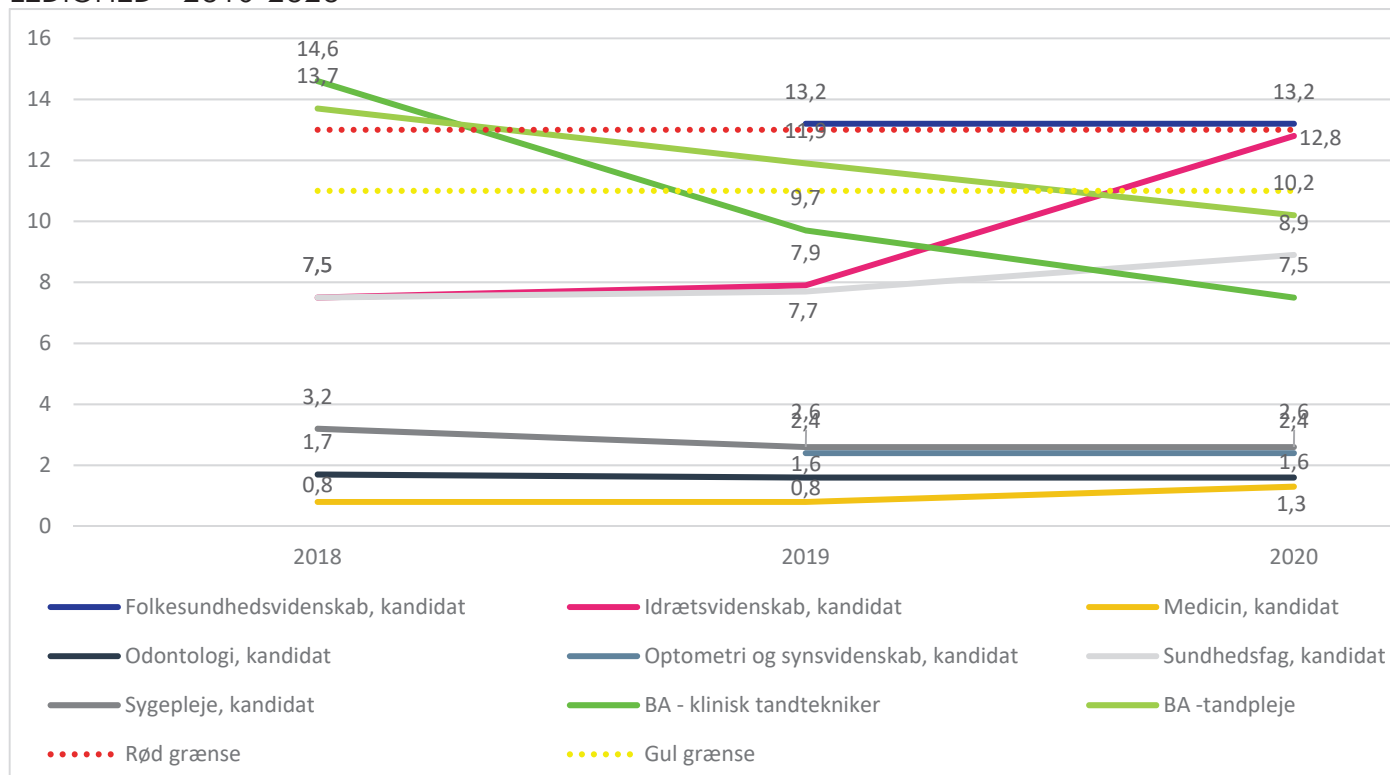
Fra marts måned 2020 er "studiemiljøet" blevet udvidet til også at omfatte det digitale studiemiljø – og den digitale trivsel under de nuværende arbejdsvilkår for både studerende og undervisere. Health Uddannelsesforum har således sat "Digital trivsel" på som emne på efterårets temadag i november måned 2020. Det vil herefter blive besluttet om Uddannelsesdag 2021 også skal dedikeres til dette nye og fortsat aktuelle emne.

4.5/ Uddannelsernes relation til arbejdsmarkedet

Uddannelserne på Health er overordnet betragtet karakteriseret ved et tæt og systematisk samspil med sine kerneaftagere. De studerende er løbende er i klinik/praktik, og der arbejdes løbende med at etablere samarbejde med nye aftagere.

Som det fremgår af indikatorkortet og nedenstående graf over ledighedsprocenterne for de seneste tre år, er dimittenderne fra Healths uddannelser generelt set efterspurgt på arbejdsmarkedet. Folkesundhedsvidenskab og Idrætsvidenskab har med hhv. 13,2 % og 12,8 % fakultetes højeste ledighedsprocenter og arbejder derfor målrettet med at forbedre det. Bl.a. med indførelsen af 60 ects specialer, som i kopkombination med projektorienterede forløb giver de studerende bedre muligheder for at indgå samarbejder med relevante aftagere på deres sidste semestre af kandidatuddannelsen.

LEDIGHED - 2018-2020

I processen for Vision og strategisk grundlag for uddannelserne på Health er netop drøftelserne af samfundets fremtidige kompetencebehov og herunder inddragelse af aftagerpanelerne helt central. Herunder er der udviklet og implementeret nye kurser, som giver studerende genrelle kompetencer som supplement til deres faglige viden og færdigheder. Der er på flere uddannelser indført mulighed for 60 ECTS specialer, ligesom der er udvikles nye fomater for prjektorienterede forløb, hvilket har fået fornyet fokus under nedlukningen i foråret og den gradvise genåbning nu i efteråret 2020. Aftagerpanelerne inddrages i dette arbejde.

5.0 Uddannelsesevaluering

2022 Folkesundhedsvidenskab

Uddannelsesevaluering foretages på baggrund af første gennemløb af ny studieordning for bacheloruddannelsen, sommeren 2021, og ny studieordning for kandidatuddannelsen, sommer 2022.

2022 Kandidatuddannelser for professionsbachelor

Uddannelsesevaluering foretages på baggrund af første gennemløb af ny studieordning for kandidatuddannelsen i sygepleje, sommer 2021, og første gennemløb af ny studieordning for den sundhedsfaglige kandidatuddannelse, sommer 2022.

2023 Medicin

Uddannelsesevaluering foretages på baggrund af første gennemløb af ny studieordning for bachelor – og kandidatuddannelsen, sommer 2023.

2023 Idræt

Uddannelsesevaluering foretages på baggrund af første gennemløb af ny studieordning for bachelor- og kandidatuddannelsen, sommeren 2023.

2025 Tandpleje og Klinisk tandteknik

Uddannelsesevaluering foretages på baggrund af første gennemløb af ny studieordning for BA i tandpleje, sommeren 2025.

2027 Odontologi

Uddannelsesevaluering på baggrund af første gennemløb af ny studieordning for bacheloruddannelsen, sommeren 2025, og kandidatuddannelsen, sommeren 2027.

6.0 Indsatsområder og opmærksomhedspunkter

Der er ingen uddannelser ved Health med tre eller flere røde indikatorer.

7.0 Handleplan 2020-2021

Handleplanen for Health 2020-2021 fastsætter en række indsatsområder på tværs af fakultetets uddannelser. Både helt nye tiltag, men også fler-årige indsatser, som videreføres over flere år.

HANDLEPLAN FOR HEALTHS UDDANNELSER 2020-2021

Godkendt i Health Uddannelsesforum 30.09.2020

Delpolitik 1. REKRUTTERING OG STUDIESTART				
AU DELMÅL: Match mellem ansøger og uddannelse				
INDSATS	AKTIVITET PÅ HEALTH	OPFØLGNING 2020/2021	VARIGHED	ANSVARLIG
REKRUTTERING OG OPTAG AF DYGTIGE OG MOTIVEREDE STUDERENDE	<p><u>Øget diversitet i rekrutteringen til Healths uddannelser</u> 2020/2021</p> <p>Afdække mulighed for at igangsætte rekrutteringsprojekt ift. at øge andelen af mandlige studerende på Healths uddannelser</p> <p>2021/2022</p> <p>Igangsættelse af projekt</p>	<p>10.01.2021 Uddannelsesforum</p> <p>05.2021 Uddannelsesforum</p>	2020-2022	Prodekan og udd-chef
AU DELMÅL: Fastholdelse				
INDSATS	AKTIVITET PÅ HEALTH	OPFØLGNING 2020/2021	VARIGHED	ANSVARLIG
SOCIAL OG FAGLIG INTEGRATION	<p><u>Implementering af AU's nye studiestarts-koncept</u></p> <p>Implementere AU's fælles ramme for studiearten bestående af:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Preboarding: Studievalg, ansøgning og optag. Fokus på at være troværdig sparringspartner for potentielle studerende. •Relevant studieintro med fokus på social og faglig integration. <p>Der udarbejdes en rammebeskrivelse med formål, læringsmål, retningslinjer og governance.</p> <ul style="list-style-type: none"> •Første og andet semester. Kortlægning af særlige tiltag, der understøtter social og faglig integration i hele første studieår, såvel vidensbaseret som erfaringsbaseret. 	Følger AU's proces	2020-2021	Prodekan i samarbejde med Udd- forum
	<p><u>Trivselsindsats</u></p> <p>1. Deltage og følge op på trivselsundersøgelsen BA i Odontologi og Tandpleje som piloter. Særligt fokus på:</p> <ul style="list-style-type: none"> •overgangen fra ungdomsuddannelse til universitet •overgangen fra teori til mødet med virkeligheden i praktik/klinik 	Følger AU's proces	2020-2021	Prodekan i samarbejde med studieleder

	<u>Digital trivsel</u> -nedsættelse af arbejdsgruppe under Health Uddannelsesforum; Planlægning af temadag og evt. uddannelsesdag 2021?	Uddannelsesforum2 6.10.2020 Temadag 19.11.2020	2020-2021	Prodekan i samarb. med Udd-forum
	<u>Udvikle og implementere modtagerorienteret studieinformation</u> • Løbende, rettidig information til alle Healths studerende • Analyse, udvikling, vedtagelse og formidling af samlet Informationsstrategi, herunder informationsårshjul	Statusmøderne 2021	2020-2021	Udd.chef
Delpolitik 2 , 3 og 4. STRUKTUR OG FORLØB / UDVIKLING AF UDDANNELSE, UNDERVISNING, LÆRINGSMILJØ / STUDIEMILJØ				
AU DELMÅL: Engagerende undervisning og læring				
INDSATS	AKTIVITET PÅ HEALTH	OPFØLGNING 2020/2021	VARIGHED	ANSVARLIG
IMPLEMENTERING OG KONSOLIDERING AF DE REVIDEREDE UDDANNELSER	<u>Implementering af de nye studieordninger med opstart sept. 2020</u> Ildræt BA og KA; Folkesundhedsvidenskab KA; Medicin BA og KA; Den sundhedsfaglige KA-uddannelse herunder erhvervs-KA <u>Implementering og konsolidering af de nye studieordninger med opstart sept. 2019</u> -Kandidatuddannelsen i sygepleje, herunder erhvervs-KA samt den nye APN-linje <u>Revidering af nye studieordninger på</u> Odontologi BA og KA; BA i tandpleje; udvikling af ny BA i Klinisk tandteknik, KA i optometri og synsvidenskab	Januar 2021 Uddannelsesforum Fakultetsledelsen Juni 2021 Statusmøderne	2020-2025	Prodekan i samarb. med studieledere
INTERNATIONALISERING	<u>Implementering af Healths strategiske indsatser på uddannelses-</u> <u>området</u> 1. 10 nye udbud på Summer University 2021 og 2022 2. 30 ECTS udbudt på engelsk pr. uddannelse 3. Inddragelse af internationale VIP på kurser >10 ECTS 4. Erasmus+ og fakultetsstipendier til udvikling og inspiration af underviserne på Health	Hver 4. måned i Uddannelsesforum og fakultetsledelsen iflg besluttet proces	2020-2022	Prodekan i samarb. med viceinstitut- ledere

BEDRE LÆRINGSRUM	<p><u>Bedre læringsrum på Health</u> Udvikling af et attraktivt studie- og læringsmiljø på Health, der øger de studerendes faglige og sociale integration - herunder anvende anbefalingerne til et attraktivt studie- og læringsmiljø. ifm Campus 2.0</p>	<p>-Dekanat (årligt budget og udkast til handleplan) -Uddannelsesforum og fakultetsledelsen (årlig prioritering og orientering)</p>	2020-2025	Prodekan i samarb. med Pædagogisk Center og Udd-chef
EDU IT	<p><u>Fortætte universitetets og Healths digitaliseringsindsatsning</u> - opfølgning på evalueringen af forårets undervisning, fortaget af Rambøll sommeren 2020. - fælles opfølgning og evaluering af redesignede kursusforløb mhhbp. erfaringsudveksling og gensidig inspiration.</p>	<p>Uddannelsesforum september 2020 Uddannelsesforum F 2021</p>	2018-2023	Pædagogisk Center i samarb. med prodekan
PÆDAGOGISK RÅDGIVNING OG KOMPETENCEUDVIKLING	<p><u>Opretholdelse af samarbejde med institutter og uddannelser ved overgang til det nye fælles universitetspædagogisk center</u> Der etableres løbende dialog med leder af det universitets-pædagogiske center på AU <u>Optimere formative evalueringer, konstruktiv underviser feedback og pædagogisk/didaktisk kompetence udvikling</u> Faculty development questionnaire Retningslinjer for kontinuerlig kompetenceudvikling af undervisere med udgangspunkt i mål og ny stillingsstruktur Udvikling af principper for fælles formative evalueringer</p>	<p>Uddannelsesforum E efteråret 2020 Uddannelsesforum 2021 2022 2021-2022</p>	2021 2021-2025	Udd.forum i samarb. med Pædagogisk Center
AU DELMÅL: Tværfaglige elementer				
INDSATS	AKTIVITET PÅ HEALTH	OPFØLGNING 2020/2021	VARIGHED	ANSVARLIG
TVÆRFAGLIGE KURSUSAMARBEJDER	<p><u>Udvikle og udbyde to tværfaglige SDG-valgfag</u> Valgfag udbydes i samarbejde med Arts og Natural Sciences inden for FN's verdensmål med henblik på udbud i sommeren 2021 og 2022</p>	Uddannelsesforum Oktober 2020	2021-2022	Prodekan

Delpolitik 5. RELATION TIL ARBEJDSMARKEDET

AU DELMÅL: Erhvervsrettede elementer i uddannelserne				
INDSATS	AKTIVITET PÅ HEALTH	OPFØLGNING 2020/2021	VARIGHED 2020-2025	ANSVARLIG
ERHVERVSRETNING AF UDDANNELSERNE	Øge antal specialesamarbejder, projektorienterede forløb og praktikforløb gennem udbredelse af kendskab til mulighederne hos både studerende, fagmiljøer og virksomheder. Herunder også understøtte entreprenørskabsaktiviteter blandt de studerende med inddragelse af "The Kitchen". Iværksætte tiltag for at nedsætte ledigheden blandt dimittender fra folkesundhedsvidenskab, idrætsvidenskab og tandpleje. Fokus på samarbejdet med aftagere.	Uddannelsesforum -E2020 -Januar 2021 -Statusmøder 2021 Uddannelsesforum		Health Erhvervsudvalg i samarbejde med studieledere Udd.chef i samarbejde med studieledere
AU DELMÅL: Interaktion mellem forskere og studerende (uddannelse af forskertalenter)				
INDSATS	AKTIVITET PÅ HEALTH	OPFØLGNING 2020/2021	VARIGHED 2020-2025	ANSVARLIG
FLERE STUDERENDE MED I FORSKNINGSPROJEKTER	Kortlægning af muligheder på Health 2021	Uddannelsesforum		Prodekan i samarbejde med viceinstitutedere
AU DELMÅL: Generelle kompetencer				
INDSATS	AKTIVITET PÅ HEALTH	OPFØLGNING 2020/2021	VARIGHED 2020-2025	ANSVARLIG
FLERE UDBUD MED FOKUS PÅ STUDERENDES GENRELLE KOMPETENCER	Kortlægning af muligheder for udbud med fokus på bæredygtighed, digitalisering, teknologiforståelse, entreprenørskab og dannelse.	Uddannelsesforum Januar 2021 Statusmøderne 2021		Prodekan i samarbejde med viceinstitutedere

Herudover vil Health ifm. kvalitetsarbejdet have fokus på følgende to målsætninger i AU's rammekontrakt:

<u>Fastholde og forbedre det høje niveau for optjente ECTS/sem/stud</u> -med særligt fokus på kandidatuddannelserne	Uddannelsesforum Oktober 2020	2020-2021	LWB i samarbejde med studieledere
<u>Fastholde og forbedre de studerendes vurdering af eget tidsforbrug på undervisning og forberedelse</u> -med særligt fokus på uddannelserne uden klinik	Uddannelsesforum Oktober 2020	2020-2021	LWB i samarbejde med studieledere

8.0 Kvalitetssystemet – ønsker og behov fremadrettet

8.1/ Implementering af justeringer og nye tiltag

Health ønsker at fortsætte dette års format for statusmøderne; dvs. at møderne struktureres efter et kort og fokuseret "statuspapir" skrevet af studieleder.

Herudover vil handleplanerne mere systematisk indgå i årshjulet for Health Uddannelsesforum. Fakultære startegier og tiltag på uddannelsessiden indgår derfor, ligesom det er fremhævet, hvordan de enkelte initiativer er koblet til mål og delmål fra AU Strategi 2020-2025.

8.2/ Ønsker og behov fremadrettet

Health ønsker, at der fastsættes en grænseværdi for erhvervskandidatuddannelsernes indikator 2 (studieprogression), ligesom vi håber at det bliver muligt at få tilføjet flere indikatorer særskilt for disse uddannelser. Bla. ville det være interessant at følge frafald og studiemiljø.

9.0 Bilag 1: Indikatorkort 2020

Indikatornavn	Indikator 1: Førsteårsfrafald		Indikator 2: Studieprogression		Indikator 3: Planlagte timer		Indikator 4: Undervisnings-evaluering		Indikator 5a: Studiemiljø - faglig trivsel		Indikator 5b: Studiemiljø - social trivsel		Indikator 6a: VIP/DVIP-ratio		Indikator 6c: VIP-dækn. min.timer		Indikator 7: Studieintensitet		Indikator 8: Ledighed	
	Ikon	Udv.	Ikon	Udv.	Ikon	Udv.	Ikon	Udv.	Ikon	Udv.	Ikon	Udv.	Ikon	Udv.	Ikon	Udv.	Ikon	Udv.	Ikon	Udv.
Folkesundhedsvidenskab, bachelor	▲	↔	●		●		▲		●		●		●		●		▲			
Folkesundhedsvidenskab, kandidat	●		●		●		●		●		●		●		●		▲		■	
Idrætsvidenskab, bachelor	●		●		●		●	↔	●		●		●		●		▲			
Idrætsvidenskab, kandidat	●		●		●		▲	↔	●		●		●		●		▲		■	↔
Klinisk tandteknik, kort videregående			●				▲	↔	!		!						!		●	
Medicin, bachelor	●		●		●		●	↔	●		●		●		●		●		●	
Medicin, kandidat	●		●		●		●	↔	●		●		●		●		●		●	
Odontologi, bachelor	●		●		●		▲	↔	●		●		●		●		●		●	
Odontologi, kandidat	●		●		●		●		●		●		▲		●		●		●	
Odontologisk praksis, akademi							●													
Optometri og synsvidenskab, kandidat	●		▲	↔	●		▲		●		●		●		●		▲		●	
Sundhedsfag (ordinært udbud), kandidat	●		●		●				●		▲		●		●		●		●	
Sundhedsfag, kandidat	●		●				▲		●		▲						●		●	
Sygepleje (ordinært udbud) (Aarhus), kandidat	●	↔	●		●				●		▲		●		●		▲			
Sygepleje (ordinært udbud) (Emdrup), kandidat	▲	↔	●		●				●		▲		●		●		●			

10 Bilag 2: Oversigt over uddannelser og statusmøder 2020

Årlige statusmøder

I juni 2020 blev der på Health afholdt statusmøder for følgende uddannelser, grupperet efter deres studienævnsophæng:

Statusmøde for uddannelserne under studienævn for idrætsvidenskab

- Bacheloruddannelsen i idrætsvidenskab
- BA-tilvalg og KA-tilvalg i idrætsvidenskab
- Kandidatuddannelsen i idrætsvidenskab

Statusmøde for uddannelserne under studienævn for sundhedsvidenskab

- Kandidatuddannelsen i optometri og synsvidenskab
- Kandidatuddannelsen i sygepleje
herunder erhvervskandidatuddannelsen
- Den sundhedsfaglige kandidatuddannelse,
herunder erhvervskandidatuddannelsen
- Masteruddannelsen i klinisk sygepleje

Statusmøde for uddannelserne under studienævn for medicin

- Bacheloruddannelsen i medicin
- Kandidatuddannelsen i medicin

Statusmøde for uddannelserne under studienævn for folkesundhedsvidenskab

- Bacheloruddannelsen i folkesundhedsvidenskab
- Kandidatuddannelsen i folkesundhedsvidenskab

Statusmøde for uddannelserne under studienævn for odontologi

- Bacheloruddannelsen i odontologi
- Kandidatuddannelsen i odontologi

Statusmøde for uddannelserne under studienævn for oral sundhed

- Professionsbacheloruddannelsen i tandpleje
  - Erhvervsakademiuddannelsen til klinisk tandtekniker
  - Erhvervsuddannelsen til tandkliniskassistent
  - Akademiuddannelsen i odontologisk praksis
  - Diplomuddannelsen i oral helse
-

11.0 Bilag 3 Grænseværdier 2020

Indikatornavn			
Indikator 2	$0 \leq X < 15$	$15 \leq X < 25$	$25 \leq X$
Indikator 4	$0,0 \leq X < 3,2$	$3,2 \leq X < 3,8$	$3,8 \leq X$
Indikator 5a	$0,0 \leq X < 3,2$	$3,2 \leq X < 3,8$	$3,8 \leq X$
Indikator 5b	$0,0 \leq X < 3,2$	$3,2 \leq X < 3,8$	$3,8 \leq X$
Indikator 7	$0 \leq X < 32$	$32 \leq X < 37$	$37 \leq X$
Indikator 8	$11,5\% \leq X$	$9,6\% \leq X < 11,5\%$	$0,0\% \leq X < 9,6\%$

Nr.	Indikatornavn	Enhed	Niveau grænseværdi
Indikator 1	Førsteårsfrafald	%	AU
Indikator 2	Studieprogression	Gnst. ECTS pr. semester	AU
Indikator 3	Planlagte timer	Gnst. timer pr. 30 ECTS	Fakultet
Indikator 4	Undervisningsevaluering	Gnst.	AU
Indikator 5a	Studiemiljø - faglig trivsel	Gnst.	AU
Indikator 5b	Studiemiljø - social trivsel	Gnst.	AU
Indikator 6a	VIP/DVIP-ratio	Ratio	Fakultet
Indikator 6c	VIP-dækningsgrad af minimumstimer	%	AU
Indikator 7	Studieintensitet	Gnst. timer pr. uge	AU
Indikator 8	Ledighed 4.-7. kvartal efter fuldførelse	Ledighedsgrad	AU

Vision for uddannelse og læring på Aarhus Universitet

Aarhus Universitet tilbyder forskningsbaserede uddannelser, der er kendetegnet ved deres stærke faglighed. Det gode studiemiljø er konstant i fokus som et vigtigt element for de studerendes læring.

Undervisningen udvikles til stadighed for at tage højde for de studerendes læringsudbytte, involvering og motivation.

Universitetets dimittender er nytænkende og formår at omsætte viden og idéer til handling på fremtidens nationale og internationale arbejdsmarked.

Universitetets dimittender er aktive alumner, der ser deres uddannelse som grundlag for livslang læring.

Punkt 9: Til orientering: Tilknytningsaftaler, besøg af datatilsynet og revision af standarder for ansvarlig forskningspraksis (15 min. - 16.25 -16.40)

Det indstilles

- At Akademisk råd tager orienteringen til efterretning

Baggrund

1. Tilknytningsaftaler og besøg af datatilsynet

Aarhus Universitet skal inden den 1. december aflevere en samlet afrapportering til Datatilsynet, som beskriver, hvordan personoplysninger behandles på forskningsområdet. Den omfatter bl.a. en oversigt over samtlige igangværende forskningsprojekter, som behandler personoplysninger, herunder hvordan personoplysninger opbevares og eventuelt videregives internt og til andre uden for AU. Når Datatilsynet har gennemgået materialet, vil Datatilsynet udvælge en række forskningsprojekter, de vil gå i dybden med

Der er til de enkelte institutter og til alle forskere på Health, som har anmeldelser af et eller flere forskningsprojekter på AU's fortegnelse, udsendt en liste over registrerede projekter sammen med et link til et spørgeskema, som omhandler den enkelte anmeldelse og dens aktuelle samspil med virkeligheden. Formålet er at opdatere/komplettere AU's fortegnelse til fuld compliance i lovens forstand. Det er ubetinget i institutternes og fakultetets interesse, at fortegnelsen er komplet, da den vil være et centralt udgangspunkt for datatilsynets forestående tilsyn med forskningen på AU. Der er i skrivende stund en svarprocent på over 80. Der er rykket for svar på manglende besvarelser, og der vil på mødet blive givet en opdatering.

2. Reviderede standarder for Ansvarlig forskningspraksis på Health

Fakultetsledelsen har godkendt en revision af Health's standarder for ansvarlig forskningspraksis (september 2019). Revisionen af standarderne omfatter ændringer i medfør af ny lovgivning og en tilpasning til nye fælles regler på AU

1. [Nye grundregler for ansvarlig forskningspraksis og forskningsfrihed i samarbejde med eksterne parter](#)
2. [Ny forskrift for opbevaring og håndtering af forskningsdata \(Juni 2020\)](#)

Det reviderede dokument er udarbejdet af en arbejdsgruppe under Health. Følgende personer har deltaget i arbejdsgruppen: Chefkonsulent Susanne Kudsk, Fakultetssekretariat, Specialkonsulent Lene Bøgh Sørensen, Viceinstituteder Anne Mette Hvas, Lektor Ask Vest Christiansen, Professor Helle Prætorius Øhrwald, Annette Miltoft, funktionschef TTO, Hans Erik Bøtker, prodekan.

Standarderne vil indgå i vekomstpakken for nyansatte VIP på Health og præsenteres på vekomstdagen for nyansatte. Standarderne er tilgængelige på hjemmesiden <https://health.medarbejdere.au.dk/forskerstoette/ansvarlig-forskningspraksis/> og vedhæftes også her som bilag.

Ansvarlig/sagsbehandler
Hans Erik Bøtker/Lene Bøgh Sørensen

Standarder for ansvarlig forskningspraksis ved Health

Grundlæggende retningslinjer og krav, der skal støtte den enkelte forsker og forskergruppe i at planlægge, gennemføre og afslutte et forskningsprojekt gennemskueligt og troværdigt.

Version 3, november 2020

Baggrund

Alle, der medvirker til forskning på Aarhus Universitet, forventes at integrere principper for ansvarlig forskningspraksis som en naturlig del af deres daglige virke. Det drejer sig blandt andet om principper som ærlighed, ansvarlighed, pålidelighed, objektivitet, upartiskhed, fairness, åbenhed, gennemsigtighed og ansvarlig omgang med betroede ressourser.

Alle der medvirker til forskning på Health skal have kendskab til og efterleve

1. Aarhus Universitets politik for forskningsintegritet, forskningsfrihed og ansvarlig forskningspraksis.
2. Aarhus Universitets regler for rådgivning om ansvarlig forskningspraksis og Aarhus Universitets regler for Praksisudvalget (håndtering af mistanke om brud med ansvarlig forskningspraksis).
3. Aarhus universitets grundregler for ansvarlig forskningspraksis og forskningsfrihed i samarbejde med eksterne parter.
4. Forskrift for opbevaring og håndtering af forskningsdata.

Alle, der er engageret i forskning på Health, skal derudover have kendskab til og følge anvisningerne i Health's standarder for ansvarlig forskningspraksis.

Det er Fakultetsledelsens ansvar at sikre kendskab til og forankring af Health standarder for ansvarlig forskningspraksis i forskningsmiljøerne. Fakultetsledelsen har desuden ansvaret for, at der forefindes de fornødne forskrifter for håndtering af projektbeskrivelser, opbevaring af data samt indhold af samarbejdsaftaler.

1. Fra projektopstart til projektafslutning – sikring af ansvarlig forskningspraksis.

I det følgende er der anført nogle grundlæggende retningslinjer som støtte, når forskningsprojektet skal planlægges, gennemføres og afsluttes gennemskueligt og troværdigt.

1.1 Forberedelse af forskningsprojektet

Såfremt projektet udføres med flere parter, er det vigtigt at have forventningsafstemt den overordnede projektstyring og beskrevet denne i projektbeskrivelsen før forskningsprojektet påbegyndes.

En projektbeskrivelse, der skal godkendes af Videnskabsetisk Komité og eventuelt Lægemiddelstyrelsen, skal opfylde den Videnskabsetiske Komitélovs krav. Disse krav er opsummeret på [Den Nationale Videnskabsetiske Komité's](#) (NVK) hjemmeside i en [liste](#) med krav til indhold. Krav til eventuel godkendelse af lægemiddelstyrelsen fremgår af "[Vejledning til ansøgning om tilladelse til kliniske forsøg med lægemidler på mennesker](#)" og "[Vejledning til ansøgning om tilladelse til klinisk afprøvning af medicinsk udstyr](#)".

Projektbeskrivelsen skal udover den faglige beskrivelse indeholde følgende punkter:

- Hvem der deltager i projektet og hvilke funktioner og ansvarsområder, der er tillagt de forskellige personer/parter.
- Hvem der er hovedansvarlig for det samlede projekt.
- Hvem der leder projektet og projektlederens funktion.
- Hvilke funktioner og hvilket ansvar, der er tillagt samarbejdspartnere.
- Information om indsamling, registrering, opbevaring og deling/overførsel af data under og efter projektet¹ og ansvaret for de beskrevne dataprocesser.
- Udarbejdelse af publikationer og fastlæggelse af forfatterskaber i henhold til internationale retningslinjer, som det fremgår af [AU's politik for forskningsintegritet, forskningsfrihed og ansvarlig forskningspraksis](#). (se endvidere kapitel 3 i Standarder for Ansvarlig Forskningspraksis ved Health).
- Hvorledes og af hvem eventuelle tvister afgøres.
- Hvem der har ansvaret for finansieringen og for at ansøge om midler.

Når der er deltagelse af eksterne samarbejdsparter uden for AU i projektet er armslængde og uvildighed afgørende, og der må ikke kunne såes tvivl om forskerens og forskningens uafhængighed, pålidelighed og objektivitet. [Aarhus universitets grundregler for konkret håndtering af ansvarlig forskningspraksis og forskningsfrihed i samarbejde med eksterne parter](#) skal følges. (Se kapitel 4)

Der skal altid udarbejdes en samarbejdsaftale mellem de involverede parter, og det skal fremgå af samarbejdsaftalen, at alle parter tilslutter sig Aarhus Universitets politik for forskningsintegritet, forskningsfrihed og ansvarlig forskningspraksis. Parterne skal så tidligt som muligt i samarbejdet indgå aftaler om, hvordan ansvarlig forskningspraksis og forskningsfrihed bliver implementeret gennem hele forsknings Samarbejdet. Samarbejdsaftalen skal indeholde en beskrivelse af projektstyringen i henhold til punkterne ovenfor.

---

¹ Begrebet dataflow anvendes ofte ifm. håndtering af forskningsdata i løbet af og efter projektets "levetid", herunder indsamling, registrering, opbevaring, deling/overførsel mv. af data under og efter projektet.

Samarbejdsaftaler skal så vidt angår de juridiske aspekter godkendes hos Technology Transfer Office ([TTO](#)), på Aarhus Universitet, og godkendes og underskrives af institutlederen på det institut, hvortil projektet er knyttet.

TTO ser blandt andet på de juridiske aspekter af følgende:

- Publikationsklausuler.
- Indsamling, registrering, opbevaring og deling/overførsel af data under og efter projektet.
- Rettighedsklausuler, herunder hvem der kan råde over data og eventuelle patentrettigheder.
- Fortrolighedsklausuler.
- Erstatnings- og forsikringsklausuler.
- Tvister, herunder hvor og hvorledes eventuelle uoverensstemmelser afgøres.
- Eksklusivitetsklausuler.
- Publicity (fx offentliggørelse af delrapporter eller udtalelser generelt).

1.2 Overordnet omkring forskningsprojekter.

- Projektbeskrivelsen og andre nødvendige dokumenter, herunder aftaler og myndighedstilladelser udfærdiges, før projekterne påbegyndes og godkendes. Dette gælder også pilotforsøg på mennesker.
- Projekterne skal beskrives, så forsøgene kan reproduceres, også flere år senere. Det vil sige, at der skal være fuldstændig sporbarhed i forhold til, hvordan data er fremkommet.
- I nogle projekter vil der i projektbeskrivelsen undervejs skulle tilføjes eventuelle ændringer fra det først planlagte. I kliniske forsøg vil ændringer til forsøget således skulle beskrives i en ny version af projektbeskrivelsen og i de fleste tilfælde godkendes af myndighederne igen.
- Alle rettelser skal være tydelige og begrundede samt daterede, og det skal fremgå, hvem der har foretaget rettelserne. Ved kliniske forsøg kan fejl og afvigelser dokumenteres i datamanagement systemet eller i dokumentet [Case Report Form](#) (CRF'en).
- Hvis data ekskluderes fra den endelige opgørelse, skal dette være tydeligt og begrundet i forbindelse med endelige rapport og en eventuel publikation.
- I størstedelen af forskningsprojekterne på Health indgår enten studier på dyr, studier med mennesker eller studier med humant biologisk materiale, hvortil der er særlige lovkrav. Se beskrivelser nedenfor.
- Projekter, der potentielt kan føre til udvikling af biologiske våben, skal godkendes af [Center for Biosikring og Beredskab](#).

1.3 Studier på dyr

- Alle, der udfører forsøg på dyr, skal følge [lov om dyreforsøg](#) og indhente tilladelse fra [Dyreforsøgstilsynet](#) før påbegyndelse af forsøgene. Hvis der udføres kliniske forsøg med lægemidler på dyr, skal der ifølge lov om lægemidler indhentes tilladelse fra [Lægemiddelstyrelsen](#).² Endvidere skal der ske underretning til Lægemiddelstyrelsen, hvis der under forsøget optræder bivirkninger.
- Hvis der findes alternative måder, som man kan bruge til at opnå samme viden, som man ønsker at få ved at lave et dyreforsøg, får man som udgangspunkt ikke lov til at udføre dyreforsøget.

² Det er forventet, at Lov om kliniske forsøg med lægemidler vil erstatte Lov om lægemidler ultimo 2021.

- Der stilles ligeledes krav om, at der skal bruges det mindst mulige antal dyr, ligesom det skal sikres, at dyrene udsættes for så lidt lidelse som muligt.
- Endelig er det et lovkrav, at dyreforsøg skal være til væsentlig gavn, og at værdien af forsøget skal stå mål med den belastning, som dyret udsættes for.
- Det er obligatorisk at gennemføre dyreforsøgs kursus for at kunne udføre eller medvirke til dyreforsøg.

1.4. Sundhedsvidenskabelige og sundhedsdatavidenskabelige forskningsprojekter

Der er tale om projekter, der indebærer forsøg på levendefødte menneskelige individer, menneskelige kønsceller, der agtes anvendt til befrugtning, menneskelige befrugtede æg, fosteranlæg og fostre, væv, celler og arvebestanddele fra mennesker, eller afdøde. Herunder omfattes kliniske forsøg med lægemidler på mennesker, og klinisk afprøvning af medicinsk udstyr, samt projekter med brug af sensitive bioinformatiske data (tørre data), hvor der kan være risiko for væsentlige helbredsmæssige sekundære fund, herunder projekter f.eks med data fra kortlægning af arvmassen eller billeddiagnostik³.

Det er et krav, at alle forskningsprojekter, der involverer mennesker eller biologisk materiale fra mennesker, skal følge [Helsinki-deklarationen](#). I det omfang projektet hører ind under [Den Videnskabsetiske Komitélov](#), er der krav om anmeldelse til og godkendelse af [Den Videnskabsetiske Komité](#) i den region, hvor den forsøgsansvarlige er ansat. Der kan også være krav om anmeldelse til og godkendelse af [Lægemiddelstyrelsen](#).

Alle sundhedsvidenskabelige og sundhedsdatavidenskabelige forskningsprojekter under 1.4.1. skal anmeldes til Videnskabsetisk Komité.

Alle sundhedsvidenskabelige og sundhedsdatavidenskabelige forskningsprojekter under 1.4.2. som har behov for en etisk godkendelse, men falder uden for det videnskabsetiske komité system, kan søges godkendt af [Forskningsetisk Komité på Aarhus Universitet](#).

Der er endvidere krav om, at der ved alle forskningsprojekter, der involverer mennesker eller biologisk materiale fra mennesker indhentes et samtykke, stedfortrædende samtykke eller en myndighedsgodkendelse.

Forskningsprojekter under pkt. 1.4., der initieres og udføres på Aarhus Universitet skal anmeldes til [Aarhus Universitets interne fortegnelse over forskningsprojekter](#). Forskningsprojekter der initieres og udføres på Aarhus Universitetshospital eller et andet hospital i Region Midtjylland skal som udgangspunkt anmeldes til [Region Midtjyllands interne fortegnelse over forskningsprojekter](#).

[Ledelsesforum for Medicinsk Sundhedsforskning](#) har udarbejdet [vejledninger for tværinstitutionelt samarbejde mellem regioner og universiteter vedrørende sundhedsdata \[red. og Databeskyttelseslovgivning\] \(Vejledning 1\) samt vedrørende brug af patientjournaldata \(Vejledning 2\)](#). Her kan forskerne finde svar på de spørgsmål, som erfaringsmæssigt typisk opstår, når der skal søges om adgang til relevante sundhedsdata.

³ LOV nr. 1436 af 17/12/2019

1.4.1. Sundhedsvidenskabelige og sundhedsdatavidenskabelige forskningsprojekter, der skal anmeldes til de Videnskabsetiske Komiteer ⁴

Sundhedsvidenskabelig forskning⁵ omhandler primært lægevidenskab, farmaceutisk videnskab, sygeplejevidenskab, tandlægevidenskab mv. Der anvendes f.eks. biologiske, kliniske, epidemiologiske, socialmedicinske og psykologiske forskningsmetoder.

Sundhedsvidenskabelig forskning har således til formål at skabe ny viden eller efterprøve eksisterende viden om fx:

- sygdoms opståen eller behandling, diagnostik, forebyggelse, rehabilitering af mennesker samt
- menneskets biologiske, fysiologiske eller psykologiske processer og arveanlæg

For at der er tale om et anmeldelsespligtigt sundhedsvidenskabeligt forskningsprojekt, skal projektet både have et sundhedsvidenskabeligt formål og en eller flere interventioner⁶.

Sundhedsdatavidenskabelig forskning⁷ omhandler samme forskningsområder og samme formål, som de sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter, blot er genstanden for forskningen alene de tørre bioinformatiske data, dvs. der er fravær af intervention.

Såvel sundhedsvidenskabelige som sundhedsdatavidenskabelige forskningsprojekter (der har til formål at skabe ny viden eller efterprøve eksisterende viden) skal afgrænses over for patientbehandling (hvor formålet er forebyggelse, diagnostik og behandling mv.) og kvalitetskontrol (hvor formålet er at afprøve den kliniske enheds funktion).

Der er vedtaget en ny [lov om kliniske forsøg med lægemidler](#), som blandt andet medfører, at der bliver oprettet nye videnskabsetiske lægemiddelkomiteer. Loven forventes at træde i kraft sammen med EU-forordning om kliniske forsøg, som ændrer reglerne for kliniske forsøg i hele EU.

1.4.1.1 Interventionsforsøg

Alle sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter under pkt. 1.4.1.1 skal også anmeldes til et godkendt register.

Mht. registrering, definerer *World Health Organization* WHO et interventionsstudie (clinical trial) som ethvert forskningsprojekt, der prospektivt tildeler en person eller gruppe af personer en eller flere *health-related* interventioner for at evaluere effekten på *health outcomes*. Alle interventionsstudier skal, når eller før den første person bliver inkluderet i studiet, registreres i *WHO International Clinical Trials Registry platform* (ICTRP) <http://www.who.int/ictrp/network/primary/en/index.html> eller i *ClinicalTrials.gov* <http://www.clinicaltrials.gov/>. For kliniske forsøg med lægemidler i fase II-IV sker det automatisk i "EU Clinical

⁴ <https://www.nvk.dk/forsker/naar-du-anmelder/hvilke-projekter-skal-jeg-anmelde>

⁵ <https://www.nvk.dk/forsker/naar-du-anmelder/hvilke-projekter-skal-jeg-anmelde> s. 2

⁶ Udvalget om Revision af det Videnskabsetiske Komitéssystem, Sundhedsministeriet, 2010 foreslår i [Betænkning nr. 1515](#), at "anmeldelsespligtig forskning afgrænses som sundhedsvidenskabelig interventionsforskning. Herved synliggøres det, at der i de anmeldelsespligtige forsøg skal indgå en forsøgsperson (eller materiale fra en sådan), der udsættes for en intervention, som i langt de fleste tilfælde vil dreje sig om behandling, undersøgelse eller forebyggende indgreb"

⁷ <https://www.nvk.dk/forsker/naar-du-anmelder/hvilke-projekter-skal-jeg-anmelde> s. 3

Trials Register" ved anmeldelse til Lægemiddelstyrelsen. Fase I forsøg og andre forsøg (f.eks. med medicinsk udstyr, naturmedicin, hypnose, træning, osv.) kan registreres i f.eks. ClinicalTrials.gov. Hjælp til registrering i ClinicalTrials.gov fås ved [Clinical Trial Unit](#)

Alle interventionsforsøg med lægemidler eller medicinsk udstyr under pkt. 1.4.1.1 a og 1.4.1.1 b skal ligeledes anmeldes til [Lægemiddelstyrelsen](#).

Ansøgningspligten til Lægemiddelstyrelsen omfatter alle kliniske afprøvninger af ikke *Conformité Européenne* CE-mærket medicinsk udstyr og CE-mærket udstyr, hvis målet med afprøvningen er at anvende det medicinske udstyr til et nyt formål. Lægemiddelstyrelsen har myndighedskontrollen for så vidt angår den teknisk/faglige vurdering af de kliniske afprøvninger af udstyret. På Lægemiddelstyrelsens hjemmeside vedrørende medicinsk udstyr er der en [introduktion](#) til klinisk afprøvning af medicinsk udstyr og en vejledning i ansøgning om klinisk afprøvning af medicinskudstyr.

Både den Nationale Videnskabetiske Komité og Lægemiddelstyrelsen har retningslinjer for udformning af projektbeskrivelsen til kliniske studier. Der kan laves en samlet projektbeskrivelse, hvor alle disse punkter er nøje adresseret.

1.4.1.1.a Interventionsforsøg med lægemidler

I denne kategori indgår alle kliniske forsøg med lægemidler. Hermed menes forsøg, der har til formål at afdække eller efterprøve de kliniske, farmakologiske eller andre farmakodynamiske virkninger på mennesker, herunder at identificere bivirkninger, eller at undersøge farmakokinetik med det formål at få viden om lægemidlers sikkerhed eller virkning på mennesker.

Kliniske forsøg med lægemidler, der initieres og udføres på Aarhus Universitetshospital eller et andet hospital i Region Midtjylland, vil som udgangspunkt skulle anmeldes til [Region Midtjyllands interne fortegnelse over forskningsprojekter](#).

Kliniske forsøg med lægemidler skal følge *Good Clinical Practice* bekendtgørelsen - [GCP bekendtgørelsen](#). Forskere kan kontakte [GCP-enheden ved Aalborg og Aarhus Universitetshospitaler](#) for vejledning og monitorering af forsøg.

Hvis der i forsøget udføres laboratorieanalyser i et forskningslaboratorium, bør laboratoriet, så vidt det er muligt, følge retningslinjerne for [Good Laboratory Practice](#) GLP, der er udarbejdet af *Organisation for Economic Co-operation and Development* OECD. Hvis laboratorieanalyserne udføres på et hospitalslaboratorium, stilles som minimum samme krav, men analyserne her vil ofte være akkrediterede, og deri ligger implicit, at kravene om GLP opfyldes.

1.4.1.1 b Interventionsforsøg med medicinsk udstyr

Til denne kategori hører klinisk forsøg med afprøvning af CE-mærket og ikke CE-mærket medicinsk udstyr på mennesker. Hermed menes ethvert forsøg på mennesker, der har til formål at afdække eller efterprøve sikkerheden eller ydeevnen af medicinsk udstyr. Medicinsk udstyr er udstyr til at undersøge, overvåge, behandle eller lindre sygdom hos mennesker.

Kliniske forsøg, der involverer medicinsk udstyr, skal følge den dansk/europæiske standard DS/EN ISO 14 155 (en pendant til standarden udarbejdet af *International Council for Harmonization* ICH-GCP). Forskere kan kontakte [GCP-enheden ved Aalborg og Aarhus Universitetshospitaler](#) for vejledning og monitorering af forsøg

med medicinsk udstyr, der er anmeldelsespligtigt ved Lægemiddelstyrelsen.

Udvikling af sundheds-apps og software betragtes som medicinsk udstyr og skal derfor følge EU-kommissionens vejledning samt bekendtgørelse 1263 af 15/12/2008 om medicinsk udstyr. Se mere i Lægemiddelstyrelsens [Vejledning](#).

1.4.1.1 c Andre interventionsforsøg

Til denne kategori hører f.eks forsøg med afprøvning af kosttilskud, effekten af hypnose, effekten af træning f.eks på smerter.

1.4.1.2. Biologisk materiale⁸

Til denne kategori hører forsøg med personhenførbart menneskeligt biologisk materiale.

Biologisk materiale er ikke nærmere afgrænset i komitéloven, men i praksis omfatter det menneskets væv, blod, celler, arvebestanddele, hud, negle, hår, øjne og andre organer fra mennesket, fæces herunder meconium (nyfødtes afføring) og menneskets bakterier, samt kropsvæsker fra mennesker, herunder spyt, sæd og urinprøver og lign.

Såfremt det biologiske materiale opbevares i en biobank, er det formålet med biobanken, der afgør hvilken type biobank, der er tale om f.eks biobank til et konkret forskningsprojekt (forskningsbiobank), biobank til kliniske formål (klinisk biobank) osv.

Ved **biobank** forstås en struktureret samling af menneskeligt biologisk materiale, der er tilgængeligt efter bestemte kriterier, og hvor oplysningerne, der er bundet i det biologiske materiale, kan henføres til enkeltpersoner. En biobank betragtes som et manuelt register, da den indeholder personoplysninger, dvs. personhenførbare oplysninger. Jf. [Datatilsynets vejledning](#) herom.

Ved **forskningsbiobank** forstås en struktureret samling af menneskeligt biologisk materiale, der opbevares med henblik på et konkret sundhedsvidenskabeligt forskningsprojekt, og som er tilgængeligt efter bestemte kriterier, og hvor oplysninger, der er bundet i det biologiske materiale, kan henføres til enkeltpersoner.

En forskningsbiobank oprettes, når materialet skal opbevares udover den tid, det tager at indsamle og analysere prøverne, hvilket typisk vil være ca. 5-7 dage. Prøver, der umiddelbart destrueres efter udtagning og endt analyse, vil ikke være omfattet af biobankbegrebet. En forskningsbiobank er en integreret del af et forskningsprojekt. Der er tale om oprettelse af en forskningsbiobank i et projekt uanset om det biologiske materiale udtages i projektet, eller det indsamles fra en allerede eksisterende biobank.

Ved **klinisk biobank** forstås en struktureret samling af personhenførbart menneskeligt biologisk materiale, der udtages og opbevares primært med henblik på kliniske formål, dvs. at forebygge sygdom, diagnose, sygepleje eller patientbehandling eller forvaltning af læge- eller sundhedstjenester. Det kan være, at man forudser, at der kan blive behov for yderligere undersøgelser af prøven i forbindelse med den fortsatte behandling af patienten, eller fordi den kan anvendes til kvalitetssikrende procedurer, metodeudvikling eller i forbindelse med undervisning af læger eller andre sundhedspersoner på behandlingsstedet.

---

⁸ <https://www.nvk.dk/emner/biobanker/vejledning-om-bio-mat>

Ved en **Biobank til fremtidig forskning** forstås en struktureret samling af menneskeligt biologisk materiale, der opbevares med henblik på fremtidig uspecifik forskning, og som er tilgængeligt efter bestemte kriterier, og hvor oplysninger, der er bundet i det biologiske materiale, kan henføres til enkeltpersoner.

Indsamling af humant biologisk materiale til biobanker med tilknytning til et konkret sundhedsvidenskabeligt forskningsprojekt (herunder et klinisk forsøg) skal godkendes af Videnskabsetisk Komité.

Hvis der i forbindelse med forskningsprojektet udtages biologisk materiale fra forsøgspersonen med henblik på opbevaring i en forskningsbiobank, skal forsker – udover *samtykke* til at indgå i forskningsprojektet – anmode forsøgspersonen om *samtykke* til at biologisk materiale udtages med henblik på opbevaring i en forskningsbiobank.

Et sådant *samtykke* kan ikke omfatte *samtykke* til en eventuel senere brug af det biologiske materiale i et andet forskningsprojekt (*samtykke* til fremtidig forskning). Et sådan bredt *samtykke* har ikke juridisk gyldighed efter Komitéloven, idet *samtykket* ikke er relateret til og baseret på information om et konkret forskningsprojekt.

Hvis materialet er fra en klinisk biobank, skal det undersøges i Vævsanvendelsesregisteret, hvorvidt det er angivet, at det ikke ønskes, at biologisk materiale anvendes til forskning

Kun registrerede læger, sygeplejersker eller certificerede laboranter, der er uddannet til at udtrække humant biologisk materiale til videnskabelige eller medicinske formål, må udtage biologisk materiale i henhold til godkendelsens betingelser. Personer under relevant uddannelse, f.eks. medicinstuderende, kan dog også udtage til eksempel blodprøver under lægelig supervision. Denne regel gælder ikke for ikke-invasiv indsamling af biologiske væsker, såsom sæd, spyt, mælk, etc. Den hovedansvarlige forsker er ansvarlig for at sikre fortrolig, sikker og hensigtsmæssig opbevaring og etisk brug af det biologiske materiale, respekt for donors fortrolighed og passende bortskaffelse af materialet.

Videregivelse af biologisk materiale til tredjemand skal godkendes af [Datatilsynet](#).

1.4.1.3 Sensitive bioinformatiske data

I denne kategori hører forskningsprojekter, hvori der indgår forsøg med brug af sensitive bioinformatiske data, hvor der kan være risiko for væsentlige helbredsmæssige sekundære fund. Begrebet omfatter forskning i genom data eller billeddiagnostiske data⁹, som er genereret i tidligere forskningsprojekter eller i forbindelse med klinisk diagnostik af patienter.

1.4.2. Sundhedsvidenskabelige og sundhedsdatavidenskabelige forskningsprojekter, der ikke skal anmeldes til Videnskabsetisk Komité¹⁰

Sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter og sundhedsdatarelige forskningsprojekter under 1.4.2, som ikke skal anmeldes til Videnskabsetisk Komité, skal anmeldes til enten [Aarhus Universitets](#) eller [Region Midtjyllands fortegnelse](#) over forskningsprojekter.¹¹ Empiriske projekter, herunder observationsstudier og spørgeskemaundersøgelser, der inddrager dataindsamling fra personer, kan søges godkendt af [Forskningsetisk Komité Aarhus Universitet](#).

⁹ <https://www.nvk.dk/forsker/forskertjeklister/forskning-i-sensitive-bioinformatiske-sundhedsdata/eksempler-paa-undersogelser-af-billeddiagnostiske-data>

¹⁰ <https://www.nvk.dk/forsker/naar-du-anmelder/hvilke-projekter-skal-jeg-anmelde>

¹¹ Se side 5

1.4.2.1. Sundhedsvidenskabelige interviewundersøgelser og spørgeskemaundersøgelser

Sundhedsvidenskabelige interviewundersøgelser og spørgeskemaundersøgelser defineres som projekter, der ikke omfatter menneskeligt biologisk materiale, og som har til formål at indhente viden fra eller om de adspurgte individer inden for forskningsprojektets område.

1.4.2.2. Registerforskningsprojekter (Data fra registre/databaser)

Registerforskningsprojekter defineres som projekter, der ikke omfatter menneskeligt biologisk materiale, men er baseret på rene data, dvs. bogstaver, tal, tegn osv. fra eksisterende registre og databaser, medmindre der er tale om et sundhedsdatavidenskabeligt forskningsprojekt med sensitive bioinformatiske data, jfr. 1.4.1.3

Indsamling af følsomme personoplysninger fra en eksisterende lovlig database¹² skal godkendes af databasens administrator og med dertilhørende betingelser for videregivelse som fastsat i gældende databeskyttelseslovgivning.

1.4.2.3. Anonymt humant biologisk materiale

Under denne kategori hører materiale, der er indsamlet i forskningsprojekter i overensstemmelse med lovgivningen på indsamlingsstedet og som hverken direkte eller indirekte kan henføres til bestemte personer¹³ (undtagelse gælder dog forskningsprojekter om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning mv., som skal anmeldes).

1.4.2.3.1 Cellelinjer:

Forsøg på cellelinjer el.lign., der stammer fra et godkendt forsøg med indsamling af celler eller væv, og som har opnået den nødvendige godkendelse, skal ikke anmeldes, medmindre forsøget angår anvendelse af befrugtede æg, stamceller og stamcellelinjer herfra, som skal anmeldes¹⁴.

1.4.2.4 Ikke-interventionsundersøgelser med lægemidler

Ikke-interventionsundersøgelse er en undersøgelse, hvor lægemidlet eller lægemidlerne ordineres som normalt i overensstemmelse med betingelserne i markedsføringstilladelsen. Beslutningen om at ordinere det pågældende lægemiddel er klart adskilt fra beslutningen om at inkludere patienten i undersøgelsen, selvom ellers behandlingen ikke sker i henhold til en forsøgsprotokol, men følger almindelig praksis. Der foretages ingen ekstra diagnostiske eller kontrolmæssige procedurer, og der skal anvendes epidemiologiske metoder til at analysere de indsamlede data.¹⁵

1.4.2.5. Data fra patientjournaler

Til denne kategori hører forskningsprojekter, der anvender historiske data fra patientjournaler. Adgang til historiske data i patientjournaler skal godkendes af den [relevante region](#)

¹² Eksempelvis nationale registre eller lokale databaser godkendt til fremtidig forskning.

¹³ <https://www.nvk.dk/emner/biobanker/vejledning-om-bio-mat>

¹⁴ Jfr. § 25 og § 27, stk. 2 i lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning mv.

¹⁵ <https://www.retsinformation.dk/api/pdf/152402>

2. Data

Videnskabelige data skal indsamles og opbevares i overensstemmelse med gældende lov og bestemmelser. Ved data forstås al systematisk indsamlet materiale til forskningsformål inkluderende elektroniske data fra f.eks. registre, spørgeskemaer eller interviews, billeder, humant materiale som f.eks. blod eller væv eller materiale fra dyr, herunder biobanker.

Nedenstående er generelle retningslinjer for ansvarlig videnskabelig praksis i forhold til datahåndtering:

- Information om indsamling, registrering, opbevaring og deling/overførsel af data under og efter projektet¹⁶ og ansvaret for de beskrevne dataprocesser skal fremgå af projektbeskrivelsen.
- Alle forsøgsprotokoller, planer og strategier for forsøg/undersøgelse, noter, laboratorieboøger, data og primært materiale opbevares i 5 år efter projektets afslutning, medmindre dette er i konflikt med anden lovgivning eller fagstandard. Jfr. [AU's politik](#) afsnit 3.2 og [Forskrift for opbevaring og håndtering af forskningsdata](#)
- Der skal være åben adgang til materiale, der ligger til grund for publikationer ([FAIR principperne](#)), medmindre dette er i konflikt med lovgivning eller kontraktlige forpligtelser aftale. Jfr. [AU's politik](#) afsnit 3.2, og AU's [forskrift for opbevaring og håndtering af forskningsdata](#)
- Ved indsamling og registrering af data skal alle korrektioner i data være tydelige og begrundede, så alle ændringer eller tilføjelser er helt gennemsigtige, hvorved sporbarheden af data sikres.

I EU's Databeskyttelsesforordning /GDPR og Databeskyttelsesloven (samlet betegnet som Databeskyttelseslovgivningen) beskrives de grundprincipper, der skal være opfyldt ved enhver behandling af personoplysninger. [Datatilsynet](#) er den centrale uafhængige myndighed, der fører tilsyn med, at reglerne i [Databeskyttelseslovgivningen](#) overholdes.

- Nærmere vejledning vedrørende opbevaring og sikring af persondata kan læses på [Aarhus Universitets hjemmeside om databeskyttelse samt Databeskyttelseslovgivningen](#).
- Et generelt sikringskriterium er et krav om mest mulig pseudomisering¹⁷ hvis muligt af hensyn til formålet. Hvor der er foretaget pseudomisering vil kravene til sikkerhed være mindre.
- I henhold til [Databeskyttelseslovgivningen](#) må data (herunder også biologisk materiale) ikke opbevares længere end det er nødvendigt til formålet og skal anonymiseres, når formålet, inklusive krav til opbevaring, er opfyldt. Der er forskellige krav til varigheden af opbevaring af forsøgsdata, inklusive persondata efter projektets afslutning, f.eks. GCP-reglerne (Good Clinical Practice), hvor der lige nu er krav om 5 års opbevaring.¹⁸
- Ved formålets ophør og når kravet til opbevaring er opfyldt, må det ikke være muligt at identificere enkeltpersoner i forsøget. Persondata bør herefter slettes, anonymiseres¹⁹, eller

¹⁶ Se note 1.

¹⁷ Pseudomisering er, hvor der er en nøgle, der kan henføre til personen. Pseudomiserede data falder fortsat indenfor Databeskyttelseslovgivningen.

¹⁸ Når EU-forordningen om kliniske forsøg træder i kraft, vil det indebære et krav om 25 års opbevaring

¹⁹ Anonymisering er, hvor en person hverken direkte eller indirekte kan identificeres. Anonymiserede data falder uden for Databeskyttelseslovgivningen.

afleveres til Rigsarkivet.

- Ved forskning med persondata er der krav om registrering og anmeldelse. Disse krav er beskrevet ovenfor under de enkelte projekttyper. For yderligere oplysninger kan [Databeskyttelsesenheden](#) ved Aarhus Universitet kontaktes
- Data skal opbevares på den institution, hvor forskningen er udført dog under hensyntagen til betingelser fra eventuelle bevillingsgivere. Personhenførbare data må ikke opbevares på personlig computer, og personhenførbare data på papir skal opbevares forsvarligt aflåst. Med hensyn til opbevaring af data følges reglerne for opbevaring som anført i [databeskyttelseslovgivningen](#) og anden supplerende lovgivning. Se også AU's [forskrift for opbevaring og håndtering af forskningsdata](#)

3. Publicering og forfatterskab

Forskere ved Health skal følge AU's grundregler og deklarerer alle relevante forhold i den endelige publikation eller forskningskommunikation, så det er klart, at de centrale principper er overholdt. Som minimum skal fremgå følgende:

- potentielle interessekonflikter
- finansiering
- forfatterskab
- kvalitetssikring (fagfællebedømmelser)
- karakteren af evt. ekstern parts bidrag.

Ved publicering af afsluttede forskningsprojekter gælder:

- Alle resultater fra afsluttede studier bør publiceres – også hvis de er negative eller inkonklusive
- Resultaterne skal offentliggøres på det tidligst mulige tidspunkt. Hvis det er nødvendigt for at kunne sikre den eksterne parts immaterielle rettigheder, kan der afsættes tid til, at den eksterne part får mulighed for at få udsat den planlagte publikation i en passende periode. Udsættelsen er typisk 3 til 4 måneder og kan aldrig overstige 6 måneder fra modtagelse til kommentering. (Se AU's grundregler) For kliniske forsøg skal Universitetshospitalernes retningslinjer for indgåelse af forskningskontrakter følges, hvor udsættelsen aldrig må overstige 3 mdr.
- Ved indsendelse til tidsskrift bør data anonymiseres – således at der ikke er krav om Datatilsynets godkendelse til tidsskriftets brug af data.
- Alle forfattere skal opfylde alle kriterier for forfatterskab.

For at man kan opnå forfatterskab til den videnskabelige publikation skal man som minimum have ydet:

1. Væsentlige bidrag til idé eller design, dataindsamling, analyse eller fortolkning af data og
2. Væsentlige bidrag til publikationens udarbejdelse

Derudover skal alle forfattere godkende det endelige manuskript, der indsendes til peer review samt den endelige publicerede udgave af manuskriptet. Aarhus Universitet forventer, at alle der vedkender sig et forfatterskab, også påtager sig ansvar for det samlede arbejdes videnskabelige integritet. Graden af ansvar bestemmes i relation til forfatterens individuelle rolle i forskningsprojektet og i forhold til ekspertise, erfaring, lederrolle, vejlederrolle og andre relevante faktorer. jfr. AU's politik for forskningsintegritet.

forskningsfrihed og ansvarlig forskningspraksis

Alle, der anføres som forfattere, skal opfylde forfatterkriterierne og alle, der opfylder forfatterkriterierne, skal anføres som forfattere.

Afslået forfatterskab, spørgelsesforfatterskab, gaveforfatterskab, gæsteforfatterskab og plantet forfatterskab er brud på ansvarlig forskningspraksis.

- Kriterierne for fastsættelse af forfatterrækkefølgen aftales af alle projektsamarbejdspartnere ved begyndelsen af projektet, men kan evt. revideres senere efter fælles aftale.
- Før indsendelsen af manuskriptet kan der udarbejdes en samlet underskrevet forfatterskabserklæring, som præcist angiver art og omfang af hver enkelt forfatters bidrag, hvis forfatterskabet ikke allerede er reguleret i samarbejdsaftalen. Erklæringen opbevares som minimum af den hovedansvarlige forfatter.
- Det anbefales, at den hovedansvarlige forsker påtager sig et særligt ansvar for at sikre, at publikationen er baseret på redelig forskning. Nogle tidsskrifter kræver, at en eller flere forfattere tager ansvar for, at hele arbejdet er udført redeligt, og at dette fremgår af publikationen.
- Skjult dobbeltpublikation dvs. identiske eller næsten identiske publikationer eventuelt i oversættelse må ikke finde sted. Omvendt accepteres sekundærpublikation (eksempel: engelsksproget artikel der senere publiceres på dansk (eller omvendt)), når det gøres i åbenhed. Anvendelse af de samme data eller delmængder deraf i forskellige fremstillinger er ikke dobbeltpublikation, forudsat at der klart oplyses om den datamæssige sammenhæng mellem et nyt arbejde og et foregående arbejde, således at bedømmerne og læserne får fuld indsigt.
- Ved publicering under anden form end i tidsskrifter skal de ovenfor beskrevne regler også følges.

3.1. Retningslinjer for rapportering

For at øge ensartetheden og styrke kvaliteten i rapporteringen af forskellige typer studier kan det anbefales at konsultere de internationale retningslinjer på området, der kan findes på [Equator- network](#)

3.2 Interessekonflikter

Interessekonflikter er situationer, hvor finansielle eller andre interesser kan kompromittere eller påvirke den videnskabelige vurdering. Det afgørende er ikke, om der faktisk sker en påvirkning, men om der kan være grund til mistanke, berettiget eller uberettiget, om en påvirkning. Jf. [Grundregler for ansvarlig forskningspraksis og forskningsfrihed i samarbejde med eksterne parter](#). Alle forfattere skal anføre enhver interessekonflikt. Interessekonflikter opstår, når forfattere eller deres institutioner, bedømmere eller redaktører har finansielle eller personlige interesser, som kan influere på vedkommendes dømmekraft. Potentielle interessekonflikter kan være til stede, hvad enten et individ selv mener, at disse har indflydelse på udarbejdelsen af manuskriptet eller ej.

For redaktører eller korrekturlæser gælder den regel, at de ikke må håndtere egne manuskripter eller manuskripter fra egen organisation, ligesom de ikke bør have afhængighedsforhold (økonomisk, advisory board eller lignende) til private virksomheder, der har interesser på området. Herved sikres, at de ikke i den sidste korrektur kan lave ændringer i manuskriptet uafhængigt af forfatterne.

4. Samarbejdsaftaler med eksterne parter

På Health følges Aarhus Universitets grundregler og centrale principper, herunder konkrete krav til håndtering af forskningssamarbejde med eksterne parter. Dette skal sikre, at der ikke kan sås tvivl om forskerens og forskningens uafhængighed, pålidelighed og objektivitet. Ved [eksterne parter](#) forstås andre juridiske enheder end Aarhus Universitet.

Nationalt og internationalt forskningssamarbejde med andre universiteter er ikke omfattet af grundreglerne med mindre, der modtages penge til forskningssamarbejdet eller der disponeres over resultater fra samarbejdet. Ved resultater forstås i denne kontekst immaterielle rettigheder/Intellectual Property.

4.1 Samarbejdstyper

Som forsker kan man indgå i mange forskellige samarbejdsrelationer. Afhængig af karakteren af, indhold og betingelser for samarbejdet, kan disse opdeles i 4 typer. Forskere og forskerteams på Aarhus universitet kan se eksempler på de forskellige samarbejdstyper og få hjælp til konkret håndtering af de forskellige typer forskningssamarbejder med eksterne parter ved at klikke på samarbejdstypen.

1. Samfinansieret forskning er et samarbejde mellem universitetet og mindst en anden ekstern part. Parterne definerer i fællesskab samarbejdsprojektets omfang og bidrager begge til dets gennemførelse. Resultaterne genereret helt eller delvist af AU-forskere tilhører universitetet og skal kunne offentliggøres. Universitetet finansierer dele af projektet (økonomisk eller tidsmæssigt).

2. Rekvireret forskning: Universitetet kan udføre rekvirerede forskningsopgaver eller forskningstjenester for en ekstern part. Alle universitetets omkostninger skal dækkes af den eksterne part. Ejerskab over resultater og publiceringsret fastlægges i samarbejdsaftalen.

3. Bevillinger uden krav, donationer og gavebreve: Der modtages et økonomisk bidrag til en forsker eller til universitetet for at støtte forskningen. Alle betingelser skal være beskrevet klart. Ved betingelsesløse bevillinger (udover almindelige krav om afrapportering, regnskabsaflæggelse, information ved ændringer mv.) vil bevillingsskrivelsen normalt være tilstrækkeligt som skriftlig aftale. Hvis bevillingsgiveren stiller særlige krav hører samarbejdet hjemme under [samfinansieret forskning](#) eller [rekvireret forskning og rådgivning](#).

4. Forskningsbaseret myndighedsbetjening: er en fællesbetegnelse for en række forskningsydelser, som universitetet udfører for staten, kommuner og virksomheder. Der indgås rammeaftaler mellem universitetet og respektive ministerier. Resultaterne skal gøres tilgængelige for offentligheden.

Det er væsentligt for alle typer af samarbejde, at der er klarhed over parternes ansvar, rettigheder og forpligtelser, og det er derfor nødvendigt, at der i hvert enkelt tilfælde indgås en skriftlig aftale som beskriver delingen af ansvar, rettigheder, og hvad hver part bidrager med.

For alle forskningsprojekter med ekstern finansiering under Region Midtjylland er det obligatorisk at følge reglerne i [FAS-regulativet](#) for den administrative håndtering af projektet, herunder regnskabsmæssige regler og personalemæssige forhold.

Nærmere information samt råd og vejledning kan indhentes ved [TTO](#).

4.2. Myndighedskrav for sundhedspersoner i samarbejde med virksomheder

Sundhedsloven indeholder de såkaldte tilknytningsregler, hvorefter offentlige sundhedspersoner, der som led i deres ansættelse varetager forskningsopgaver eller faglig rådgivning for lægemiddel- eller medicovirksomheder, skal anmelde dette, uanset om der modtages honorar for opgaven.

Rådgivningsopgaver varetaget af sundhedspersonen i privat regi samt personligt ejerskab henhører ligeledes under reglerne.

Sundhedspersonen skal personligt

- anmelde aktiviteten, eller
- ansøge om tilladelse til aktiviteten, ved Lægemiddelstyrelsen afhængigt af samarbejdets karakter.

Tilknytningsreglerne suppleres fortsat af gældende markedsføringsregler.

Bilag 1. Oversigt over godkendende myndigheder ved sundhedsvidenskabelige og sundhedsdatavidenskabelige forskningsprojekter

Oversigt over godkendelse af forsøg med data

Sundhedsvidenskabelige og sundhedsdatavidenskabelige forskningsprojekter, der anmeldes til Videnskabsetisk Komité							
	Lægemiddelstyrelsen	Videnskabsetisk Komité (VEK)	Forskningsetisk komité AU (hvor forsøget falder udenfor VEK)	Region	Dataleverandør	AU's fortegnelse eller RM's fortegnelse ²⁰	Datatilsynet
interventionsforsøg med lægemidler	X	X				X	
interventionsforsøg med medicinsk udstyr	X *	X				X	
Andre interventionsforsøg		X				X	
Sensitive bioinformatiske data		X				X	
Sundhedsvidenskabelige og sundhedsdatavidenskabelige forskningsprojekter, der ikke anmeldes til Videnskabsetisk Komité							
Sundhedsvidenskabelige observationsstudier og Interview og spørgeskemaer			X			X	
Registerforskning, data fra nationale databaser og/eller registre					X	X	
Ikke interventionsforsøg med lægemidler						X	
Data fra patientjournaler				X		X	
Forskningsprojekter, der skal anmeldes til datatilsynet							
Hvor også behandling uden for databeskyttelsesforordningens territoriale anvendelsesområde							X
Hvor offentliggørelse i et anerkendt videnskabeligt tidsskrift el.lign – og data ikke anonyme							X

* ikke CE mærket udstyr eller CE mærket udstyr, der anvendes til andet formål

Oversigt over godkendelse af forsøg, hvor der indgår biologisk materiale

Registerforskning, databaser og/eller registre med biologisk materiale	Oprettelse af en biobank	Forskning fra biobank (videregivelse)
1) Forskningsbiobank (specifikt forskningsformål)	<ul style="list-style-type: none"> • Videnskabsetisk komite • Patientsamtykke til indsamling af biologisk materiale til biobanken • AU-fortegnelse eller RM-fortegnelse 	<ul style="list-style-type: none"> • AU-fortegnelse eller RM-fortegnelse • Datatilsynet
2) Biobank til fremtidig forskning (ikke defineret forskningsprojekt)	<ul style="list-style-type: none"> • Særskilt patientsamtykke til oprettelse af en biobank til fremtidig forskning • AU-fortegnelse eller RM-fortegnelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Videnskabsetisk komite • Patientsamtykke til nyt specifikt forskningsformål, medmindre der er opnået dispensation fra VEK til det nye specifikke forskningsformål) AU-fortegnelse eller RM-fortegnelse • Datatilsynet
3) Anonymt biologisk materiale	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen krav til anmeldelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen krav til anmeldelse

Punkt 10: Mundtlig orientering fra formanden (10 min. - 16.40 - 16.50)

Det indstilles

- at rådet tager orienteringen til efterretning

Baggrund

Formanden orienterer Akademisk Råd om blandt andet møde med bestyrelsen og kvartalsmøde med rektor.

Ansvarlig/sagsbehandler

Tine Brink Henriksen/Nete Ramlau-Hansen

De akademiske råds fælles redegørelse til Aarhus Universitets bestyrelse 2020

Det følgende er en fælles redegørelse fra de akademiske råds formænd. I den fælles redegørelse orienterer vi om temaer, som på tværs af fakulteter har været væsentlige for de fire akademiske råd i 2020, og som vi også vil præge diskussionerne i den kommende tid. Vi har valgt at fokusere på problemstillinger omkring GDPR, den nye struktur for NAT og TECH fakulteterne, konsekvenserne af Corona for forskningen og karrierer for yngre forskere samt en generel diskussion omkring meritering.

Efter den fælles redegørelse følger beretninger fra de enkelte akademiske råd.

Meritering

Glæden ved arbejdet er en vigtig drivkraft for kvaliteten af den forskning og undervisning, der udføres ved Aarhus Universitet. Arbejdsglæde udspringer af mange forskellige forhold, men et af disse er anerkendelse og mulighed for ansættelser og forfremmelse. Meritering er derfor et emne som ligger mange på sinde, og samtidigt er det vigtigt for AU at vurdere, hvilke faktorer, der har betydning for universitetets virke.

En række forskellige faktorer spiller en rolle ved meritering:

- Forskning og forskningsledelse
- Fundraising
- Myndighedsbetjening samt industrisamarbejde
- Internationalisering / nationale og internationale samarbejder
- Undervisnings-kvalitet og bredde
- Dedikeret og indlevende vejledning
- Formidling
- Bidragelse til/skabelse af gode forskningsmiljøer
- Samarbejdsevner
- Mentor arbejde
- Bidrag til "Academic community services" (inkl. løftning af administrative opgaver).

Traditionelt set, har meritering indenfor universitetsverdenen primært været fokuseret på forskning og i senere år ikke mindst evnen til at tiltrække eksterne midler – også for at forbedre institutionernes økonomi. Der har således været fokus på direkte målbare værdier. Forskning er og bliver naturligvis afgørende for universitetets arbejde og derved også for forskernes meritering. På det seneste er der dog også sat øget fokus på undervisningskompetencer, men vi har endnu ikke set, hvorvidt dette øgede fokus vil få betydning for meritering. Det har til tider været overset, at der er mange elementer i spil, når der skal skabes et godt forsknings- og undervisningsmiljø, hvilket er nødvendigt for netop at udføre fremragende forskning og undervisning. De akademiske råd ønsker over det kommende år at sætte øget fokus også på disse bredere aspekter, inkl. hvordan "bløde" egenskaber har stor betydning for levering af universitetets kerneydelser.

Specifikt inden for forskning, er der også internationalt set sat øget fokus på kvalitet frem for kvantitet. Der bør ikke ensidigt være fokus på citationer, H-index, antal publikationer samt publikationsmedie (hvilket tidsskrift), men også på indhold af publikationer samt den enkelte forskers bidrag og rolle. Hertil hører også villighed til at ”give plads” til yngre forskere.

Corona, konsekvenser for yngre forskere – og strategi

Ovenstående punkt har betonet en række generelle problematikker omkring meritering, samt hvor afgørende meritering er som omdrejningspunkt i forskningsverdenen. I relation til den aktuelle corona-krise ser de akademiske råd på AU her nogle mere specifikke og presserende problemstillinger, som særligt angår de yngre forskere. Ved ’yngre’ forstår vi her den brede gruppe af forskere – ph.d.-studerende, postdocs og adjunkter – som befinder sig i den meriteringsproces, der kan føre frem til længerevarende/faste ansættelser og til den mangesidede, professionelle empowerment, der ligger i en sådan, stabil base.

Corona-krisen, ikke mindst perioden med lock-down, har ramt alle forskeres arbejde i større eller mindre grad. Bredt betraget er dette en del af den pris, som samfundet som helhed må betale for epidemien. Men for den nævnte gruppe er de videregående konsekvenser nogle andre og af en anden alvor, end for det etablerede videnskabelige personale. De yngre forskere befinder sig i tidsbegrænsede stillinger, og for dem alle gælder det, at de som resultat af deres ansættelse forventes at levere nogle bestemte forskningsmæssige, meriterende produkter, som helst skal være af høj, international standard. Imidlertid er mange i corona-perioden blevet hindret i helt afgørende laboratoriarbejde, feltarbejde eller studier af kilder, som ikke findes digitalt. Og en del har måttet opgive eller reducere planlagte ophold i udenlandske forskningsmiljøer – et element, som AU og andre universiteter med rette betoner som kvalitativt centralt. Samtidig har en stor gruppe af yngre forskere mindre børn, som de har måttet passe i stedet for at arbejde.

Intet tyder på, at de yngre forskere vil blive mødt med reducerede krav eller konkurrence, når de skal søge deres næste stilling – og derfor står de af dem, hvis projekter er hårdest ramt, med et reelt og stort problem. Kun et mindretal af de projektmæssigt hårdt ramte vil, som de politiske vinde pt. blæser, kunne modtage forlængelse af deres projekter fra eksternt hold (f.eks. bevilligende fonde), og situationen stiller således universiteterne, inkl. AU, overfor et ansvar og nogle alvorlige overvejelser. I hvor høj grad kan og vil man træde til med økonomisk støtte til de yngre forskere, hvis projekter er blevet kritisk forsinkede?

For de akademiske råd har denne problemstilling ikke kun interesse, fordi den vedrører karakteren af AU som arbejdsplads, men i lige så høj grad fordi AU’s håndtering af den har implikationer på strategisk niveau. De yngre forskere, vi taler om, har næsten alle store netværk i ind- og udland, og et flertal af dem vil få ansættelse på andre forskningsinstitutioner end AU, inkl. en stor bredde af udenlandske universiteter. Såvel graden som karakteren af AU’s støtte til universitetets yngre forskere i den nuværende situation vil således kunne få reel, fremadrettet indflydelse på AU’s renommé, både nationalt og ikke mindst internationalt. Og renommé er som bekendt en magtfaktor, der ikke bør undervurderes – hvilket f.eks. kommer til udtryk i de internationale rankings af universiteter og deres fagområder. Med andre ord udgør corona-krisen, specifikt de yngres særlige krise, såvel et potentielt problem som en potentiel mulighed ift. universitetets positionering og status – er strategisk vindue, om man vil.

Ligesom den internationale forskningsverden generelt, ser de akademiske råd på AU derfor med stor interesse på, hvordan universiteterne, herunder Aarhus Universitet, vælger at håndtere de netop skitserede udfordringer.

GDPR

Der er beskrevet 6 punkter i AUs mission, AU strategi 2025.

De fire ud af de seks er Forskning af højeste internationale kvalitet, Forskningsbaserede uddannelser af højeste internationale kvalitet, Forskningsbidrag til samfundets udvikling og velfærd og Tværgående forskning til løsning af samfundsudfordringer. Alle disse er punkter, hvortil blandt andet forskning på Health har bidraget signifikant - blandt andet ved at bruge oplysninger fra patienter og befolkningsgrupper i nationale registre.

Brug af person- og registeroplysninger samt biologiske materiale har været omfattet af regler om data og videnskabsetik og godkendelser tidligere. Reglerne har været forholdsvis simple og præget af tillid til at forskeren overholder forskningsetiske principper vedrørende biologisk materiale og beskytter personhenførbare data. Med EUs General Data Protection Regulation 2018 og megen jura knyttet til både fortolkning af GDPR og samarbejdsaftaler i forbindelse med nationale og internationale samarbejder er AUs mission udfordret. Vi har eksempler på, at fortolkningen af reglerne ikke er ensartede fra det ene universitet til et andet, at udvirkning af samarbejdsaftaler tager meget lang tid (nogle mere år), at tilladelse til udlevering af data eller tilgang til registre tager mange måneder og at eminente projekter opgives da indhentning af personligt samtykke ikke muligt kan finde sted. Disse problemer er ikke forenelige med tidsbegrænsede forskningsansættelser, bevillinger for specifikke tidsperioder og internationale samarbejder defineret i bestemte tidsrum.

En gennemsigtig og uniform håndtering af ovennævnte problemstillinger kunne hjælpe forskeren til at koncentrere sig om kerneydelsen. Den mulighed, der ligger i GDPR for at gøre brug af nationale særregler, kunne også sættes mere i bevægelse politisk.

AUs AR ønsker at diskutere forslag til løsning af disse essentielle problemer i fremtiden.

Nye NAT og TECH fakulteter og ny TECH struktur

Ved årsskiftet blev Faculty of Science and Technology efter en inddragelsesproces blandt berørte VIPere opdelt i to nye fakulteter, Faculty of Natural Science og Faculty of Technical Sciences. Opdelingen giver en vifte af muligheder og latent faldgruber.

Af synergier er særligt sammentænkningen af de involverede institutter vigtige, hvor eksempelvis ingeniørvidenskab og miljø- og biovidenskab giver øget mulighed for at udvikle innovative løsninger på samfundets store udfordringer, fx grøn omstilling, tilpasning til det ændrede klima og opdæmning i tabet af biodiversitet.

Tilsvarende for uddannelse, hvor eksempelvis centrale grundfag som matematik kan udbydes på flere institutter, fx fysik og datalogi. For uddannelse på Faculty of Technical Sciences har samarbejde mellem institutter en tilsvarende central rolle. Med den politiske vision om at øge anvendt videnskabs rolle i AUs uddannelsesportfolio, er det eksempelvis vigtigt at integrere den

grønne forskning på ENVIS og BIOS på tidligt og definerende stadie i de klima- og miljørettede ingeniøruddannelse.

Af opmærksomhedspunkter kræver følgende øget opmærksomhed og indsats i særlig grad for at sikre betingelserne for stor forskningshøjde og faglige synergier. Det er vitalt at sikre samarbejdsplatforme og procedurer på tværs af institutter – både blandt TECH's institutter og mellem TECH og NAT, og ligeledes eksternt hvor strukturer og betingelser for samarbejde med de øvrige fakulteter samt med myndigheder, organisationer, virksomheder udenfor AU bør have opmærksomhed.

Parallelt hertil ligger en latent fare for at de to nye fakulteter eksternt vil fremstå som at de repræsentere henholdsvis grundforskning (Faculty of Natural Science) og anvendt forskning (Faculty of Technical Sciences). En sådan opdeling er skæv i forhold til virkeligheden, idet begge fakulteter bedriver forskning, der både er grundforskning og anvendt forskning. Eksempelvis berører anvendt forskning med stor forskningshøjde også grundvidenskabelig viden og spørgsmål, og ligeledes øges den akademiske og samfundsmæssige interesse for, hvordan grundforskning med stor forskningshøjde kan veksles til anvendt viden brugbar til at løse samfundets store udfordringer. Klimaforandringer er her et markant eksempel, som også vist i det tværfakultærer forskningscenter iClimate.

Et sidste opmærksomhedspunkt er, at med AUs strategiske satsning på ingeniørområdet kan det træde i baggrunden at Faculty of Technical Sciences omfatter stærke internationale forskningsmiljøer, der bør understøttes og som rækker ud over ingeniørvidenskab. Eksempelvis byder både Miljøvidenskab og Bioscience på stærke, vigtige og internationalt højt estimerede forskningsfelter i dag og endnu mere i forhold til morgendagens behov for (grundforsknings- og anvendt forsknings-) viden og for kandidater.

Beretninger fra Akademisk Råd Arts, BSS, Health og NAT-TECH

Akademisk Råd/ARTS; Beretning 2020

Ved Niels Nørkjær Johannsen, formand for ARTS Akademisk Råd, lektor

Akademisk Råd ved Arts har afholdt 4 møder siden AR-formændene sidst deltog i et bestyrelsesmøde (13. december 2019). Møderne har været afholdt: 4. februar 2020, 28. april 2020, 29. juni 2020 og 21. september 2020.

Akademisk Råd Arts havde konstituerende møde for indeværende rådsperiode 4. februar, og Rådet er kommet godt i gang. Siden februar har møderne grundet covid-19 være virtuelle. Rådet har ud over sine faste opgaver i forhold til tildeling af ph.d.- og doktorgrader, udpegninger, indstillinger mv. beskæftiget sig med en række forskellige temaer. En oversigt over Rådets høringsvar og centrale temadrøftelser i 2020 findes nedenfor.

Rådet har i særdeleshed engageret sig i diskussion af de vigtige strategier og handleplaner, som har været i høring i første halvår. Såvel klimastrategi som diversitet og ligestilling er blevet drøftet gentagne gange, bl.a. i forbindelse med andre emner, hvor disse temaers mange implikationer og relationer til forskellige processer på fakultetet er blevet tydelige. Der har været generel interesse i at høre om arbejdet med den nye stillingsstruktur og om status på Campus 2.0, og håndtering af corona-situationen har desuden – ikke overraskende – været genstand for løbende diskussion.

Høringsvar og centrale temadrøftelser i 2020:

- Høring vedr. AU Klimastrategi 2020-2025
- Høring vedr. Handleplan for diversitet og ligestilling
- Høring vedr. Arts Fakultetsstrategi
- Ny stillingsstruktur på universiteterne, inkl. professoratsmodel
- Habilitetsregler ifm. bedømmelsesudvalg
- AUFF: Virkemidler, rationaler og fordelingsbillede
- Brugen af intern censur: Udvikling, økonomi og kvalitet
- Ansættelser i 2019 og status på *Flere kvinder i forskning*
- Campus 2.0
- Håndtering af corona-situationen

Rådets referater, høringsvar mm. kan tilgås her: <https://medarbejdere.au.dk/fakulteter/ar/udvalgraad-og-naevn/akademisk-raad/>

Akademisk Råd/BSS; Beretning 2020

Ved Osman Skjold Kingo, formand for BSS akademisk råd, lektor

Akademisk råd ved BSS har afholdt 5 møder siden AR formændene sidst deltog i et bestyrelsesmøde (13/12 2019). Møderne har været afholdt: d. 16/12 2019, d. 17/2 2020, d. 27/4 2020 (virtuelt), d. 8/6 2020 (virtuelt) og d. 21/9 2020 (virtuelt).

Det nytiltrådte akademisk råd ved BSS havde første møde d. 17/2 og rådet er kommet godt i gang. Siden har møderne grundet covid-19 være virtuelle. Rådet har som vanligt beskæftiget sig med løbende faste opgaver såsom tildeling af ph.d.- og doktorgrader, samt udpegninger og indstillinger.

Nedenfor findes en liste over høringer og centrale drøftelser, som rådet har beskæftiget sig med i perioden. Drøftelserne af akademisk råds kompetence i forbindelse med tildelingen af ph.d.-grader samt processen i forbindelse med denne opgave, har været tilbagevendende i løbet af året. Ligeledes er ligestilling blevet drøftet flere gange, både i forbindelse med høringsvaret desangående men også i relation til andre drøftelser. Der har været generel interesse i at høre om status på Campus 2.0, og Corona-situationen har haft fast bevågenhed.

Centrale temadrøftelser og høringssvar:

- Høringssvar vedrørende klimastrategi for Aarhus Universitet 2020-2025
- Corona-situationen
- Akademisk råds kompetence i forbindelse med tildeling af ph.d.-graden
- Høringssvar vedrørende Handleplan for diversitet og ligestilling på AU 2020-2021
- Drøftelse af formandskab for bedømmelsesudvalg vedrørende professorater
- Drøftelse af kvalitet i indstillinger til tildeling af ph.d.-graden
- Årlig drøftelse af forskningspraksis og forskningsfrihed

Akademisk Råd/HEALTH; Beretning 2020

Ved Tine Brink Henriksen, formand for Health Akademisk Råd, professor

Akademisk Råd ved Arts har afholdt 3 møder i hhv februar (konstituering og udnævning af nye medlemmer af disputatsnævnet), juni, septemer 2020; de to sidste har været virtuelle.

Rådet har drøftet ud over sine faste, løbende opgaver beskæftiget sig med en række forskellige temaer. En oversigt over Rådets høringssvar og centrale temadrøftelser i 2020 findes nedenfor.

Håndtering af Covid19 situation har været genstand for både praktiske udfordringer med afholdelse af møder samt været genstand for diskussion på alle møder i 2020.

Høringssvar og temaer 2020

- Høring vedr. AU Klimastrategi 2020-2025
- Høring vedr. Handleplan for diversitet og ligestilling
- Ny stipendiemodel
- Løsning af AR Health's opgaver med godkendelse og tildeling af grader og godkendelse af bedømmelsesudvalg til højere akademiske stillinger
- Bredde i stillingsopslag
- Forskningsnetværk og interdisciplinær faglig udvikling
- Sommerskoler
- Covid19: forskning (særligt PhD studerende) og undervisning

Rådets referater, høringssvar mm. vil blive publiceret under Akademisk Råd på <https://health.au.dk/om-health/raad-naevn-og-udvalg/>

Akademisk Råd ved Natural and Technical Sciences; Beretning 2020

Ved Marit-Solveig Seidenkrantz, formand for NAT-TECH Akademisk Råd & Anne Jensen, næstformand, konstitueret formand for TECH Akademisk Råd

Akademisk Råd ved ST/Nat-Tech har været samlet 5 gange siden september 2019: 27. november 2019, 5. februar 2020, 22. april 2020, 17. juni 2020 samt 24. august 2020 (ekstraordinært møde vedr. forslag om ny organisering på ingeniørområdet). Pga. af corona-krisen har møderne i april, juni og august 2020 været afholdt virtuelt.

I forbindelse med delingen af det tidligere Science and Technology blev det besluttet at videreføre det fælles akademisk råd i 2020 med et underudvalg for hhv. Natural og Technical Sciences. De hidtidige rådsmedlemmer blev forlænget, således at de ikke som ellers planlagt var på valg i efter 2019, dog med undtagelse af de studerendes repræsentanter. Formanden for det samlede Akademiske Råd er samtidig formand for underudvalget for Natural Sciences. Der er udpeget en fungerende næstformand, Anne Jensen, for det samlede råd, som også er formand for underudvalget for Technical Sciences. 2020 er dermed et overgangsår og to selvstændige akademiske råd vil blive etableret fra 2021.

Rådet har ud over sine faste opgaver i forhold til tildeling af ph.d.- og doktorgrader, udpegninger, indstillinger mv. beskæftiget sig med en række forskellige temaer. En oversigt over de centrale temadrøftelser i rådet, rådets høringssvar samt rådets øvrige arbejde findes nedenfor. Rådet er derudover blevet inddraget i nedsættelsen af rådgivende udvalg i forhold til ansættelse af prodekaner.

De to underudvalg for hhv. Natural og Technical Sciences er kommet godt i gang og er hver især blevet introducerede for de nye dekaner på de to fakulteter. Forskellige temaer har været drøftet i udvalgene, bl.a. status efter deling af det tidligere ST; status efter oksekødsrapport og aktindsigter; fremtidige rapportkategorier på Tech; struktur for de kommende akademiske råd på Nat og Tech fra 2021 samt strategiprocesser på de to fakulteter.

Centrale temadrøftelser og høringssvar:

- Citationsanalyser i forbindelse med bedømmelser
- Deling af fakultetet ST
- Høring vedr. AU Klimastrategi 2020-2025
- Fremtidens meritering
- Corona-krisen
- Opfølgning på kvinder i forskning
- Høring vedr. handleplan for diversitet og ligestilling
- Politik for tenure track på Nat og Tech
- Ny stillingsstruktur og tilpasning af kriterier for varige ansættelser
- Høring vedr. forslag om ny organisering af ingeniørområdet

Punkt 11: Mundtlig orientering fra dekanen (5 min. - 16.50 - 16.55)

Det indstilles

- at rådet tager orienteringen til efterretning

Baggrund

Lars Bo Nielsen orienterer Akademisk råd om blandt andet besøg af Advisory Board og den nye erhvervsorganisation på AU og Health.

Ansvarlig/sagsbehandler

Lars Bo Nielsen/Nete Ramlau-Hansen

Punkt 12: Evt. (5 min. - 16.55 - 17.00)

evt.

Punkt 13: Læs selv: Undersøgelse af online undervisning og eksamen forår 2020

UNDERSØGELSE AF ONLINE UNDERVISNING OG EKSAMEN FORÅR 2020

AARHUS UNIVERSITET
RAPPORT
OKTOBER 2020

WWW.RAMBOLL.COM

UNDERSØGELSE AF ONLINE UNDERVISNING OG EKSAMEN FORÅR 2020

INDHOLD

1.	Ledelsesresumé	2
1.1	Undersøgelsens hovedresultater	2
1.2	Fremadrettede opmærksomhedspunkter	5
2.	Indledning	7
2.1	Baggrund og formål	7
2.2	Undersøgelsens metode og datagrundlag	7
2.3	Læsevejledning	8
3.	Online undervisning i foråret 2020	9
3.1	Erfaringer med online undervisningsformater	9
3.2	Kendetegn ved god online undervisning og et godt digitalt læringsmiljø	14
3.3	Begrænsninger ved online undervisning	18
3.4	De studerendes faglige udbytte af den gennemførte online undervisning	19
4.	De studerendes studieadfærd og motivation	22
4.1	De studerendes motivation	22
4.2	De studerendes studieadfærd	25
5.	Kompetencer og organisatoriske rammer	28
5.1	Undervisernes kompetencer og den pædagogiske og tekniske støtte	28
5.2	It og udstyr	31
5.3	Ledelsesopbakning og kommunikation	32
6.	Online eksamen og vejledning	34
6.1	Vurdering af rammerne for online eksamen	34
6.2	Oplevelsen af online eksamen	36
6.3	Vurdering af online vejledning	38
7.	Fremadrettede opmærksomhedspunkter	40
7.1	Gennemførelse af online undervisning	40
7.2	Rammer for online undervisning	42
7.3	Mulige potentialer i styrket brug af digitale værktøjer	44

BILAG

Bilag 1: Uddybende beskrivelse af metode og datagrundlag

Bilag 2: Frekvensfordelinger for og statistiske analyser af spørgsmål i spørgeskemaundersøgelserne blandt studerende og undervisere

1. LEDELSESRESUME

I denne rapport præsenteres resultaterne af en undersøgelse af online undervisning og eksamen på Aarhus Universitet (AU) i forårssemestret 2020. Undersøgelsen er gennemført af Rambøll Management Consulting for Uddannelsesudvalget ved AU i perioden fra maj til oktober 2020.

Baggrunden for undersøgelsen er, at AU – som følge af udbruddet af Covid-19 og nedlukningen af universitetet – måtte omlægge den fysiske undervisning til online undervisning i foråret 2020. Undersøgelsen har til formål at drage læring af de erfaringer, som undervisere og studerende har gjort sig med online undervisning og eksamen i foråret 2020. Denne læring skal anvendes til at styrke AU's fremadrettede tilgang til digitaliseret undervisning og eksamen. Det være sig både på kort sigt, hvor AU fortsat skal gennemføre dele af undervisningen som online fjernundervisning grundet Covid-19, og på længere sigt, hvor øget brug af digitale værktøjer kan supplere den fysiske undervisning.

UNDERSØGELSENS METODE OG DATAGRUNDLAG

Undersøgelsen er baseret på et mixed-methods-design, som kombinerer følgende kvantitative og kvalitative data:

- En spørgeskemaundersøgelse blandt alle undervisere, som har været tilmeldt undervisning eller vejledning i forårssemestret 2020 (svarprocent: 40,3 pct., i alt 1.130 besvarelser).
- En spørgeskemaundersøgelse blandt en stikprøve af fuldtidsstuderende på ordinære uddannelser på alle fem fakulteter (svarprocent: 35,6 pct., i alt 1.863 besvarelser).
- Fem fakultetsvise, virtuelle fokusgruppeinterviews med studerende.
- Fem fakultetsvise, virtuelle fokusgruppeinterviews med undervisere.
- Et virtuelt fokusgruppeinterview med internationale undervisere.
- Fem telefoniske interviews med en ledelsesrepræsentant for hvert af de fem fakulteter.

Dette ledelsesresume præsenterer først undersøgelsens hovedresultater. Dernæst opsummeres en række fremadrettede opmærksomhedspunkter, som er udledt på baggrund af undersøgelsens hovedresultater. Hovedresultater og opmærksomhedspunkter går på tværs af universitets fem fakulteter, idet undersøgelsen ikke har identificeret gennemgående forskelle på tværs af fakulteterne. De *mindre* variationer, der findes, præsenteres i hovedrapporten.

1.1 Undersøgelsens hovedresultater

Omstændighederne har gjort det udfordrende at gennemføre online undervisning af høj kvalitet, men der er sket en positiv udvikling undervejs

Omstændighederne omkring Covid-19 og nedlukningen af samfundet har haft betydning for muligheden for at gennemføre god undervisning, hvorfor der også har været tale om *nødundervisning*. Undersøgelsen viser bl.a., at det har været udfordrende for underviserne at skulle omlægge den fysiske undervisning til online undervisning med kort varsel. Knap halvdelen af underviserne oplevede slet ikke eller i mindre grad at være klædt på til at gennemføre online undervisning forud for nedlukningen af universitetet. Det viste sig bl.a. i usikkerhed om, hvordan undervisningen skulle omlægges, hvilke digitale værktøjer de kunne anvende, og hvordan de rent teknisk skulle anvende disse værktøjer. De undervisere, som følte sig mindst rustet, oplever i mindre grad end deres kolleger, at de har haft mulighed for at gennemføre god og vellykket online undervisning. Der er desuden tegn på, at det har været særligt udfordrende at omlægge holdundervisningen, som indebærer en større grad af interaktion mellem undervisere og studerende.

Interviews med studerende og undervisere vidner samtidig om, at der generelt er sket en positiv udvikling i undervisningens kvalitet, i takt med at både undervisere og studerende har gjort sig erfaringer med online undervisning. Det kommer fx til udtryk ved, at flere undervisere er gået fra at uploade PowerPoint-oplæg til at gennemføre synkron online undervisning med højere grad af interaktion mellem underviser og studerende, fx via Zoom. Det kommer også til udtryk ved, at ca. tre fjerdedele af underviserne i dag føler sig bedre klædt på til at gennemføre online undervisning.

Undervisere og studerende har gjort sig erfaringer med, hvad der skal til for at skabe god online undervisning, men der opleves fortsat begrænsninger i de digitale formater

Studerende og undervisere oplever generelt, at synkron undervisning i lidt højere grad end asynkron undervisning bidrager til god og udbytterig online undervisning¹. Der opleves at være fordele og ulemper ved begge undervisningsformater, og hvilket format, der opleves mest udbytterigt, synes bl.a. at afhænge af de studerendes præferencer. I forlængelse heraf er undervisere og studerende generelt enige om, at upload af PowerPoint-slides eller andet skriftligt materiale uden et underviseroplæg ikke er en hensigtsmæssig måde at gennemføre online undervisning på.

På baggrund af underviserens og de studerendes erfaringer er det desuden muligt at identificere en række kendetegn ved god online undervisning og et godt digitalt læringsmiljø. Eksempler på disse kendetegn fremgår af boksen nedenfor.

KENDETEGN VED GOD ONLINE UNDERVISNING

1. De studerende modtager tilstrækkelig information om undervisningen, og der er tydelige retningslinjer ('virtuelle spilleregler') for den planlagte online undervisning.
2. Underviserne sætter tid af til spørgsmål fra de studerende.
3. Underviserne anvender forskellige digitale værktøjer til at skabe variation i undervisningen og til at inddrage og aktivere de studerende.
4. Det er muligt for de studerendes at "mødes" med andre studerende i undervisningen, fx i breakout rooms i Zoom.

Til trods for at både undervisere og studerende har gjort sig positive erfaringer med online undervisning, opleves der fortsat en række kommunikative, sociale og praktiske begrænsninger i det online undervisningsformat, som har betydning for undervisningens kvalitet. Disse omfatter bl.a.:

- At det er udfordrende for underviserne at aflæse de studerendes reaktioner og kollektive engagement, vurdere deres læringsudbytte og tilpasse undervisningen løbende.
- At der sker et tab af fællesskabsfølelse og samhørighed, når undervisningen ikke foregår fysisk på universitetet.
- At det virtuelle format ikke giver de samme muligheder for at gennemføre praksisbaseret undervisning (fx laboratorie- eller klinikundervisning). Den praksisbaserede undervisning er i foråret 2020 typisk blevet skåret ned, aflyst eller flyttet til efteråret.

De studerendes motivation og engagement i undervisningen har været lav som følge af nedlukningen af universitetet og samfundet generelt

Undersøgelsen viser, at størstedelen af de studerende har haft sværere ved at finde motivation til at studere, ved at opretholde en balance mellem studietid og fritid og ikke mindst ved at opretholde social kontakt med deres medstuderende. Bachelorstuderende har desuden haft sværere ved at finde motivationen til at studere end kandidatstuderende. Den lave motivation skyldes først og

¹ Ved asynkron online undervisning er underviser og de studerende til stede på forskellige tidspunkter (fx videooptagelser af undervisningen, som de studerende kan se, når det passer dem). Ved synkron online undervisning er underviser og de studerende til stede på samme tidspunkt (fx livestreaming af forelæsninger eller undervisning med brug af en videokommunikationsplatform).

fremmest, at de studerende har været isoleret derhjemme. De studerende har som følge heraf manglet den daglige aktivitet på universitetet, som er med til at skabe struktur i de studerendes studiehverdag, og ikke mindst den daglige interaktion med de andre studerende og undervisere. Den manglende motivation har ifølge de studerende haft negativ betydning for deres engagement og deltagelse i undervisningen. Omkring halvdelen af de studerende har haft mindre fokus på at være grundigt forberedt til undervisningen og på at være engagerede og aktive i undervisningen i foråret 2020. Både undervisere og studerende oplever, at den mere begrænsede deltagelse blandt de studerende er gået ud over dynamikken i og kvaliteten af undervisningen.

De studerende oplever, at deres faglige udbytte af den gennemførte online undervisning har været lavere sammenlignet med fysisk undervisning

Omkring syv ud af 10 studerende oplever, at deres faglige udbytte af de gennemførte online forelæsninger og holdtimer har været lidt eller meget mindre end deres udbytte ved fysisk undervisning. Det skal understreges, at der er tale om *oplevet* fagligt udbytte og ikke nødvendigvis det reelle faglige udbytte. Hvordan forårets undervisning har påvirket de studerendes reelle faglige udbytte (fx i form af eksamenskarakter) ligger uden for denne undersøgelses genstandsfelt. Ligeledes vurderer over halvdelen af de studerende, at den faglige kvalitet af undervisningen har været lavere sammenlignet med den fysiske undervisning. Sammenfattende kan dette resultat forklares ud fra tre overordnede forhold, som følger af de forrige hovedresultater:

- *Omstændighederne omkring omlægning til online undervisning:* Universitetet måtte omlægge den fysiske undervisning med meget kort varsel, og mange undervisere havde ikke på forhånd erfaringer med online undervisning.
- *Begrænsninger i de digitale formater:* Der opleves at være en række begrænsninger i de digitale formater, som har haft betydning for undervisningskvaliteten og de studerendes faglige udbytte.
- *De studerendes motivation og engagement:* De studerendes motivation og engagement i undervisningen har samlet set været lavere i forårssemestret sammenlignet med andre semestre.

Erfaringsudveksling og stabil it-infrastruktur har været vigtige drivkræfter

Alle undervisere har i perioden haft mulighed for at få pædagogisk støtte fra de pædagogiske centre eller EDU IT-Hub, ligesom de har haft mulighed for at få teknisk støtte fra institutternes it-support. Det er imidlertid kun omkring en tredjedel af underviserne, som har benyttet sig af disse muligheder. Fokusgruppeinterviews med undervisere og ledere vidner om, at underviserne i højere grad har prøvet sig frem og sparrat (uformelt) med deres underviserkollegaer. Sparring og erfaringsudveksling opfattes generelt som en vigtig drivkraft for at kunne gennemføre god online undervisning. Der har i den forbindelse været forskel på de lokale rammer og muligheder for støtte og erfaringsudveksling. På nogle institutter har der været faciliteret egentlig erfaringsudveksling, hvorimod det på andre institutter er foregået uformelt og ad hoc.

Der er også variation i underviserens oplevelse af it-infrastrukturen. Mellem en femtedel og en fjerdedel af underviserne har været begrænset af dårlige internetforbindelser, kvaliteten af det tilgængelige it-udstyr og af muligheden for teknisk støtte. Både undervisere og studerende oplever, at en stabil it-infrastruktur er afgørende for at kunne gennemføre god online undervisning.

Online vejledning og online eksaminer har været velfungerende givet omstændighederne

Omlægningen af de fysiske eksaminer til online eksaminer har samlet set været velfungerende givet omstændighederne. Både undervisere og studerende giver udtryk for, at de har forberedt sig godt til de planlagte online eksaminer. Derudover svarer størstedelen af både underviserne og de studerende, at de ikke har oplevet væsentlig forskel mellem online og fysisk eksaminer, hvad angår

retfærdighed i bedømmelsen (herunder fravær af snyd) og sammenhængen mellem undervisning og eksamination. I forbindelse med omlægningen af både de skriftlige og mundtlige eksaminer har der været stort fokus på at mindske muligheden for eksamenssnyd.

Gennemførelsen af online eksaminer har for omkring en tredjedel af de studerende betydet, at de har haft sværere ved at fokusere og koncentrere sig derhjemme, og at de har oplevet større utryghed i eksamenssituationen. Sidstnævnte handler især om de tekniske udfordringer, der kan opstå under en online eksamen. For en anden tredjedel af de studerende har gennemførelse af online eksaminer omvendt betydet, at de har oplevet større tryghed, ligesom omkring en fjerdedel af de studerende bedre har kunnet koncentrere sig, når de sidder hjemme i vante og rolige omgivelser, hvor de ikke bliver forstyrret. Disse forskelle synes at afspejle forskellige præferencer hos de studerende.

Endelig har størstedelen af de studerende været tilfredse med den gennemførte online vejledning. Omkring en fjerdedel af de studerende har været nødt til at ændre deres bacheloropgave eller speciale grundet nedlukningen af AU og udbruddet af Covid-19. Knap en tredjedel af underviserne har i høj eller i meget høj grad hjulpet de studerende med at ændre problemstilling og/eller metode.

1.2 Fremadrettede opmærksomhedspunkter

Med afsæt i undersøgelsens hovedresultater har Rambøll udledt en række fremadrettede opmærksomhedspunkter. Disse punkter sammenfatter dels, hvad undervisere og ledere ved AU med fordel kan være opmærksomme på i forbindelse med fortsat gennemførelse af online undervisning. Dels sammenfatter de nogle af de mulige potentialer, der kan være i at supplere den fysiske undervisning med styrket brug af digitale værktøjer, og som med fordel kan undersøges nærmere. De fremadrettede opmærksomhedspunkter er opsummeret i nedenstående boks. I rapportens kapitel 7 er de uddybet.

FREMADRETTEDE OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER**Gennemførelse af online undervisning**

1. *Behov for tydelig rammesætning af undervisningen:* Gennemførelse af online undervisning stiller endnu større krav til en tydelig rammesætning af undervisningens formål og form end den fysiske undervisning, herunder også opstilling af klare 'virtuelle spilleregler' for undervisningen. Dette bør der (fortsat) være fokus på fremadrettet.
2. *Fokus på at understøtte de studerendes motivation og engagement:* Der kan med fordel sættes større fokus på, hvordan de studerende motiveres og engageres bedst muligt i online undervisning gennem bl.a. brug af forskellige digitale værktøjer, inspiration udefra og personlige indslag i undervisningen som fx musik og uformel 'small talk'.
3. *Opmærksomhed på de studerendes behov for struktur og interaktion:* Der er behov for en særlig opmærksomhed på, hvordan undervisere og studerende selv kan være med til at skabe struktur og interaktion i studiehverdagen gennem fx faste undervisningstidspunkter, opfølgning og brug af studiegrupper.

Rammer for gennemførelse af online undervisning

4. *Vellykket online undervisning forudsætter, at de tekniske rammer er på plads:* Der kan med fordel sættes yderligere fokus på, at alle undervisere har adgang til det nødvendige udstyr, online programmer af høj teknisk kvalitet og teknisk support.
5. *Behov for at facilitere erfaringsudveksling og kompetenceudvikling:* Der bør ses nærmere på, hvordan der løbende kan faciliteres erfaringsudveksling og kompetenceudvikling, både centralt og på det enkelte institut. Derudover kan der være behov for at tydeliggøre mulighederne for pædagogisk support og sparring.
6. *Fokus på rettidig og præcis kommunikation fra universitets ledelse:* Det er vigtigt, at der gives rettidig og præcis kommunikation i forbindelse med fortsat gennemførelse af online undervisning. Det kræver bl.a. koordination af, hvilke informationer der kommer forskellige steder fra, og via hvilke kanaler de gives.

Mulige potentialer i styrket brug af digitale værktøjer supplerende til den fysiske undervisning

7. *Potentiale for at skabe styrket deltagelse og interaktion i undervisningen:* Undervisere og studerende har erfaret, at digitale værktøjer som fx Mentimeter og Padlet kan øge de studerendes deltagelse samt interaktionen mellem undervisere og studerende i undervisningen.
8. *Potentiale for at styrke fleksibiliteten for undervisere og studerende:* Særligt de studerende er glade for den fleksibilitet, de online undervisningsmuligheder giver, fx optagelse af undervisningen og muligheden for at gennemføre vejledning online.
9. *Potentiale for at inddrage eksterne ressourcer i undervisningen:* Digitale værktøjer giver styrket mulighed for at inddrage eksterne ressourcer i undervisningen, fx gæsteforelæsere eller online undervisningsmateriale, som kan virke motiverende for de studerende.
10. *Potentiale for at skabe større tryghed og bedre koncentrationsmuligheder i eksamenssituationen:* AU kan med fordel undersøge erfaringer med online eksaminer nærmere og overveje, hvorvidt online eksamen kan supplere det fysiske eksamensformat med henblik på at styrke tryghed og koncentrationsmulighederne i eksamenssituationen for nogle studerende.

2. INDLEDNING

På opdrag af Uddannelsesudvalget ved Aarhus Universitet (herefter AU) har Rambøll Management Consulting (herefter Rambøll) gennemført en undersøgelse af online undervisning og eksamen i forårssemestret 2020. Undersøgelsen er gennemført i perioden fra maj til oktober 2020.

2.1 Baggrund og formål

Som følge af udbruddet af Covid-19 og nedlukningen af uddannelsessektoren i foråret 2020 har AU været nødsaget til at omlægge langt størstedelen af den fysiske undervisning og de fysiske eksaminer til et online format. Det har medført store udfordringer for studerende, undervisere og ledelse ved AU, men har også givet anledning til at eksperimentere med alternative undervisningsformer og digitale løsninger i relation til undervisning, vejledning og eksaminer.

På den baggrund har Uddannelsesudvalget bedt Rambøll om at gennemføre en undersøgelse, der skal samle op på de erfaringer, som undervisere og studerende har gjort sig med online undervisning og eksamen siden nedlukningen af universitetet den 12. marts. Formålet med undersøgelsen er at drage læring af disse erfaringer for at styrke AU's fremadrettede tilgang til digitaliseret undervisning og eksamen. Det være sig både på kort sigt, hvor AU fortsat skal gennemføre dele af undervisningen som online fjernundervisning grundet Covid-19, og på længere sigt, hvor brug af digitale værktøjer kan supplere den fysiske undervisning.

Undersøgelsen er tilrettelagt i tre niveauer: Undersøgelsen skal for det første belyse, hvordan undervisere og studerende konkret har grebet online undervisning og eksamen an, og hvilke erfaringer de har gjort sig undervejs. For det andet skal undersøgelsen belyse, hvordan undervisere og studerende har oplevet kvaliteten af den gennemførte online undervisning, og hvad der har bidraget til at hhv. øge og mindske kvaliteten af undervisningen. Endelig skal undersøgelsen bidrage med handlingsanvisende perspektiver på, hvornår og hvordan AU fremadrettet kan gøre brug af digitale værktøjer i forbindelse med undervisning og eksamen.

Undersøgelsen er gennemført med inddragelse af en referencegruppe, som består af repræsentanter for hvert af de fem fakulteter, de fire pædagogiske centre, EDU IT Hub'en og Studenterrådet.

2.2 Undersøgelsens metode og datagrundlag

Undersøgelsen er baseret på et mixed-methods-design, som kombinerer kvantitative og kvalitative data. For det første er der gennemført **to spørgeskemaundersøgelser** i juni-juli 2020 blandt hhv. undervisere og studerende, som har haft til formål at undersøge erfaringer med online undervisning og eksamen. Spørgeskemaundersøgelsen blandt underviserne er gennemført som en heldækkende undersøgelse blandt alle undervisere, som har været tilmeldt undervisning eller vejledning i forårssemestret 2020. I alt har 1.130 undervisere svaret på spørgeskemaet (svarende til en svarprocent på 40,3 pct.). Spørgeskemaundersøgelsen blandt de studerende er baseret på en stikprøve blandt fuldtidsstuderende på ordinære uddannelser på alle fem fakulteter, hvor der er taget hensyn til fakultets størrelse. I alt har 1.863 studerende gennemført spørgeskemaet (svarende til en svarprocent på 35,6 pct.). Analyserne af data fra spørgeskemaundersøgelserne består af deskriptive frekvensanalyser. Derudover er der gennemført statistiske analyser af, hvorvidt resultaterne varierer signifikant på tværs af de fem fakulteter på AU, og om der er signifikante forskelle mellem bachelor- og kandidatstuderende. Endelig er der gennemført statistiske analyser af, hvorvidt udvalgte resultater varierer på tværs af en række andre forhold, som kan have betydning for de studerendes og underviserens erfaringer og vurderinger af online undervisning og eksamen i foråret 2020. I rapporten præsenteres *udvalgte resultater* fra spørgeskemaundersøgelsen. De statistiske analyser nævnes eksplicit, når der er fundet statistisk signifikante og analytisk substantielle resultater. Alle resultater fremgår af bilag 2.

For det andet er der i august-september gennemført **en række kvalitative interviews og fokus-gruppeinterviews**, som har haft til formål at udfolde, nuancere og forklare resultaterne af spørgeskemaundersøgelserne samt belyse, hvordan erfaringerne kan omsættes til handlingsanvisende svar på, hvornår og hvordan AU fremadrettet kan gøre brug af digitale værktøjer i forbindelse med undervisning og eksaminer. Der er i alt gennemført fem fakultetsvise fokusgruppeinterviews med studerende, fem fakultetsvise fokusgruppeinterviews med undervisere og fem personlige interviews med en ledelsesrepræsentant for hvert af de fem fakulteter. Endelig er der gennemført et fokusgruppeinterview med internationale undervisere, som har haft særligt fokus på, om de internationale undervisere kan genkende resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen blandt underviserne. Det skyldes, at spørgeskemaundersøgelserne alene er gennemført på dansk. Det generelle billede er, at de internationale underviseres erfaringer og vurderinger ikke adskiller sig væsentligt fra de danske underviseres. De internationale undervisere behandles derfor ikke selvstændigt i rapporten. Alle fokusgruppeinterviews er gennemført virtuelt, og de personlige interviews er gennemført telefonisk.

I fortolkningen af resultater vedrørende undervisernes og de studerendes vurdering af udfordringer, muligheder og potentialer forbundet med online undervisning og eksamen, skal der tages højde for, at undervisere og studerende har foretaget denne vurdering på baggrund af et forårssemester, som har været underlagt nogle særlige omstændigheder, og som har været kendetegnet ved nødundervisning. Resultaterne giver derfor ikke et fuldstændigt billede af udfordringer, muligheder og potentialer forbundet med online undervisning og eksamen generelt set.

I bilag 1 findes en uddybende beskrivelse af undersøgelsens metode og datagrundlag.

2.3 Læsevejledning

Ud over **ledelsesresumeeet** (kapitel 1) og denne **indledning** (kapitel 2) indeholder rapporten følgende kapitler:

- I kapitel 3 sættes fokus på den gennemførte **online undervisning**, herunder de studerendes faglige udbytte af undervisningen, erfaringer med omlægning af undervisningen og oplevede muligheder og begrænsninger i de anvendte online formater.
- I Kapitel 4 belyses **de studerendes studieadfærd og motivation**, herunder hvordan dette er påvirket af de særlige omstændigheder omkring nedlukningen af universitetet og samfundet generelt.
- I kapitel 5 behandles **undervisernes kompetencer og de organisatoriske rammer**, herunder kompetenceudvikling, it og udstyr samt kommunikation og ledelsesunderstøttelse, som har haft betydning for muligheden for at gennemføre god online undervisning.
- Kapitel 6 fokuserer på **online eksaminer**, herunder hvordan undervisere og de studerende har forberedt sig på online eksamen, og hvordan de har oplevet online eksaminer i sammenligning med fysiske eksaminer.
- Endelig præsenteres i kapitel 7 en række **fremadrettede opmærksomhedspunkter**, som er udledt med afsæt i analysens hovedresultater.

I **bilag** til nærværende rapport findes en uddybende beskrivelse af undersøgelsens metode og datagrundlag (bilag 1) samt frekvensfordelinger for og statistiske analyser af spørgsmåle i spørgeskemaundersøgelserne blandt studerende og undervisere (bilag 2).

3. ONLINE UNDERVISNING I FORÅRET 2020

I dette kapitel samles op på de erfaringer, som undervisere og studerende har gjort sig med online undervisning siden nedlukningen af universitetet den 12. marts 2020. Kapitlet belyser indledningsvist de studerendes og undervisernes oplevelser af forskellige online undervisningsformater, kendetegn ved god online undervisning samt begrænsninger i de anvendte undervisningsformater. Herefter udfoldes i kapitlet, hvad omlægningen fra fysisk til online undervisning har betydet for den oplevede faglige kvalitet af undervisningen og de studerendes oplevede udbytte af undervisningen på AU. De samlede hovedpointer fra kapitlet fremgår af boksen nedenfor og udfoldes efterfølgende.

KAPITLETS HOVEDPOINTER

- Der er stor variation i, hvordan underviserne har grebet opgaven med at omlægge undervisningen an, men der synes at være sket en positiv udvikling, i takt med at undervisere og studerende har gjort sig erfaringer med online undervisning.
- Studerende og undervisere oplever, at synkron undervisning i lidt højere grad end asynkron undervisning bidrager til god og udbytterig online undervisning. Der er dog stor variation på tværs af studerende og undervisere, ligesom der er forskellige holdninger til, hvilke konkrete undervisningsformater der bidrager mest til god og udbytterig online undervisning.
- Det er muligt at identificere en række kendetegn ved god online undervisning og et godt digitalt læringsmiljø. Det omfatter bl.a., at de studerende modtager tilstrækkelig information, at underviserne sætter tid af til spørgsmål fra de studerende, at undervisningen tilrettelægges på en måde, så de studerende aktiveres og inddrages, og at det er muligt for de studerende at "mødes" med andre studerende i undervisningen.
- Der opleves at være forskellige kommunikative, sociale og praktiske begrænsninger ved den gennemførte online undervisning, som kan have betydning for de studerendes oplevelse af den faglige kvalitet og deres udbytte.
- Den oplevede faglige kvalitet og de studerendes oplevede udbytte af den gennemførte online undervisning har været mindre sammenlignet med fysisk undervisning. Der er desuden tegn på, at omlægningen i lidt højere grad er gået ud over holdundervisningen end forelæsningerne. Det lavere oplevede udbytte skyldes i høj grad de særlige omstændigheder ved at skulle omlægge undervisningen med kort varsel, men det skyldes også begrænsninger i de digitale formater samt de studerendes deltagelse og motivation i foråret 2020 (sidstnævnte udfoldes i kapitel 4).

3.1 Erfaringer med online undervisningsformater

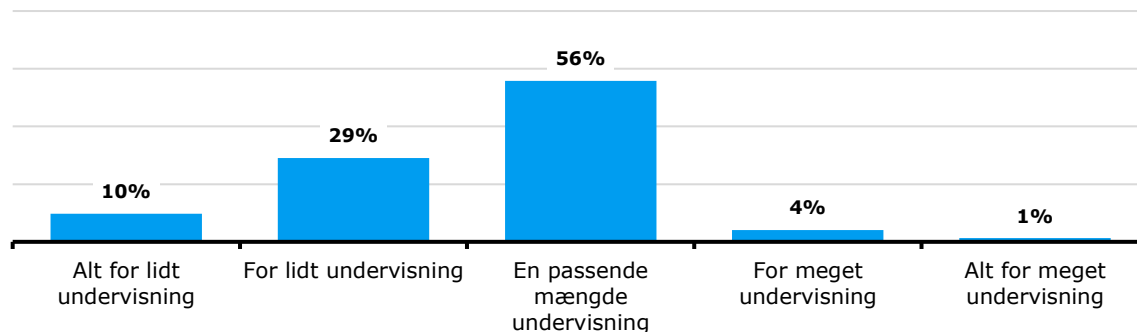
Underviserne på AU har eksperimenteret med forskellige online undervisningsformater og undervisningsformer i foråret 2020. Dette afsnit udfolder de studerendes og undervisernes oplevelser af den afviklede online undervisning. Indledningsvist fokuseres på omfanget af online undervisning.

Omfanget af undervisning har for mange studerende været passende trods aflysninger

I spørgeskemaundersøgelsen svarer mere end halvdelen af de studerende, at de har haft hhv. skemalagte forelæsninger (56 pct.) og skemalagte holderundervisninger (60 pct.), der ikke blev gennemført efter omlægningen til online undervisning. Der er færre undervisere end studerende, som giver udtryk for, at de har haft planlagte forelæsninger (29 pct.) og holdundervisninger (41 pct.), som ikke blev gennemført efter omlægningen. I fokusgruppeinterviews giver de studerende udtryk for, at flere af deres undervisere håndterede den hastige omlægning i starten ved at uploade PowerPoint-slides eller notater, hvilket nogle af de studerende opfatter som selvstudie frem for egentlig undervisning. Det kan være med til at forklare, hvorfor der er flere studerende end undervisere, som oplever, at der har været skemalagt undervisning, der ikke blev gennemført efter omlægningen.

Til trods for at der har været skemalagt undervisning, som ikke er blevet gennemført efter omlægningen, oplever mere end halvdelen af de studerende fortsat, at mængden af online undervisning har været passende. Dette fremgår af figuren nedenfor.

Figur 3-1: De studerendes oplevelse af mængden af online undervisning

Note: N=1.624. 'Ved ikke'-svar er taget ud af analysen. Spørgsmålsformulering: "Hvordan har du oplevet mængden af online undervisning i foråret 2020? Der har været ...." Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på AU.

Der er en tendens til, at studerende fra Health i højere grad end de øvrige oplever, at der har været for lidt undervisning, mens studerende fra Technical Science og Natural Science modsat har oplevet en mere passende mængde af online undervisning i foråret 2020. Der er også en tendens til, at bachelorstuderende i lidt højere grad end kandidatstuderende svarer, at der har været for lidt online undervisning i foråret 2020.

Underviserne har grebet opgaven med at omlægge undervisningen meget forskelligt an

Både spørgeskemaundersøgelsen og fokusgruppeinterviews med undervisere og studerende viser, at der har været stor variation i, hvordan underviserne har grebet opgaven med at omlægge undervisningen an.

I spørgeskemaundersøgelsen har undervisere og studerende angivet, hvilke undervisningsformater og undervisningsformer der har kendetegnet deres online forelæsninger og holdundervisning. Resultaterne indikerer, at de afviklede online forelæsninger både har været kendetegnet ved asynkron og synkron undervisning². Som det typisk også er tilfældet for forelæsninger med fysisk fremmøde, har de gennemførte online forelæsninger ifølge både undervisere (61 pct.) og studerende (68 pct.) i høj grad været kendetegnet ved underviseroplæg med relativt begrænset interaktion med de studerende. I interviews giver underviserne forskellige eksempler på, hvordan de har tilrettelagt deres online forelæsninger. Her nævner nogle undervisere, at de har gennemført asyn-

"Nogle uploadede PowerPoint med lyd, andre gennemførte undervisningen over Zoom, mens andre gjorde noget helt tredje. Det var kaotisk den første halvanden uge, men jeg synes, at underviserne kom efter det."

(Studerende fra Arts)

krone forelæsninger ved upload af PowerPoint-slides (både med og uden voice-over) og eventuelt suppleret med en synkron spørgetime. Der er også undervisere, der fortæller, at de har gennemført forelæsninger via Zoom med varierende grad af aktiverende elementer i undervisningen.

Holdundervisningen har ifølge både undervisere (81 pct.) og studerende (75 pct.) især været kendetegnet ved synkron online undervisning, hvor der til gengæld er stor variation i, hvilke undervis-

² Ved asynkron online undervisning er underviser og de studerende til stede på forskellige tidspunkter (fx videooptagelser af undervisningen, som de studerende kan se, når det passer dem). Ved synkron online undervisning er underviser og de studerende til stede på samme tidspunkt (fx livestreaming af forelæsninger eller undervisning med brug af en videokommunikationsplatform).

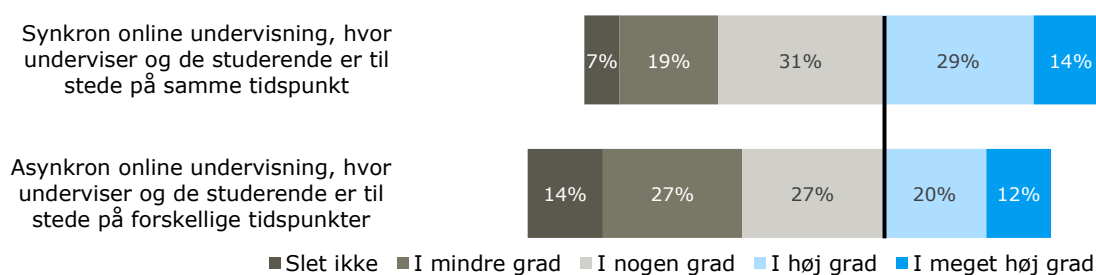
ningsformer der er blevet anvendt. Der er flest studerende (41 pct.), som angiver, at den gennemførte online holderundervisning i høj grad har været kendetegnet ved underviseroplæg med begrænset interaktion, hvorimod der modsat er flest undervisere (49 pct.), som svarer, at deres holderundervisning i høj grad har været kendetegnet ved gruppeøvelser og -opgaver. Der er også relativt mange undervisere, som svarer, at de i høj eller i meget høj grad har benyttet sig af faglige plenumdiskussioner (41 pct.), underviseroplæg med begrænset interaktion (37 pct.) og individuelle øvelser (31 pct.) i den afviklede online holdundervisning. I interviews giver underviserne forskellige eksempler på, hvordan de har tilrettelagt deres online holdundervisning. Underviserne fortæller fx, at de har gennemført synkron online undervisning (typisk via Zoom), hvor de har brugt forskellige digitale værktøjer (fx Mentimeter eller Padlet) og funktioner (fx breakout rooms og chatfunktionen) til at aktivere de studerende i undervisningen.

Der synes på tværs af undervisere, ledere og studerende at være enighed om, at der generelt er sket en positiv udvikling i kvaliteten af den gennemførte online undervisning. Det kommer fx til udtryk ved, at undervisere er gået fra at uploade PowerPoint-oplæg til at gennemføre synkron online undervisning, hvor underviser og de studerende er til stede på samme tidspunkt. Det skyldes i nogle tilfælde en ledelsesmæssig beslutning eller opfordring på de enkelte institutter til fx at gennemføre undervisning via Zoom, mens det i andre tilfælde er et resultat af de erfaringer og den læring, som underviserne har gjort sig sammen med de studerende i opstarten. At der mere generelt er sket en positiv udvikling i underviserne gennemførelse af online undervisning kommer også til udtryk ved, at størstedelen af undervisere i dag føler sig bedre klædt på til at gennemføre online undervisning (se også afsnit 5.1).

De studerendes oplevede udbytte af synkron og asynkron undervisning varierer meget

Som det fremgår af figuren nedenfor, varierer det meget, i hvilken grad de studerende oplever, at hhv. synkron og asynkron online undervisning har bidraget til at øge deres faglige udbytte. Der er dog en tendens til, at de studerende oplever et lidt større udbytte af synkron online undervisning.

Figur 3-2: De studerendes oplevelse af synkron og asynkron online undervisning

Note: N=1.624. 'Ved ikke'-svar er taget ud af analysen. Spørgsmålsformulering: "I hvilken grad har nedenstående undervisningsformater bidraget til at øge dit faglige udbytte i foråret 2020?" Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på AU.

Mere end fire ud af 10 studerende (43 pct.) oplever, at synkron online undervisning i høj eller i meget høj grad har bidraget til at øge deres faglige udbytte, mens en tredjedel af de studerende (32 pct.) oplever, at asynkron online undervisning i høj eller i meget høj grad har bidraget til at øge deres faglige udbytte. Der er desuden en tendens til, at studerende fra Technical Science og Natural Science i højere grad end de øvrige studerende oplever, at synkron online undervisning har bidraget til at øge deres faglige udbytte. Der er også en tendens til, at bachelorstuderende oplever et større udbytte end kandidatstuderende af asynkron online undervisning. Både bachelor- og kandidatstuderende oplever imidlertid det største udbytte af synkron online undervisning.

Der er tilsvarende stor variation blandt underviserne, hvad angår deres vurdering af, hvorvidt synkron og asynkron undervisning har bidraget til at skabe rammerne for god og vellykket online undervisning i foråret 2020. Der er dog væsentligt flere undervisere (57 pct.), som i høj eller i meget

høj grad oplever, at synkron online undervisning har bidraget til at skabe rammerne for god online undervisning relativt til andelen af undervisere (33 pct.), som i høj eller i meget høj grad oplever, at asynkron undervisning har bidraget til at skabe rammerne for god online undervisning.

“Jeg kan godt lide, at det er skemalagt, så jeg ved, hvornår jeg skal til undervisning. Strukturen er i hvert fald vigtig for mig, og det er rart at have noget at stå op til. Men det kommer også an på faget.”

(Studerende fra Technical Science)

Den store variation i underviserens og særligt de studerendes oplevelse af, hvorvidt synkron og asynkron online undervisning har bidraget til at øge deres faglige udbytte, er dels et udtryk for, at de to undervisningsformater har forskellige muligheder, dels at de studerende har forskellige præferencer. I fokusgruppeinterviews fremhæver studerende og undervisere en række fordele ved hhv. synkron og asynkron online undervisning. Fordelene ved synkron online undervisning er fx, at det giver bedre mulighed for interaktion og for, at de studerende kan stille spørgsmål i undervisningen, fordi undervisere og studerende netop er til stede på samme tidspunkt. I tråd hermed bidrager synkron online undervisning også i højere grad til at skabe lidt af det fællesskab, der ellers forsvinder som følge af den fysiske nedlukning, ligesom der i højere grad sker en udveksling af viden og erfaring mellem de studerende, når de er til stede på samme tidspunkt. Derudover kan synkron online undervisning hjælpe de studerende med at skabe struktur og balance i deres hverdag, fordi de får nogle faste tidspunkter, hvor der er skemalagt undervisning.

Modsat er asynkron online undervisning med til at skabe mere fleksibilitet for de studerende i deres hverdag, ligesom de studerende med asynkron undervisning i højere grad har mulighed for at følge undervisningen i deres eget tempo og gense dele af undervisningen. Derudover er der studerende, som fremhæver, at det er en stor fordel at kunne gense undervisningen i forbindelse med deres eksamensoplæsning. Derfor er der også studerende, som efterspørger, at deres undervisning bliver optaget, så de altid har mulighed for at gense det. I interviews påpeger undervisere dog, at der også er ulemper ved at optage undervisningen. Der er fx undervisere, som understreger, at der er en risiko for, at de studerende ikke møder op til den fysiske undervisning, hvis undervisningen alligevel bliver optaget. Det går ud over de studerendes sociale interaktion og stiller større krav til, at de studerende selv skaber en struktur i deres hverdag, så de undgår at komme bagud i undervisningen. Andre undervisere pointerer, at der også er rettigheds- og samtykkeproblemstillinger, der skal løses, hvis undervisningen skal optages.

Mange af disse fordele afspejler også forskellige præferencer hos de studerende. Nogle studerende foretrækker fx den øgede fleksibilitet og muligheden for at følge undervisningen i eget tempo, mens andre studerende fx har brug for at interagere med andre studerende i undervisningen, ligesom de har brug for den struktur, som de faste mødetidspunkter giver i hverdagen.

“Den synkron undervisning er vigtig for at holde de studerende til faget, og der er brug for rutine i løbet af semestret. Men når man kommer til eksamen, er der en stor fordel i den asynkron undervisning. De har hver deres fordele. Jeg er tilbageholdende med at sige, at det ene er bedre end det andet.”

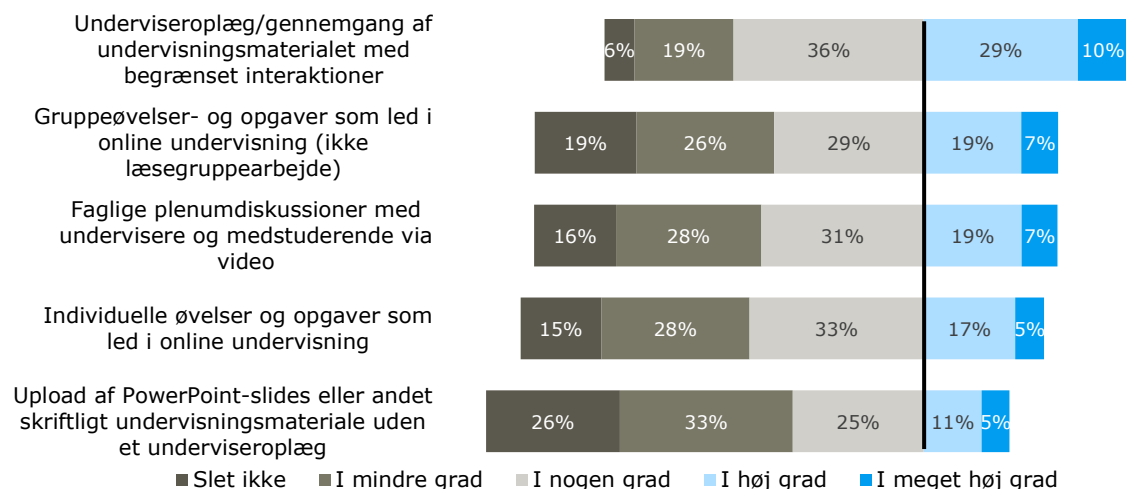
(Underviser fra Natural Science)

Mange af disse fordele afspejler også forskellige præferencer hos de studerende. Nogle studerende foretrækker fx den øgede fleksibilitet og muligheden for at følge undervisningen i eget tempo, mens andre studerende fx har brug for at interagere med andre studerende i undervisningen, ligesom de har brug for den struktur, som de faste mødetidspunkter giver i hverdagen.

Relativt få studerende oplever et stort udbytte af upload af PowerPoint-slides uden oplæg

I spørgeskemaundersøgelsen har de studerende yderligere angivet, i hvilken grad forskellige undervisningsformer har bidraget til at øge deres faglige udbytte i foråret 2020. Som det fremgår af figuren nedenfor, er der flest studerende (39 pct.), som i høj eller i meget høj grad oplever, at underviseroplæg med begrænset interaktion har bidraget til at øge deres faglige udbytte.

Figur 3-3: De studerendes vurdering af forskellige online undervisningsformer

Note: N=1.624. 'Ved ikke'-svar er taget ud af analysen. Spørgsmålsformulering: "I hvilken grad har nedenstående undervisningsformater bidraget til at øge dit faglige udbytte i foråret 2020?" Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på AU.

Det kan være et udtryk for, at nogle af de mere dialogbaserede undervisningsformer fungerer mindre hensigtsmæssigt online, fordi der fx går interaktion og dynamik tabt (se også afsnit 3.3). Det kan også være et udtryk for, at flere undervisere mangler kompetencer til at undervise interagerende i det digitale format. I interviews betoner nogle studerende dog også, at det kan skyldes, at de studerende oplever underviseroplæg som særligt anvendelige i forhold til deres eksamensforberedelser, men at det ikke nødvendigvis er dette undervisningsformat, der giver mest læring.

Ifølge underviserne er der flere forskellige undervisningsformater, der har bidraget til at skabe rammerne for god og vellykket online undervisning. Der er flest undervisere (51 pct.), som i høj eller i meget høj grad oplever, at gruppeøvelser og -opgaver har bidraget til at skabe rammerne for god online undervisning. I interviews og fritekstbesvarelser fra spørgeskemaundersøgelsen er der undervisere og studerende, som fortæller, at muligheden for hurtigt at inddele de studerende i tilfældige grupper (fx via breakout rooms i Zoom) er gavnlige, fordi det er gnidningsfrit, og fordi de studerende prøver at arbejde sammen med andre end dem, de normalt sidder ved siden af. Gruppearbejde i mindre grupper kan også være med til at understøtte den sociale interaktion, som er vanskelig at skabe, når man er mange i det samme virtuelle rum.

Der er en tendens til, at undervisere og studerende fra Technical Science og Natural Science i højere grad end studerende og undervisere fra de øvrige fakulteter oplever, at gruppeøvelser og -opgaver har bidraget til at øge de studerendes faglige udbytte og til at skabe rammerne for god og vellykket online undervisning. I interviews fortæller undervisere fra de to fakulteter, at det kan skyldes, at de studerende er vant til at arbejde i grupper, og at de derfor også oplever det største udbytte af denne undervisningsform, selvom det foregår online.

Undervisere og studerende er generelt enige om, at PowerPoint-slides eller andet skriftligt materiale uden et underviseroplæg ikke er en særlig hensigtsmæssig måde at gennemføre online undervisning på. Som det fremgår af figuren på forrige side, er der relativt få studerende (16 pct.), som i høj eller i meget høj grad oplever, at PowerPoint-slides eller andet skriftligt undervisningsmateriale uden et underviseroplæg har bidraget til at øge deres faglige udbytte. I tråd hermed er der relativt få undervisere (22

"Det der skrabede bunden i forhold til min indlæring, var de undervisere, der bare lagde slides ud uden oplæsning. Det er efter min mening ikke undervisning. Det fik jeg ikke noget ud af."

(Studerende fra Technical Science)

pct.), som i høj grad oplever, at PowerPoint-slides uden underviseroplæg har bidraget til at skabe rammerne for god og vellykket online undervisning. I interviews er der ligeledes studerende, som giver udtryk for, at de dårligste eksempler på online undervisning er, når undervisere blot uploader deres PowerPoint uden voice-over fra forelæseren selv. Det kvalitative datamateriale vidner som tidligere nævnt om, at upload af PowerPoint-slides var mere udbredt i starten, hvorefter flere undervisere valgte at gennemføre synkron online undervisning.

Den praksisbaserede undervisning er blevet skåret ned, aflyst eller flyttet til efteråret

Det kvalitative datamateriale vidner om, at den praksisbaserede undervisning (fx værksteds-, klinik- eller laboratorieundervisning) er særlig vanskelig at omlægge til online undervisning, da mange af disse aktiviteter kræver fysisk tilstedeværelse. Det kvalitative datamateriale indikerer derfor også, at den praksisbaserede undervisning enten er blevet skåret ned, aflyst eller flyttet til sommeren eller efteråret.

“Det er ikke al type undervisning, der bliver god online undervisning. Laboratorie- og værkstedsaktivitet kræver simpelthen fysisk tilstedeværelsesundervisning.”

(Ledelsesrepræsentant for Technical Science)

Der er dog også eksempler på undervisere, som har forsøgt at omlægge den praksisbaserede undervisning til online undervisning. I fritekstbesvarelser fra spørgeskemaundersøgelsen giver undervisere forskellige eksempler på, hvordan de har båret sig ad. Der er fx undervisere, som har brugt Discord eller Zoom til at arbejde med programmeringsøvelser, hvor de studerende i undervisningen

gjorde brug af muligheden for at dele skærm. I interviews fortæller en ledelsesrepræsentant også, at de har gennemført designfag online ved hjælp af digitale værktøjer, ligesom de har eksperimenteret med at sende kits med praktiske værktøjer til de studerende, som de kunne arbejde med derhjemme. Endelig er der undervisere, som har udarbejdet videoer til de studerende, som de har gennemgået online. Det er fx blevet anvendt som demonstration af kirurgi eller laboratorieudstyr, mens andre undervisere har anvendt videoer og fotos til at gennemføre virtuelle ekskursioner, der ellers blev aflyst.

Andre undervisere har skiftet fokus fra praktiskbaseret til mere teoretisk undervisning. Her har de studerende fx diskuteret fordele og ulemper ved forskellige forsøgs- og forskningsdesign over Zoom eller udarbejdet rapporter i stedet for at gennemføre praktisk laboratoriearbejde. I tråd hermed er der undervisere, der har udleveret tidligere datasæt eller fiktive cases om fx patienter som erstatning for den praktiske dataindsamling og det feltarbejde, som de studerende skal gennemføre under normale omstændigheder. I nogle tilfælde kunne det godt lade sig gøre at gennemføre online feltarbejde og dataindsamling, men der har generelt været et mindre fokus på dataindsamling og et større fokus på de teoretiske argumenter og selve dataanalysen.

“Vi manglede ‘trial and error’-delen af projektet. Den del, hvor man prøver sig frem i laboratoriet og finder bedre løsninger. Det gjorde det svært at optimere og tilpasse løsningen.”

(Studerende fra Technical Science)

I interviews fortæller de studerende, at de mangler de iterative processer og den *hands-on*-erfaring, som de normalt får gennem den praksisbaserede undervisning. I fritekstbesvarelser fra spørgeskemaundersøgelsen giver underviserne desuden udtryk for, at de studerende ikke opnår det samme læringsudbytte, når de ikke har den fysiske berøring med fx laboratorieudstyret, og at omlægningen af den praksisbaserede undervisning kun skal betragtes som en nødløsning, der ikke kan erstatte den fysiske tilstedeværelsesundervisning.

3.2 Kendetegn ved god online undervisning og et godt digitalt læringsmiljø

Dette afsnit stiller skarpt på nogle af de karakteristika, der ifølge undervisere og studerende på AU kendetegner god online undervisning og et godt digitalt læringsmiljø.

Et godt digitalt læringsmiljø bidrager til at øge de studerendes oplevede udbytte

Analyser af data fra spørgeskemaundersøgelsen viser, at der er en positiv sammenhæng mellem de studerendes oplevelse af en række faktorer knyttet til det digitale læringsmiljø og deres oplevelse af, hvorvidt den afviklede online undervisning har været god og udbytterig givet omstændighederne. De studerende oplever i højere grad, at undervisningen har været god og udbytterig givet omstændighederne, hvis de oplever at have modtaget tilstrækkelig information om afviklingen af online undervisning. De studerende er tilsvarende mere positive i deres vurdering af undervisningen, såfremt underviserne har afsat tid til at kommentere på spørgsmål fra de studerende, og når det har været muligt at få online faglig vejledning, hvis de studerende har haft behov for det. I tråd hermed oplever de studerende et større fagligt udbytte, når undervisningen har været tilrettelagt på en måde, så det virtuelt har været muligt at mødes eller kommunikere med andre studerende i selve undervisningen.

Analyserne af spørgeskemabesvarelsenerne indikerer således, at en række centrale karakteristika ved undervisningen kan have betydning for de studerendes oplevelse af den gennemførte online undervisning. Dette resultat understøttes af kvalitative fritekstbesvarelser og de gennemførte fokusgruppeinterviews, hvor flere af disse kendetegn bliver fremhævet af studerende og undervisere som eksempler på, hvad der kendetegner god og udbytterig online undervisning. Der er fx studerende og undervisere, som fremhæver, at underviserne skal sætte tid af til at **besvare spørgsmål** fra de studerende (fx i pausen eller umiddelbart efter undervisningen), og at det er vigtigt, at de studerende får mulighed for at **interagere med hinanden** – især når det gælder online holdundervisning. I interviews giver undervisere udtryk for, at det har været udfordrende at skabe interaktion i undervisningen, fordi de studerende generelt er mindre deltagende, når de sidder bag deres computerskærm. Der er undervisere, som forsøger at imødekomme denne udfordring ved at sætte **klare rammer og virtuelle spilleregler** for deres online undervisning. Det indebærer bl.a., at underviserne beder de studerende om at tænde deres kameraer, så de studerende føler sig mere forpligtede til at deltage i undervisningen, og så underviserne bedre kan aflæse, om de studerende kan følge med.

Foruden disse faktorer fremhæver både studerende, undervisere og ledelsesrepræsentanter i interviews, at det er vigtigt, at undervisningen er **aktiverende**, og at der er **variation** i undervisningen. I interviews fremhæver undervisere og studerende forskellige digitale værktøjer og funktioner, der kan hjælpe med at gøre online undervisning mere aktiverende. De undervisere, der har brugt Zoom, har gode erfaringer med at bruge breakout rooms. De oplever, at det er en god og fleksibel måde at sætte de studerende sammen i nye grupper, og at det bidrager til at skabe bedre diskussioner i undervisningen. Der er også undervisere, der oplever, at chatfunktionen gør det nemmere for de studerende at stille spørgsmål til fx forelæsninger, ligesom chatfunktionen kan bidrage til at aktivere nogle af de mere introverte studerende, som normalt ikke rækker hånden op i undervisningen. Andre undervisere har gode erfaringer med at bruge forskellige digitale værktøjer

“Det afgørende for god online undervisning er interaktion med de studerende og mellem de studerende. Det kan det koges ned til. På Zoom kan man fx lave breakout rooms, bruge chat undervejs og lave små pauser, hvor de studerende kan sende spørgsmål.”

(Ledelsesrepræsentant for Health)

“Students who don't usually speak in class chatted, and this was positive. I plan to provide more opportunities for written conversation during future in-person lectures.”

(Underviser fra Arts)

til at skabe variation og interaktion med de studerende i undervisningen. Det kan fx være afstemninger via Mentimeter eller ved at indlejre videoklip i forelæsningen. Der er også undervisere, som har gode erfaringer med at bruge Padlet som et værktøj til at samle op på det gruppearbejde, de studerende har lavet i de virtuelle grupperum. Det kan være med til at give et fælles visuelt udgangspunkt for den efterfølgende gennemgang i plenum.

En anden måde at skabe øget variation på kan ifølge underviserne være gennem brug af gæsteforelæsere. Dette er der bedre mulighed for, når undervisningen foregår online. En yderligere fordel ved at bruge gæsteforelæsere er, at det frigiver tid, så underviseren fx kan besvare spørgsmål fra de studerende i chatten. I den forstand kan der køre en skriftlig dialog sideløbende med det eksterne oplæg, hvilket kan bidrage til at skabe øget interaktion.

Der er derudover undervisere, som fremhæver online **undervisningsteknikker**, som fx at se ind i kameraet, når man byder de studerende velkommen, at være opmærksom på ikke at tale i et monotont stemmeleje og at henvende sig til de studerende ved navn. Disse undervisningsteknikker har ifølge underviserne også betydning for, om online undervisning opleves som inspirerende eller ej. Både undervisere og studerende fremhæver desuden mere uformelle teknikker som fx at afspille musik og 'small talke' i starten af undervisningen. De studerendes oplevelse er, at det kan være med til at skabe en mere uformel stemning i undervisningen, som mindsker distancen i det virtuelle rum, øger samhørigheden og styrker deres engagement.

Endelig er en væsentlig forudsætning for god online undervisning, at der ikke er udfordringer med de **tekniske aspekter** af undervisningen. Hvis der er problemer med fx undervisernes internetforbindelse eller tekniske udstyr, kan det være med til at ødelægge energien og dynamikken i undervisningen.

Mere generelt peger det kvalitative datamateriale på, at det er vigtigt, at underviserne tager **aktiv stilling** til og gør sig **didaktiske overvejelser** om, hvordan undervisningen i netop deres fag tilrettelægges og omlægges, så der skabes god online undervisning. Det vil være forskelligt på tværs af fag og uddannelser, hvordan man bedst tilrettelægger og gennemfører online undervisning. I flere tilfælde kan der være behov for, at man gentænker undervisningsforløb helt fra bunden, hvis man skal gennemføre god online undervisning³. Ifølge undervisere og ledere er det imidlertid vanskeligt at finde tid og ressourcer til dette i en ekstraordinær situation med nødundervisning.

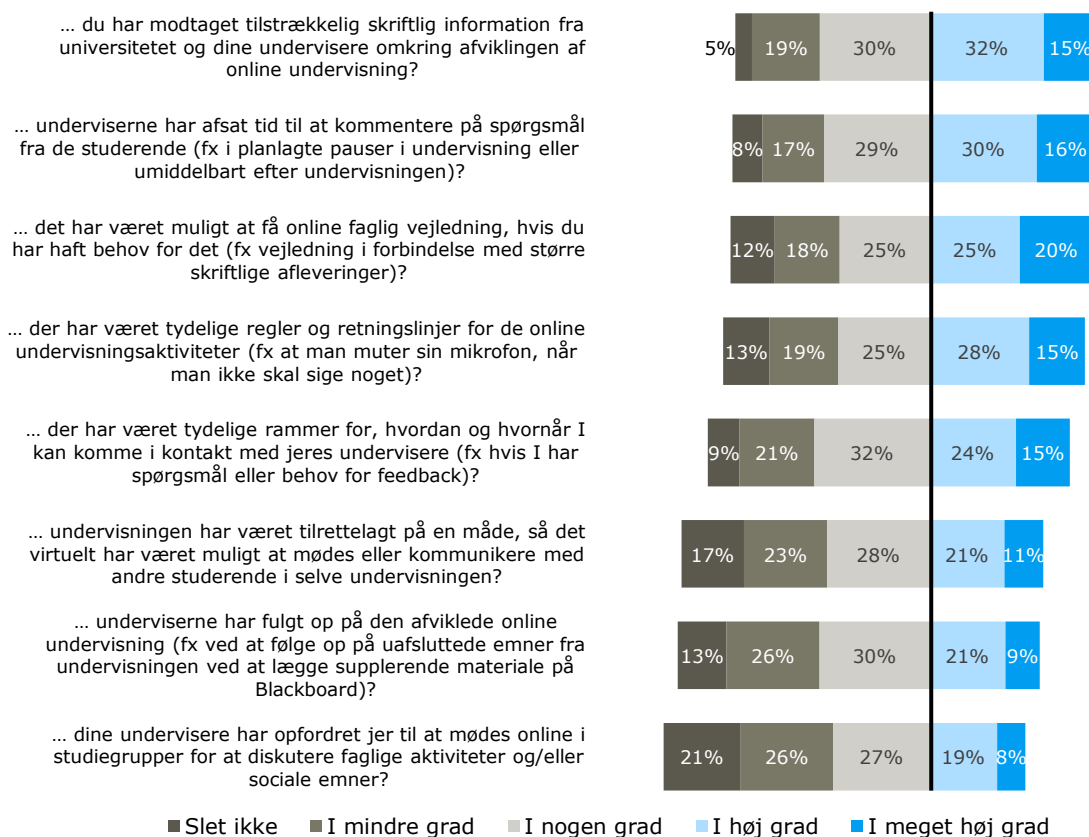
De studerende oplevelse af det digitale læringsmiljø varierer meget

I fokusgruppeinterviews giver de studerende udtryk for, at der er stor forskel på, hvorvidt underviserne er lykkedes med at skabe god undervisning og et godt digitalt læringsmiljø. Som det fremgår af figuren nedenfor, ser det sig også afspejlet i spørgeskemaundersøgelsen, hvor der er stor variation i de studerendes oplevelser af det digitale læringsmiljø⁴.

³ Rambøll (2017). *Kortlægning: E-læring på videregående uddannelser*. Gennemført for Uddannelses og Forskningsministeriet.

⁴ Spørgsmålene vedr. det digitale læringsmiljø er udarbejdet med afsæt i følgende anbefalinger til gode rammer for det digitale læringsmiljø: <https://cesu.au.dk/online-undervisning/godt-digitalt-laeringsmiljoe/>

Figur 3-4: De studerendes oplevelse af det digitale læringsmiljø

Note: N=1.624. 'Ved ikke'-svar er taget ud af analysen. Spørgsmålsformulering: "I hvilken grad oplever du, at ...." Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på AU.

Knap halvdelen af de studerende (47 pct.) svarer fx, at de i høj eller i meget høj grad har modtaget tilstrækkelig skriftlig information om afviklingen af online undervisning, mens der modsat er en fjerdedel af de studerende (24 pct.), som slet ikke eller kun i mindre grad har oplevet at have modtaget tilstrækkelig information. Tilsvarende svarer knap halvdelen (46 pct.), at deres undervisere i høj eller i meget høj grad har afsat tid til at kommentere på spørgsmål, mens der igen er en fjerdedel af de studerende, der slet ikke eller kun i mindre grad oplever, at det er tilfældet. Det er også meget forskelligt, om de studerende oplever, at der har været tydelige virtuelle regler og retningslinjer for undervisningen, ligesom det varierer meget, om det virtuelt har været muligt at mødes eller kommunikere med andre studerende i undervisningen. Fx oplever en tredjedel (32 pct.), at det i høj grad har været muligt at mødes eller kommunikere med andre studerende i undervisningen, mens fire ud af 10 studerende (40 pct.) slet ikke eller i mindre grad oplever dette.

Der er generelt lidt flere undervisere, som oplever, at de i høj eller i meget høj grad har bidraget til et godt digitalt læringsmiljø. Fx svarer seks ud af 10 undervisere (61 pct.), at de i høj eller i meget høj grad har afsat tid til at kommentere på spørgsmål fra de studerende, ligesom mere end fire ud af 10 undervisere (43 pct.) angiver, at de i høj eller i meget høj grad har tilrettelagt deres undervisning på en måde, så de studerende er blevet stimuleret til virtuelt at mødes med hinanden. Der er imidlertid også stor variation i undervisernes egne vurderinger.

De store variationer i oplevelserne af det digitale læringsmiljø kommer også til udtryk i forskelle på tværs af de fem fakulteter. Hvis de ovennævnte spørgsmål indgår i et samlet indeks, er der en tendens til, at studerende fra Health og BSS oplever et signifikant dårligere digitalt læringsmiljø sammenlignet med studerende fra de øvrige fakulteter. De gennemførte fokusgruppeinterviews

vidner dog om, at der også er stor variation inden for de enkelte fakulteter på tværs af både fag og institutter.

3.3 Begrænsninger ved online undervisning

Til trods for at undervisere og studerende har gjort sig erfaringer med, hvad der skal til for at skabe god online undervisning, oplever de fortsat en række begrænsninger ved online undervisning. Dette afsnit ser nærmere på disse begrænsninger.

Der er begrænsninger i de digitale formater, som har betydning for undervisningen

Studerende og undervisere fremhæver i fokusgruppeinterviews, at der er nogle udfordringer og begrænsninger ved online undervisning, som også har betydning for de studerendes oplevelse af undervisningskvaliteten og deres faglige udbytte. Det er imidlertid vigtigt at nævne, at undervisere og studerende ikke nødvendigvis er fuldt ud i stand til at vurdere potentialer og begrænsninger ved online undervisning, fordi der i foråret 2020 netop har været tale om nødundervisning. Det er dog muligt at identificere visse begrænsninger ved den afviklede online undervisning, som kan have betydning for oplevelsen af den faglige kvalitet og de studerendes udbytte.

I de gennemførte interviews og i fritekstbesvarelser fra spørgeskemaundersøgelsen peger underviserne på en række kommunikative, sociale og praktiske begrænsninger ved online undervisning. De **kommunikative begrænsninger** handler bl.a. om, at der automatisk er en distance til stede, når undervisningen foregår online, som fx gør det sværere for underviserne at aflæse de studerendes reaktioner og dermed få den live-feedback, som de kan bruge til at justere tempoet i undervisningen. Denne udfordring bliver også fremhævet i andre undersøgelser af fjernundervisning på de videregående uddannelser⁵. I tråd hermed peger underviserne på, at det er vanskeligere at få en fornemmelse af det kollektive engagement på holdet. Det betyder, at underviserne har sværere ved at vurdere, om de studerende er engagerede i undervisningen, og om de har et fagligt udbytte af den eller ej. Det handler også om, at de studerende selv føler sig mindre forpligtede til at deltage i undervisningen, når de sidder bag en computerskærm, hvilket går ud over mulighederne for dialog og diskussion i undervisningen. Endelig er der undervisere, som påpeger, at deres muligheder for at bevæge sig rundt i rummet i både forelæsninger og holdundervisning forsvinder, når undervisningen foregår online. Den manglende bevægelsesfrihed gør det sværere for underviserne at engagere de studerende i undervisningen, og det går ud over dynamikken i undervisningen.

“Jeg havde ingen fornemmelse af, hvad der var svært for de studerende at forstå, så jeg kunne ikke gentage eller forklare på en anden måde, hvis der var behov for det.”

(Underviser fra BSS)

De **sociale begrænsninger** handler om, at der sker et tab af fællesskabsfølelse og samhørighed, når undervisningen ikke foregår fysisk på universitetet. Underviserne giver også udtryk for, at det er sværere at skabe personlige relationer til de studerende, og det bidrager alt sammen til, at de studerendes engagement falder. De studerende fremhæver desuden, at der ikke er den normale

“Der er en kæmpe mangel i form af de sociale, som opstår både før, under og efter en fysisk undervisningsgang. Her bliver relationer dyrket, som er det vigtigste fundament for en god uddannelse.”

(Studerende fra Arts)

interaktion med ens sidemand, og at det derfor kan være sværere at få hurtigere afklaringer på eventuelle spørgsmål. Generelt oplever de studerende, at det er sværere at bevare koncentrationen over længere tid, når undervisningen foregår online. Det hænger sammen med, at online undervisning kræver en højere grad af selvdisciplin og selvstændighed blandt de studerende, hvilket også er fremhævet i andre undersøgelser⁶.

⁵ Rambøll (2017). Kortlægning: E-læring på videregående uddannelser. Gennemført for Uddannelses og Forskningsministeriet.

⁶ Rambøll (2017). Kortlægning: E-læring på videregående uddannelser. Gennemført for Uddannelses og Forskningsministeriet.

Endelig er der nogle **praktiske begrænsninger**, som handler om, at det åbenlyst er sværere at gennemføre mere praksisbaseret undervisning (fx værksteds-, klinik- eller laboratorieundervisning), ligesom der er undervisere fra Technical Science og Natural Science, som oplever, at det er vanskeligt at gennemføre tavleundervisning ved brug af digitale formater. Derudover har der været eksempler på tekniske udfordringer, som er med til at skabe afbrydelser i undervisningen. Det kan fx være, hvis de studerende eller underviserne har en dårlig internetforbindelse, eller hvis der er problemer med mikrofoner og/eller kameraer.

3.4 De studerendes faglige udbytte af den gennemførte online undervisning

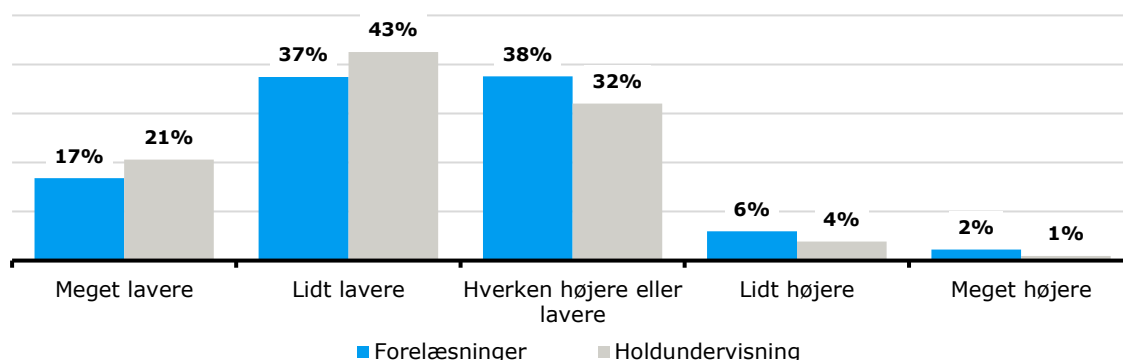
Dette afsnit belyser, hvilken betydning omlægningen fra fysisk til online undervisning har haft for den oplevede faglige kvalitet og de studerendes faglige udbytte af undervisningen på AU.

De studerende oplever, at deres faglige udbytte har været mindre end normalt

Som en del af spørgeskemaundersøgelsen har de studerende angivet, om deres faglige udbytte af henholdsvis online forelæsninger og holdundervisning har været større eller mindre end deres faglige udbytte ved fysisk fremmøde på AU. Knap syv ud af 10 studerende (68 pct.) oplever, at deres faglige udbytte af de afviklede online forelæsninger har været lidt eller meget mindre end deres udbytte ved fysisk undervisning, mens mere end syv ud af 10 studerende (74 pct.) angiver, at deres udbytte af den gennemførte online holdundervisning har været mindre end ved fysisk fremmøde. Det skal understreges, at der er tale om *oplevet* fagligt udbytte og ikke nødvendigvis det reelle faglige udbytte. Hvordan forårets undervisning har påvirket de studerendes reelle faglige udbytte (fx i form af eksamenskarakter) ligger uden for denne undersøgelses genstandsfelt.

Som det fremgår af figuren nedenfor, oplever mere end halvdelen af de studerende (54 pct.) tilsvarende, at den faglige kvalitet af de afviklede online *forelæsninger* har været lidt eller meget lavere end ved fysisk fremmøde, mens knap to tredjedele af de studerende (64 pct.) oplever, at den faglige kvalitet af den gennemførte online *holdundervisning* har været lavere end normalt. Omkring en tredjedel (hhv. 38 og 32 pct.) af de studerende vurderer, at kvaliteten hverken har været højere eller lavere.

Figur 3-5: De studerendes vurdering af kvaliteten af den gennemførte online undervisning sammenlignet med fysisk undervisning

Note: N=1.091. 'Ved ikke'-svar er taget ud af analysen. Spørgsmålsformulering: "Har den faglige kvalitet af de online forelæsninger/holdundervisning været højere eller lavere sammenlignet med kvaliteten af forelæsningerne/holdundervisningen ved fysisk fremmøde?" Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på AU.

Underviserne er mere positive i deres vurdering af undervisningskvaliteten. Fire ud af 10 undervisere oplever, at den faglige kvalitet af deres online *forelæsninger* har været lavere end ved fysisk fremmøde, mens mere end halvdelen (51 pct.) oplever, at kvaliteten af de afviklede online forelæsninger hverken har været højere eller lavere. Knap halvdelen af underviserne (48 pct.) oplever

til gengæld, at den faglige kvalitet af deres online *holdundervisning* har været lavere end kvaliteten af holdundervisning ved fysisk fremmøde.

Det har været nemmere for undervisere at omlægge forelæsninger end holdundervisning

Ovenstående viser, at der både er lidt flere studerende og undervisere, som oplever, at den faglige kvalitet af *holdundervisningen* har været lavere sammenlignet med andelen, der oplever en lavere faglig kvalitet i *forelæsningerne*. Det indikerer samlet set, at omlægningen fra fysisk til online undervisning er gået mere ud over den oplevede faglige kvalitet af holdundervisningerne end af forelæsningerne.

I fokusgruppeinterviews giver underviserne udtryk for, at det generelt har været nemmere at omlægge forelæsningerne sammenlignet med holdundervisningen, hvilket grundlæggende handler om, at der er mindre grad af interaktion og behov for at aktivere de studerende i forelæsningerne. Der er med andre ord mindre forskel mellem fysiske og online forelæsninger, hvorimod forskellen i dynamikken er mere tydelig i holdundervisningen. Omlægningen af holdundervisning stiller i højere grad krav til, at underviserne gør sig didaktiske overvejelser om, hvordan de studerende engageres i det virtuelle rum, hvilket kan være svært at finde tid til i en situation med nødundervisning. Dette kan være en medvirkende forklaring på, at omlægningen fra fysisk til online undervisning synes at være gået lidt mere ud over den oplevede faglige kvalitet af holdundervisningerne end forelæsningerne.

“Forskellen i dynamikken i undervisningen mærker man bare meget mere til i holdtimerne. Ved forelæsninger er der ikke den store forskel, fordi de studerende i forvejen er passive. Til holdundervisningen er det svært at holde diskussionerne og den samme dynamik i gang.”

(Underviser fra BSS)

Studerende fra Arts oplever generelt et større fald i kvaliteten af deres forelæsninger og holdundervisning sammenlignet med studerende fra de øvrige fakulteter. Studerende fra Health synes modsat at have oplevet det mindste fald i kvalitet og udbytte af de gennemførte online forelæsninger. I interviews giver de studerende udtryk for, at det kan skyldes, at der på Arts generelt er mere dialog- og diskussionsbaseret undervisning, og at det netop er disse dynamikker, der er svære at overføre til online undervisning. Det knytter sig til en mere overordnet pointe fra fokusgruppeinterviews om, at fag og emner, der kræver diskussion og undersøgelse via dialog, fordrer mere interagerende undervisningsformater, mens de mere faktuelle og metodiske fag bedre kan egne sig til online undervisning med begrænset interaktion.

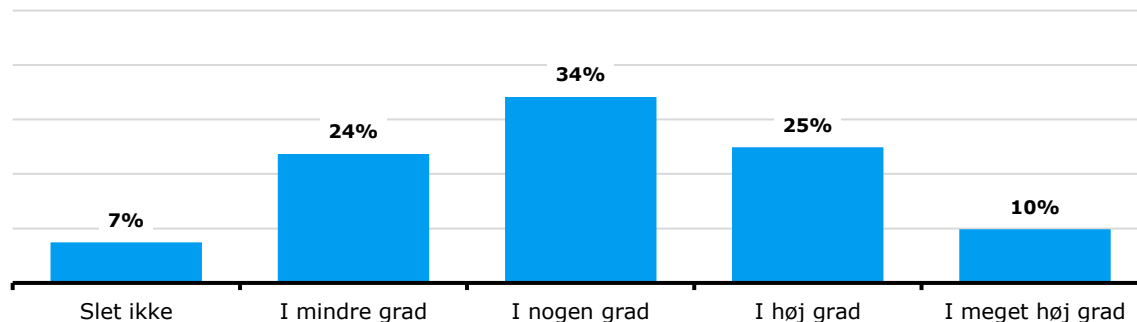
De særlige omstændigheder har haft stor indflydelse på oplevelsen af undervisningen

Som følge af den fysiske nedlukning af universitetet den 12. marts 2020 var underviserne nødsaget til at omlægge deres fysiske undervisning til online undervisning med meget kort varsel, og for langt de fleste undervisere og studerende foregik dette uden tidligere erfaring med at gennemføre eller deltage i online undervisning. Der var med andre ord tale om nødundervisning, hvor studerende og undervisere skulle finde ud af, hvad der fungerede godt, og hvad der fungerede mindre godt i den afviklede online undervisning (jf. afsnit 3.1).

Disse særlige omstændigheder udgør en væsentlig faktor, når man skal forklare, hvorfor de studerende og underviserne oplever et fald i den faglige kvalitet og et mindre fagligt udbytte af den gennemførte online undervisning. Det kommer både til udtryk i interviews med undervisere og studerende, ligesom det også fremgår af spørgeskemaundersøgelserne. Næsten halvdelen af underviserne (46 pct.) oplever, at det i høj eller i meget høj grad har været muligt at gennemføre god og vellykket online undervisning *givet omstændighederne* i foråret 2020, mens det kun er 15 pct. af underviserne, som oplever, at det slet ikke eller kun i mindre grad har været muligt. Underviserne

svarer således væsentligt mere positivt, når de bliver bedt om at tage omstændighederne i betragtning. Samme tendens findes i de studerendes besvarelser, om end der er mere delte meninger blandt de studerende om, hvorvidt undervisningen har været god og udbytterig *givet omstændighederne*. Dette fremgår af figuren nedenfor.

Figur 3-6: De studerendes oplevelse af undervisningen givet omstændighederne i foråret 2020

Note: N=968. 'Ved ikke'-svar er taget ud af analysen. Spørgsmålsformulering: "I hvilken grad oplever du, at undervisningen i foråret 2020 (siden den 12. marts) samlet set har været god og udbytterig givet omstændighederne?" Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på AU.

Der er kun mindre forskelle på tværs af fakulteter, hvor der dog er en tendens til, at studerende fra Technical Science i lidt højere grad end de øvrige studerende oplever, at deres online undervisning har været god og udbytterig givet omstændighederne.

Samlet set afspejler oplevelsen af lavere kvalitet og et mindre fagligt udbytte således i høj grad de særlige omstændigheder, der har gjort sig gældende ved nedlukningen af universitetet samt de udfordringer, der især har været indledningsvist med at omlægge den fysiske undervisning til online undervisning fra den ene dag til den anden. Den lavere kvalitet af undervisningen skyldes dog også begrænsninger i de digitale formater (jf. afsnit 3.3), og at de studerende har været mindre engagerede i undervisningen. Sidstnævnte ses der nærmere på i det følgende kapitel.

4. DE STUDERENDES STUDIEADFÆRD OG MOTIVATION

I dette kapitel undersøges det, hvad den fysiske nedlukning af AU og omlægningen fra fysisk til online undervisning har betydet for de studerendes motivation og studieadfærd. De samlede hovedpointer fra kapitlet fremgår af boksen nedenfor og udfoldes efterfølgende.

KAPITLETS HOVEDPUNKTER

- Langt størstedelen af de studerende har haft sværere ved at finde motivation til at studere, ved at opretholde en balance mellem studietid og fritid og ikke mindst ved at opretholde social kontakt med deres medstuderende.
- Kvaliteten af den afviklede online undervisning og begrænsninger ved de digitale formater har haft indflydelse på de studerendes motivation. Den manglende motivation skyldes dog især de forhold, der knytter sig til nedlukningen af AU og samfundet. De studerede har særligt manglet struktur i studiehverdagen og interaktion med medstuderende.
- Den manglende motivation har haft betydning for de studerendes engagement i undervisningen. Omkring halvdelen af de studerende har i foråret 2020 haft mindre fokus på at være grundigt forberedt til undervisningen og på at være engageret og aktiv i undervisningen. Det varierer, om de studerende har haft mere eller mindre fokus på at planlægge og strukturere deres studiehverdag.

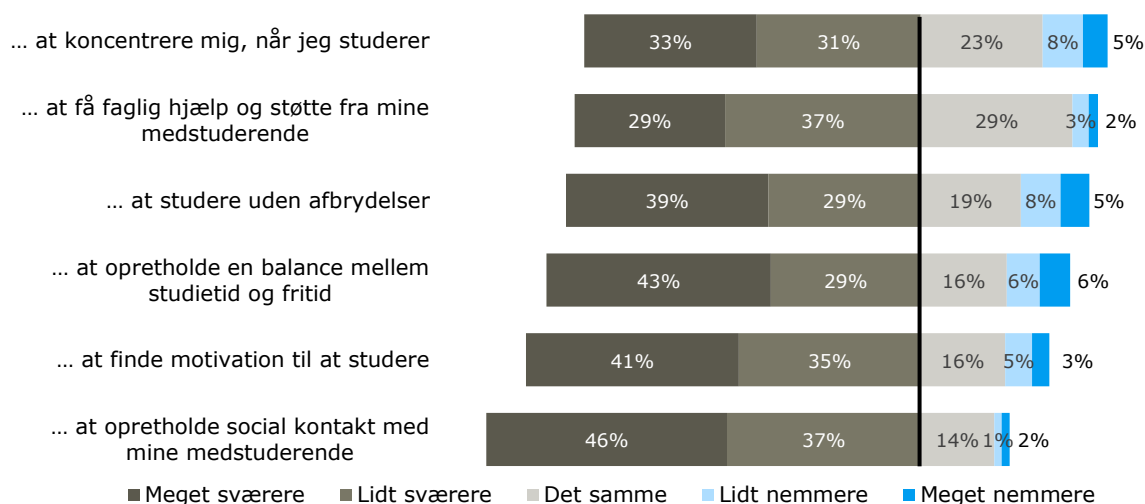
4.1 De studerendes motivation

Dette afsnit fokuserer på de studerendes motivation og oplevelse af at studere under nedlukningen af universitetet.

Størstedelen af de studerende har haft sværere ved at finde motivationen til at studere

Som det fremgår af figuren nedenfor, har størstedelen af de studerende (76 pct.) haft sværere ved at finde motivationen til at studere under nedlukningen af AU, ligesom langt størstedelen af de studerende (83 pct.) har haft sværere ved at opretholde social kontakt med deres medstuderende sammenlignet med et semester med fysisk tilstedeværelse.

Figur 4-1: De studerendes motivation og oplevelse af at studere i foråret 2020

Note: N=1.816. 'Ved ikke'-svar er taget ud af analysen. Spørgsmålsformulering: "Sammenlignet med et semester med fysisk tilstedeværelse, har jeg under nedlukningen af AU haft sværere/nemmere ved...." Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på AU.

Mere end syv ud af 10 studerende (72 pct.) har også haft vanskeligere ved at opretholde en balance mellem studietid og fritid, ligesom to tredjedele af de studerende (66 pct.) har haft sværere ved at

få faglig hjælp og støtte fra deres medstuderende under nedlukningen af AU. Analyserne peger desuden på, at bachelorstuderende har haft endnu sværere end kandidatstuderende ved at finde motivationen til at studere i foråret 2020. I interviews giver ledelsesrepræsentanter udtryk for, at fysisk undervisning især er vigtig for førsteårsstuderende, da de dels har større behov for at skabe nye relationer, dels er mindre vant til at arbejde selvstændigt på universitetet.

Den lave motivation skyldes særligt mangel på struktur og interaktion

Det kvalitative datamateriale vidner om, at årsagen til den manglende motivation først og fremmest handler om, at de studerende har været isoleret derhjemme, og at de mangler den daglige aktivitet og interaktion med andre studerende og undervisere på universitetet. I interviews og i fritekstbesvarelser fra spørgeskemaundersøgelsen giver de

“Der er noget trivielt, ensomt og kedsmelig ved at rende rundt på de samme kvadratmeter. Der er ingen forskel på hverdag og weekend. Tingene flyder ud og bliver ligegyldige, når der ikke er forskel på, om man er ude eller hjemme. Det kræver stor studieselvstændighed at kunne få noget ud af det.”

(Studerende fra Health)

studerende udtryk for, at det fx er svært at adskille studietid og fritid, når man skal sidde derhjemme, fordi de normalt bruger deres hjem som et frirum fra studielivet. Det påvirker deres motivation negativt. Der er dog studerende, som har gode erfaringer med at indrette et specifikt rum eller en særlig studieplads i deres hjem, mens den resterende del af hjemmet er forbeholdt fritid og afslapning.

Som det fremgår af Figur 4-1: De studerendes motivation og oplevelse af at studere i foråret 2020 (Figur 4-1 ovenfor), er der også en overvægt af studerende, som har haft sværere ved at studere uden afbrydelser (68 pct.) og ved at koncentrere sig, når de studerer (64 pct.). I interviews og i fritekstbesvarelser fra spørgeskemaundersøgelsen er der i tråd hermed studerende, som savner muligheden for at sidde på en læsesal, da det dels hjælper dem med at skabe struktur i deres hverdag, dels hjælper dem med at koncentrere sig og fordybe sig, når de studerer. I forlængelse heraf er der studerende, som har haft sværere ved at studere uden afbrydelser, fordi der generelt er flere overspringshandling, når man sidder derhjemme, ligesom de studerende ikke på samme måde har skemalagte pauser, der medfører, at de bedre kan koncentrere sig, når de faktisk studerer. Endelig er der eksempler på studerende, der har sværere ved at koncentrere sig, fordi de enten deler lejlighed med andre unge, eller fordi de har haft børn i hjemmet, som også har været hjemsendt fra deres institution.

“Min manglende motivation har helt klart været påvirket meget af, at jeg også skulle sidde hjemme i min lejlighed for at læse og lave opgaver. Hvis jeg kunne sidde andetsteds (fx på læsesal eller bibliotek), ville jeg have haft større motivation til at studere, fordi der ikke er så distraheringer.”

(Studerende fra BSS)

“Jeg har manglet det sociale med mine medstuderende, som har gjort, at jeg har mistet motivationen til at studere - samtidig har jeg følt mig meget alene og har haft svært ved at adskille fritid og studietid.”

(Studerende fra BSS)

Det mest gennemgående tema i fokusgrupperne med de studerende er dog det afsavn, der skyldes den manglende sociale kontakt med andre studerende. De studerende savner fx at holde pauser i selskab med andre studerende og at kunne mødes med andre studerende og deres venner over en kop kaffe eller en kold øl. Det gælder både inden for rammerne af universitetet og i de studerendes fritid (fx i weekenden). Den manglende sociale kontakt går således også ud over de studerendes motivation.

Der er også studerende, der har oplevet et dyk i deres motivation som konsekvens af deres utilfredshed med kvaliteten af den afviklede online undervisning og de begrænsninger, der er i de digitale formater (jf. afsnit 3.4). Det kvalitative datamateriale vidner dog om, at disse forhold udgør en mindre del af forklaringen på den manglende motivation relativt til ovenstående faktorer, der i

høj grad skyldes nedlukningen af AU og samfundet. I interviews fortæller studerende i tråd hermed, at de var mest motiverede i starten af nedlukningen, men at deres motivation daledede, da det stod klart, at mange studerende ikke kunne vende fysisk tilbage til AU i forårssemestret 2020.

Studiegrupper og virtuelle sociale aktiviteter kan styrke de studerendes motivation

I fokusgruppeinterviews er de studerende blevet bedt om at vurdere, hvornår de har følt sig mest motiverede for at deltage i den gennemførte online undervisning, og hvad der kan bidrage til at øge deres motivation i en situation med fjernundervisning.

De studerende oplever bl.a., at nye undervisningsformer, interaktion og et uformelt læringsmiljø i undervisningen kan være med til at øge deres motivation. Det understreger, at det er vigtigt at tænke **variation og interaktion** ind i undervisningen (jf. afsnit 3.3). Der er også studerende, som oplever, at det øger motivationen at have asynkron undervisning, dels fordi det giver dem mulighed for at lære i eget tempo, dels fordi det giver dem mere fleksibilitet i hverdagen.

Uden for selve undervisningen peger de studerende på, at **studiegrupper** kan bidrage til at styrke deres motivation. Studerende, der er tilknyttet en studiegruppe, oplever et fagligt ansvar over for deres medstuderende i studiegruppen, hvilket motiverer de studerende til at forberede sig og til at være engageret i studiegruppearbejdet. Derudover kan studiegrupperne bidrage til at genskabe noget af det sociale samvær, der forsvinder som konsekvens af nedlukningen. Der er ligeledes undervisere, som påpeger, at arbejdet i studiegrupperne er vigtigt for at fastholde de studerendes motivation og læring. I forlængelse heraf svarer mere end fire ud af 10 undervisere (42 pct.), at de i høj eller i meget høj grad har opfordret de studerende til at mødes online i studiegrupper for at diskutere faglige aktiviteter og/eller sociale emner. Fokusgruppeinterviews med de studerende vidner imidlertid om, at der har været stor forskel på, om de studerende har anvendt studiegrupper under den fysiske nedlukning af AU.

”Det sociale spiller også en stor rolle. Vi har været en gruppe, der har holdt fredagsbar næsten hver fredag på Zoom. Det har været superfedt og næsten ugens højdepunkt. Det kan dog ikke helt erstatte en almindelig fredagsbar, men under omstændighederne var det det bedste, vi kunne.”

(Studerende fra Technical Science)

De studerende giver også udtryk for, at det kan øge motivationen og gejsten at mødes med andre studerende til **virtuelle sociale arrangementer**, men at disse virtuelle arrangementer ikke kan erstatte fysiske sociale aktiviteter. Interviews med ledelsesrepræsentanter vidner om, at der i flere tilfælde har været et relativt begrænset fokus på at skabe gode rammer for, at de studerende kunne mødes virtuelt under nedlukningen.

På nogle institutter har man forsøgt at afholde virtuelle fredagscafeer, men ledelsesrepræsentanterne giver udtryk for, at fremmødet ikke har været på det niveau, som det normalt er ved fysisk tilstedeværelse. Generelt er indtrykket fra de kvalitative interviews, at der først og fremmest har været fokus på at omlægge undervisningen, og at der ikke i samme grad har været tid til at understøtte de studerendes motivation og trivsel grundet omstændighederne.

I fritekstbesvarelser fra spørgeskemaundersøgelsen sætter flere studerende også spørgsmålstegn ved, hvorvidt universitetet kan gøre noget på dette punkt, og om det overhovedet er universitetets ansvar at understøtte de studerendes sociale miljø og motivation. Der er således studerende, der giver udtryk for, at den opgave i højere grad ligger hos de studerende selv, og at man som studerende selv har et ansvar for at tilpasse sig den nye situation og for at gøre en ekstra indsats i undervisningen.

“Jeg tror ikke, AU kan gøre så meget her. Det er desværre en uheldig personlig konsekvens for mig, at jeg bliver demotiveret, når jeg ikke skal op om morgenen og af sted med bussen til forelæsning. Jeg bliver mindre social og mindre engageret. Desværre.”

(Studerende fra Arts)

Som det vil blive uddybet i kapitel 5 om organisatoriske rammer, er der også studerende, som i fokusgruppeinterviewene giver udtryk for, at **rettidig og præcis kommunikation** kan bidrage til at fastholde de studerendes motivation og engagement. Tve-tydige og sene udmeldinger fra universitetet, fx i forbindelse med afholdelse af eksaminer, har været med til at skabe frustration og usikkerhed hos de studerende.

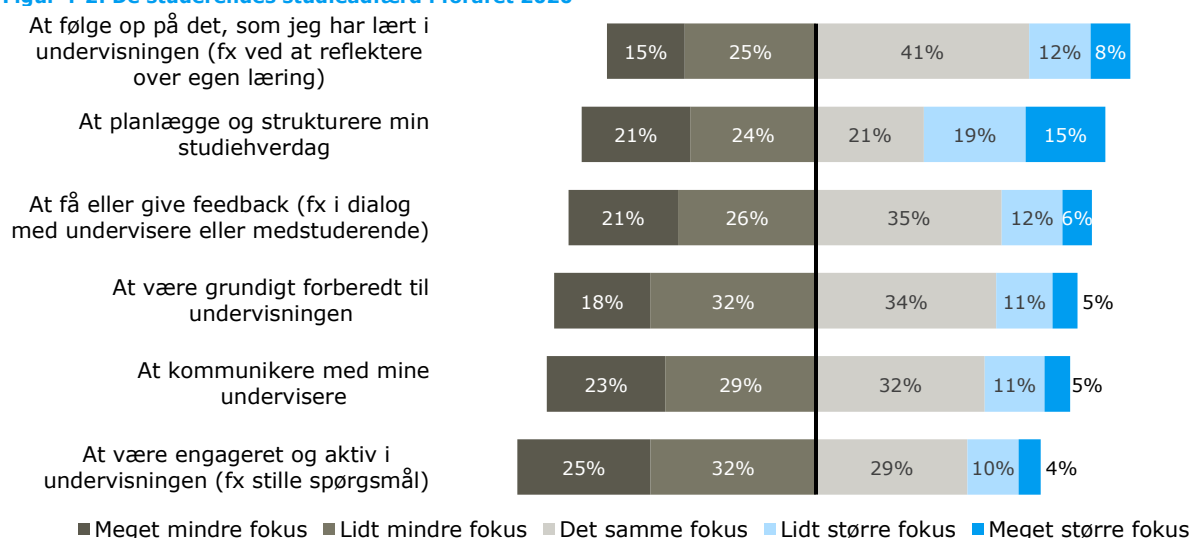
4.2 De studerendes studieadfærd

Undersøgelsen tegner et billede af, at den manglende motivation blandt de studerende har påvirket deres studieadfærd og i særlig grad deres engagement i undervisningen negativt. I dette afsnit ses der nærmere på, hvilken betydning den fysiske nedlukning af AU har haft for de studerendes studieadfærd i foråret 2020.

Mange studerende har været mindre engagerede og deltagende i undervisningen

Der er forskel på, hvilken betydning nedlukningen af universitetet har haft for de studerendes studieadfærd. Som det fremgår af figuren nedenfor, oplever seks ud af 10 studerende, at de har haft det samme eller større fokus på at følge op på, hvad de har lært i undervisningen i foråret 2020 sammenlignet med undervisning i et semester med fysisk tilstedeværelse. Fire ud af 20 studerende oplever, at de har haft lidt mindre eller meget mindre fokus på at følge op på det, de har lært i undervisningen. Omkring halvdelen af de studerende har haft det samme eller større fokus på at få eller give feedback (53 pct.), at være grundigt forberedt til undervisningen (50 pct.) og at kommunikere med deres undervisere (48 pct.). Den anden halvdel af de studerende har imidlertid haft mindre fokus på disse forhold. Mere end halvdelen af de studerende har haft lidt eller mindre fokus på at være engagerede og aktive i undervisningen (57 pct.).

Figur 4-2: De studerendes studieadfærd i foråret 2020

Note: N=1.825. 'Ved ikke'-svar er taget ud af analysen. Spørgsmålsformulering: "Har du i denne periode haft større eller mindre fokus på nedenstående aktiviteter sammenlignet med et semester med fysisk tilstedeværelse?" Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på AU.

To tredjedele af underviserne oplever ligeledes, at de studerende har været lidt eller meget mindre deltagende i deres online forelæsninger (67 pct.) og i deres online holdundervisning (66 pct.), ligesom flertallet af underviserne (76 pct.) oplever, at der har været mindre interaktion med de studerende i deres online holdundervisning end ved fysisk fremmøde. Der er tendens til, at underviserne fra Arts og BSS i større omfang end de øvrige undervisere oplever, at deres studerende har været mindre deltagende i undervisningen, og at der har været mindre interaktion sammenlignet med den fysiske holdundervisning.

Der er flere årsager til, at de studerende har været mindre engagerede og deltagende i den gennemførte online undervisning. Det lave engagement skyldes først og fremmest, at de studerende som følge af nedlukningen af AU og samfundet har været mindre motiverede i foråret, hvilket går ud over deres forberedelse, engagement og deltagelse i undervisningen (jf. afsnit 4.1). For det andet skyldes det en række årsager knyttet til den gennemførte online undervisning, herunder at det ikke er alle undervisere, der er lykkedes med at tilrettelægge og gennemføre god og inddragende online undervisning (jf. kapitel 3), ligesom der er nogle begrænsninger i de digitale formater (jf. afsnit 3.4), som gør, at de studerende har svært ved at holde sig engagerede og aktive i undervisningen. Endelig er der studerende, som i interviews giver udtryk for, at de generelt har følt sig mindre forpligtede i undervisningen, dels fordi undervisningen foregår bag en computerskærm, og man ikke er i selskab med hverken underviser eller studiekammerater, dels fordi der er tale om ekstraordinære omstændigheder, som de studerende ikke har indflydelse på, hvorfor de derfor føler et mindre ansvar for egen læring.

Den lavere deltagelse fra de studerende har haft betydning for deres oplevede faglige udbytte af undervisningen. Analyserne viser, at jo mindre fokus de studerende har haft på at være grundigt forberedt og på at være engageret og aktiv i undervisningen, i jo mindre grad oplever de også, at den gennemførte online undervisning har været god og udbytterig givet omstændighederne i foråret 2020. Tilsvarende oplever de studerende et lavere fagligt udbytte af både forelæsninger og holdundervisning, jo mindre fokus de har haft på at være grundigt forberedt samt engageret og aktiv i undervisningen. Faldet i de studerendes oplevede udbytte af undervisningen i foråret 2020 (jf. kapitel 3) skyldes således også mindre engagement fra de studerende i undervisningen. Både undervisere og studerende fortæller i interviews, at begrænset deltagelse, engagement og forpligtelse blandt de studerende er gået ud over dynamikken og kvaliteten af den gennemførte online undervisning.

Det varierer, om de studerende har haft fokus på at planlægge deres studiehverdag

Som det fremgår af Figur 4-2 på forrige side, varierer det meget, om de studerende har haft mere eller mindre fokus på at planlægge og strukturere deres studiehverdag. En tredjedel af de studerende (34 pct.) har haft mere fokus på at planlægge og strukturere deres hverdag, mens 45 pct. af de studerende har haft mindre fokus på at strukturere deres studiehverdag.

I fokusgruppeinterviews understreger studerende, at det er endnu vigtigere at planlægge hverdagen, når man har fjernundervisning, men at det omvendt kan være svært at skabe struktur, når der fx ikke er faste mødetidspunkter for studiegrupperarbejde og undervisning på universitetet. I interviews og i fritekstbesvarelser fra spørgeskemaundersøgelsen fortæller de studerende om forskellige erfaringer og strategier, der kan bidrage til at skabe mere struktur i hverdagen. Som tidligere beskrevet er den

"For mig er den synkrone undervisning med til at give motivationsfaktor og hverdag, fordi man skal noget på bestemte tidspunkter."

(Studerende fra Natural Science)

synkrone online undervisning i sig selv med til at skabe struktur, fordi de studerende får faste tidspunkter i løbet af ugen, hvor der er skemalagt undervisning. Derudover er der studerende, som har gode erfaringer med at lave deres eget skema eller kalender, hvor de reserverer faste tidspunkter til hhv. studie, arbejde og fritid. På den måde undgår de studerende også at få dårlig samvittighed, når de holder fri, hvilket ellers kan være et problem, når man skal studere og følge undervisningen hjemmefra.

5. KOMPETENCER OG ORGANISATORISKE RAMMER

I dette kapitel præsenteres det, hvordan underviserne oplevede at være klædt på til omlægningen til online undervisning i forårssemestret, samt hvordan deres kompetencer og motivation for online undervisning har udviklet sig som følge af den fysiske nedlukning af universitetet. I kapitlet ses også nærmere på de organisatoriske rammer for undervisningen, herunder den pædagogiske og tekniske støtte, som underviserne har modtaget, undervisernes vurdering af den tilgængelige it-infrastruktur, undervisernes oplevelse af ledelsesopbakning samt undervisernes og de studerendes syn på universitets kommunikation i foråret 2020. Hovedpointerne fra kapitlet er listet i boksen nedenfor og udfoldes efterfølgende.

KAPITLETS HOVEDPUNKTER

- En stor andel af underviserne oplever ikke, at de forud for den fysiske nedlukning af universitetet var tilstrækkeligt klædt på til at gennemføre online undervisning. De undervisere, som følte sig bedst rustet, vurderer samtidigt i højere grad end deres kollegaer, at de har haft mulighed for at gennemføre god og vellykket online undervisning.
- Underviserne har i høj grad prøvet sig frem og har undervejs udvekslet erfaringer med hinanden. Kollegial sparring har været en vigtig drivkraft for omlægningen til online undervisning.
- Forholdsvis få undervisere har opsøgt støtte fra de pædagogiske centre og EDU IT-Hub. De undervisere, der har kontaktet de pædagogiske centre eller EDU IT-Hub, har generelt været tilfredse med den støtte, de har fået.
- Underviserne oplever, at den gennemførte online undervisning i foråret 2020 har rustet dem til bedre at kunne gennemføre online undervisning i fremtiden. Ligeledes er de blevet mere motiverede for at udvikle deres online undervisning.
- En mindre gruppe undervisere har følt sig begrænset af it-infrastrukturen, herunder stabiliteten i deres internetforbindelse og kvaliteten i det udstyr, de har anvendt.
- Underviserne er overordnet set tilfredse med ledelsesopbakningen, men flere undervisere savner individuel forventningsafstemning, og at der investeres tid og ressourcer i at forbedre online undervisning.
- Selvom de studerende generelt føler sig velinformerede, savner mange klarere og mere rettidig kommunikation fra universitetet.

5.1 Undervisernes kompetencer og den pædagogiske og tekniske støtte

I dette afsnit fokuseres på undervisernes oplevelse af deres egne kompetencer samt deres efterspørgsel efter pædagogisk og teknisk støtte og deres vurdering heraf.

Flertallet af underviserne oplevede ikke, at de var tilstrækkeligt klædt på til omlægningen til online undervisning

Der er stor variation i, hvordan underviserne oplever, at de forud for nedlukningen var klædt fagligt og didaktisk på til at gennemføre online undervisning. Spørgeskemaundersøgelsen viser imidlertid, at flertallet af undervisere ikke følte sig godt rustet til omlægningen. Omkring en femtedel (21 pct.) af underviserne svarer, at de i høj eller i meget høj grad var klædt fagligt og didaktisk på til at gennemføre online undervisning, mens knap halvdelen (47 pct.) af underviserne angiver, at det slet ikke eller i mindre grad var tilfældet.

Spørgeskemaundersøgelsen viser samtidig, at de undervisere, der forud for den fysiske nedlukning følte sig fagligt og didaktisk klædt på til at gennemføre online undervisning, også med større sandsynlighed vurderer, at de har haft mulighed for at gennemføre god og vellykket undervisning sammenlignet med de undervisere, der i mindre grad følte sig klædt på⁷. Dette resultat indikerer, at undervisernes kompetencer har haft betydning for, hvorvidt de har været i stand til at gennemføre online undervisning af høj kvalitet. Det understøtter samtidig konklusionen om, at omstændighederne omkring den pludselige omlægning af undervisningen udgør en væsentlig forklaring på, at undervisere og studerende oplever, at den faglige kvalitet har været lavere i foråret.

Til trods for at kun et fåtal af underviserne forud for den fysiske nedlukning følte sig godt klædt på til at gennemføre online undervisning, er det en relativt lille andel af underviserne, der angiver, at de har haft behov for teknisk og pædagogisk støtte. I spørgeskemaundersøgelsen har kun 23 pct. af underviserne således angivet, at de har haft behov for teknisk støtte i forbindelse med omlægningen, og kun 16 pct., at de har haft behov for pædagogisk støtte.

Kollegial sparring har været en vigtig drivkraft for omlægningen til online undervisning

Fokusgruppeinterviewene med underviserne indikerer, at den begrænsede efterspørgsel efter teknisk og pædagogisk støtte bl.a. kan forklares med, at underviserne i høj grad har sparrat med deres

“Jeg tror mere på det lokale. Hvis vi har én, der er god til video, så er det meget nemmere at tage en kop kaffe med ham i stedet for at gå central vej.

(Underviser fra Natural Science)

kollegaer om omlægningen til online undervisning. Undervisere fortæller fx, at der har været lokale ‘first-movers’, som har inspireret og hjulpet kollegaer. Der er også undervisere, som fortæller, at de foretrækker den lokale sparring, fordi de har oplevet, at den vejledning, som universitetet har stillet til rådighed fra centralt hold, har været for generel og ikke tilpas målrettet deres specifikke fagområde. Der er stor variation i, hvordan den lokale, kollegiale sparring er foregået. På

nogle institutter har der været faciliteret egentlig erfaringsudveksling, hvorimod det andre steder er foregået uformelt og på ad hoc-basis. Interviewene indikerer, at de institutter, som har afholdt egentlige sparringsmøder, har haft gode erfaringer med dette.

“Min oplevelse har mest været, at man fra centralt hold forsøgte at presse os i en bestemt ramme, og vi havde mange forskellige undervisningssituationer. Jeg havde ikke lyst til at blive klemt ind i en sådan ramme, så jeg fik mere ud af at snakke med kollegaer. Kollegesparringen har været meget vigtig.”

(Underviser fra Technical Sciences)

Spørgeskemaundersøgelsen understøtter, at kollegial sparring har været en afgørende drivkraft. Tre fjerdele (76 pct.) af underviserne angiver således, at sparring og interaktion med kollegaer har haft positiv betydning for mulighederne for at gennemføre vellykket online undervisning.

Samtidig har tempoet og uforudsigeligheden af omlægningen til online undervisning betydet, at mange undervisere selvstændigt har eksperimenteret med at omlægge deres fysiske undervisning

“Generelt har alle kastet sig ind i det her ud fra en præmis om, at vi er nødt til at finde en løsning. Det har været med til at flytte nogle af dem, som tidligere har sagt, at det er for kompliceret.”

(Ledelsesrepræsentant for BSS)

til online undervisning ved at prøve sig frem og finde de gode løsninger undervejs. De gennemførte interviews viser, at indstillingen blandt underviserne og deres ledere har været, at omlægningen skulle lykkes, og at der samtidig har været en pragmatisk tilgang til, at omlægningen var det muliges kunst. Der er undervisere, som fortæller, at de i denne proces har gjort brug af de generelle vejledninger til fx brug af Zoom, som

⁷ Denne sammenhæng mellem oplevede kompetencer og mulighed for at gennemføre udbytterig online undervisning er signifikant, selvom vi tager højde for forhold som underviserens anciennitet og fakultet, samt hvor udfordrende underviseren oplever, at det har været at balancere arbejdsliv og privatliv i foråret 2020.

de har kunnet finde på universitetets hjemmeside. Der er dog også undervisere, som giver udtryk for, at de ikke har vidst, hvor de skulle søge efter vejledning og støtte, ligesom der er undervisere, som ikke har været klar over, hvad de kunne bruge de pædagogiske centre til. Spørgeskemaundersøgelsen viser i tråd hermed stor variation i undervisernes oplevelse af, om der har været inspirationsmaterialer og vejledninger tilgængelige, som de har kunnet bruge til at planlægge og gennemføre undervisning, og om der på fakultetet har været konsulenter med stærke it-didaktiske kompetencer, som de har kunnet få vejledning af.

Undviserne er tilfredse med den tekniske og pædagogiske støtte, de har modtaget

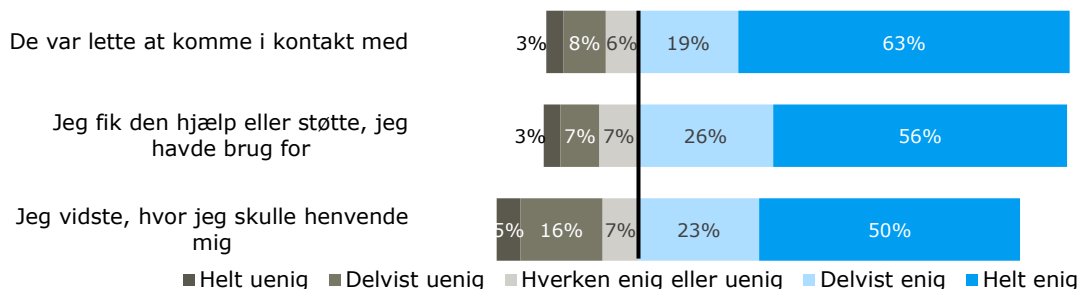
Undvisernes begrænsede oplevelse af behov for teknisk og pædagogisk støtte afspejler sig også i det omfang, de har kontaktet universitetets støtteenheder. Spørgeskemaundersøgelsen viser således, at en tredjedel (33 pct.) af undviserne har kontaktet deres pædagogiske center eller EDU-IT Hub for at få støtte til at planlægge eller gennemføre online undervisning og/eller online eksamen. Godt en tredjedel (35 pct.) af undviserne har kontaktet deres instituts it-support eller studieadministration for at få teknisk støtte.

Både spørgeskemaundersøgelsen og fokusgruppinterviewene viser imidlertid, at hovedparten af de undvisere, som har kontaktet deres pædagogiske center eller EDU-IT Hub, har været tilfredse med den støtte, de har modtaget. Som det fremgår af figuren nedenfor, angiver 82 pct. af de undvisere, som har kontaktet deres pædagogiske center eller EDU-IT Hub, at det var let at komme i kontakt med den relevante støtteenhed. Også 82 pct. af disse undvisere er enige i, at de fik den hjælp eller støtte, de havde brug for.

“Der var meget hjælp at hente hos CUDIM. Jeg fik gennemgået nogle funktioner med Zoom, Teams og Blackboard. Jeg synes også at det var svært, at der lå et kursus, der var lavet til face-to-face. Det var en udfordring at introducere nogle asynkrone og digitale elementer, da det hele pludseligt skulle være digitalt. Fremover kommer jeg til at tænke mere af det ind over undervisningen.”

(Undviser fra Arts)

Figur 5-1: Undvisernes vurdering af kontakten med deres pædagogiske center og/eller EDU-IT Hub

Note: N=317. 'Ved ikke'-svar er taget ud af analysen. Spørgsmålsformulering: "Hvor enig eller uenig er du i nedenstående udsagn om din kontakt med et af de pædagogiske centre eller EDU-IT Hub?" Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt undvisere på AU.

Slutteligt viser figuren ovenfor, at tre fjerdedele (73 pct.) af de undvisere, som har kontaktet deres pædagogiske center eller EDU-IT Hub, er delvist eller helt enige i, at de vidste, hvor de skulle henvende sig. Resultaterne i figuren over for er stort set identiske, når det kommer til undvisernes vurdering af deres instituts it-support og studieadministration. Disse resultater findes i bilag 2.

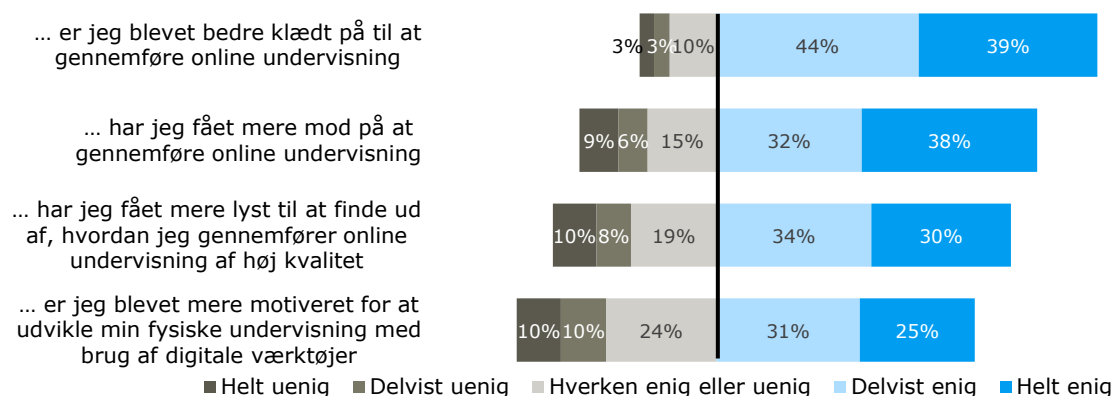
Omlægning til online undervisning har rustet undviserne til en mere digital fremtid

Selvom mange undvisere følte sig dårligt klædt på til at omlægge deres undervisning til online undervisning, har langt de fleste oplevet, at deres kompetencer i forhold til online undervisning er blevet forbedret i løbet af foråret 2020. Figuren nedenfor viser således, at 83 pct. af undviserne er delvist eller helt enige i, at de er blevet bedre klædt på til at gennemføre online undervisning som følge af omlægningen til online undervisning. Samtidig har 70 pct. af undviserne fået mere

mod på at gennemføre online undervisning, end de havde før den fysiske nedlukning af universitetet.

Figur 5-2: Udviklingen i undervisernes kompetencer og motivation for onlineundervisning og digitale værktøjer

Note: N=968. 'Ved ikke'-svar er taget ud af analysen. Spørgsmålsformulering: "Hvor enig eller uenig er du i nedenstående udsagn? Som følge af omlægningen fra fysisk til online undervisning i foråret 2020..." Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt undervisere på AU.

Figuren oven for viser også, at perioden med fjernundervisning har givet størstedelen af undervisere (64 pct.) mere lyst til at finde ud af, hvordan de kan gennemføre online undervisning af høj kvalitet, ligesom over halvdelen (56 pct.) af underviserne er blevet mere motiverede for at udvikle deres fysiske undervisning ved at bruge digitale værktøjer. I den forbindelse indikerer fokusgruppinterviewene, at underviserne i højere grad er interesserede i fagspecifikke tips og tricks til god online undervisning snarere end mere generel kompetenceudvikling, som risikerer at blive abstrakt og tidskrævende.

Samlet set viser disse resultater, at nødomlægningen til online undervisning har haft positive følgevirkninger i den forstand, at underviserne har fået mere selvtillid til at gennemføre online undervisning og større lyst til at udvikle deres digitale undervisningskompetencer. Som vi beskriver yderligere i kapitel 7, er dette bl.a. et resultat af, at flere undervisere har fået blik for mulighederne og potentialerne ved forskellige digitale værktøjer.

5.2 It og udstyr

I dette afsnit præsenteres undervisernes syn på it-infrastrukturen i forbindelse med den fysiske nedlukning af universitetet i foråret 2020.

Underviserne oplever, at adgang til relevant udstyr er en forudsætning for god online undervisning

Knap halvdelen af undervisere har oplevet, at it-infrastrukturen i høj eller i meget høj grad har understøttet deres online undervisning (se figur 1-37). Alligevel er der fortsat en gruppe undervisere, som har været begrænset af dårlige internetforbindelser og af deres it-udstyr. I spørgeskemaundersøgelsen angiver 24 pct. af underviserne således, at internetopkoblingen på deres private adresse har haft negativ betydning for deres mulighed for at gennemføre god og vellykket undervisning i foråret 2020. 21 pct. af underviserne svarer, at deres it-udstyr som fx webcam og headset har haft en negativ betydning.

“Jeg synes, at der har været mange udfordringer, som fx internetforbindelsen fra min og de studerendes side. Det er altså virkelig en udfordring og måske også en grund til, at de studerende ikke har kamera på. Der skal investeres i fysiske ting, nogle netværk og noget til at lave lækre videoer.”

(Underviser fra Natural Science)

I fokusgruppeinterviewene giver underviserne udtryk for, at det er helt afgørende for at gennemføre god online undervisning, at disse forhold er på plads. Fx er der undervisere, som påpeger, at både live-streaming af forelæsninger og videooptagede forelæsninger til asynkron brug kræver gode kameraer og hurtige internetforbindelser.

I forlængelse heraf er der også undervisere, som efterspørger, at universitetet stiller ressourcerpersoner og hjælpemidler til rådighed, som kan understøtte den gode online undervisning. Fx nævner de, at den enkelte underviser kunne spare meget tid, hvis der var 'kameramænd' til rådighed, som kunne stå for selve optagelsen af forelæsningerne. Andre undervisere efterspørger tablets og software, som kan give et løft til gennemførelsen af online undervisning. Undervisere på de tekniske uddannelser har fx behov for udstyr, der gør det muligt at imitere tavleundervisning i den synkron undervisning, så underviserens håndskrevne formler og udregninger bliver synlige for de studerende. Underviserne understreger således også, at universitetet ikke må se på fjern- og online undervisning som en ressourcesparende aktivitet, men derimod som noget, der kræver investering, hvis det skal foregå med tilstrækkelig høj kvalitet.

5.3 Ledelsesopbakning og kommunikation

I dette afsnit beskrives undervisernes oplevelse af ledelsesopbakning samt deres og de studerendes syn på kommunikationen fra universitetet.

Underviserne har generelt oplevet høj grad af ledelsesopbakning

Underviserne er generelt tilfredse med den ledelsesmæssige opbakning på institut- og afdelingsniveau. Spørgeskemaundersøgelsen viser, at 58 pct. af underviserne oplever, at opbakningen fra deres nærmeste ledelse har haft en positiv betydning for deres mulighed for at gennemføre god og vellykket undervisning i foråret 2020, men kun 12 pct. af underviserne oplever, at ledelsesopbakningen på deres institut eller afdeling har haft en negativ betydning.

Fokusgruppeinterviewene viser imidlertid, at en gruppe undervisere i foråret 2020 savnede en mere individuel forventningsafstemning med den nærmeste ledelse. Her spiller undervisernes oplevelse af egen mulighed for at balancere privatliv og arbejdsliv en central rolle. Særligt undervisere med mindre børn har oplevet et stort arbejdspress i forbindelse med omlægningen til online undervisning. Flere vurderer, at det har skabt ulige vilkår mellem dem og deres kollegaer, og at det derfor er vigtigt, at ledelsen er opmærksom på den enkelte undervisers vilkår. Spørgeskemaundersøgelsen viser i forlængelse heraf, at de undervisere, som har været mest udfordret i forhold til at skulle balancere arbejdsliv og privatliv, i mindre grad end deres kollegaer oplever, at det har været muligt at gennemføre god og vellykket undervisning i foråret 2020. Opbakning og særlig støtte til undervisere, som har svært ved at balancere privatliv og arbejdsliv, kan således også være afgørende for, at de studerendes får tilstrækkeligt udbytte af undervisningen.

Derudover er der undervisere, som påpeger, at tidsforbruget i forhold til at omlægge undervisningen har været meget stort. De efterspørger større forståelse fra den nærmeste ledelse i forhold til, at dette for mange er gået ud over forskningstiden. Flere undervisere udtrykker således frustration over, at ledelsen ikke har meldt klart ud, at underviserne ikke kan forventes at producere den samme mængde forskning, når de samtidig skal omlægge deres undervisning. At omlægning til online undervisning har krævet meget tid af underviserne, ses også af spørgeskemaundersøgelsen. Her angiver 85 pct. af underviserne, at de har brugt lidt mere eller meget mere tid på at forberede

deres online undervisning i foråret 2020 sammenlignet med den tid, de normalt bruger på at forberede deres undervisning.

De studerende savner klarere kommunikation fra universitetet

Interviewene med ledelsesrepræsentanterne viser, at der har været et stort fokus på informationsdeling og kommunikation i foråret 2020. Fokusgruppeinterviewene indikerer i tråd hermed, at underviserne har følt sig velinformeret. Det samme gør sig gældende for internationale undervisere, som fortæller, at den nødvendige information har været tilgængelig på både dansk og engelsk. De internationale undervisere udtrykker imidlertid bekymring for de internationale studerende, da mange har været isoleret i deres hjemlande. Ifølge underviserne har denne gruppe af studerende ikke modtaget tilstrækkelig information fra universitet om, hvordan de kunne følge undervisningen fra udlandet.

“Vi har først og fremmest forsøgt at sørge for at kommunikere alt, hvad vi overhovedet kunne. Vi har orienteret dem om, hvad der foregik, opfordret til at sparre med hinanden, fået IT til at lave vejledning til, hvordan man sætter Zoom- og Skype-møder op, så de tekniske ting ikke skulle opleves som en barriere. Kommunikation har været alfa og omega.”

(Ledelsesrepræsentant for BSS)

Ser vi på de studerende mere generelt, oplever flertallet, at de har modtaget tilstrækkelig information. I spørgeskemaundersøgelsen angiver knap halvdelen (47 pct.) af de studerende således, at

“Meld hurtigere og mere præcist ud. Jeg er meget kritisk i forhold til eksamensform. Vi fik sen og uklar information. Vi sendte mails til undervisere, men de skulle vente på ledelsen. Der var man for langsom, og man havde haft at gøre med corona i noget tid.”

(Studerende fra Arts)

de i høj grad eller i meget høj grad har modtaget tilstrækkelig skriftlig information fra universitet og underviserne om afviklingen af online undervisning. Fokusgruppeinterviewene med de studerende vidner dog om, at det samtidig har været forvirrende at navigere i de informationer, de har modtaget om afviklingen af online undervisning og eksamen i foråret 2020, og at mange udmeldinger er kommet sent. De har savnet tydeligere og mere rettidig information fra universitetet i forhold til fx brug af digitale platforme og afvikling af eksamen.

6. ONLINE EKSAMEN OG VEJLEDNING

I dette kapitel undersøges underviserne og de studerendes oplevelse og vurdering af online eksamen og vejledning i foråret 2020. Hovedpointerne fra kapitlet er listet i boksen nedenfor og udfoldes efterfølgende.

KAPITLETS HOVEDPUNKTER

- Underviserne og de studerende er generelt tilfredse med rammerne for og afviklingen af online eksamen i foråret 2020.
- Omlægningen til både skriftlige og mundtlige online eksaminer har medført øget fokus på eksamenssnyd, og der har været indført en række tiltag, som kan forhindre snyd.
- Selvom online eksamen kan føre til utryghed i forhold til tekniske problemer, oplever hver tredje studerende, at de er mere trygge online end ved mundtlig eksamen med fysisk fremmøde. Ligeledes er der stor forskel på, hvorvidt de studerende oplever bedre eller dårligere mulighed for at fokusere og koncentrere sig i forbindelse med online eksamen sammenlignet med eksamen med fysisk fremmøde.
- Flertallet af de studerende har været tilfredse med rammerne for online vejledning, men ca. halvdelen af underviserne vurderer, at de har haft dårligere forudsætninger for at vejlede online sammenlignet med vejledning ved fysisk fremmøde.
- Omkring en fjerdedel af de studerende har været nødt til at ændre deres speciale eller bachelorprojekt som følge af udbruddet af Covid-19 og nedlukningen af AU.

6.1 Vurdering af rammerne for online eksamen

I dette afsnit ses nærmere på underviserne og de studerendes vurdering af rammerne for online eksamen i foråret 2020, herunder det øgede fokus på muligt eksamenssnyd.

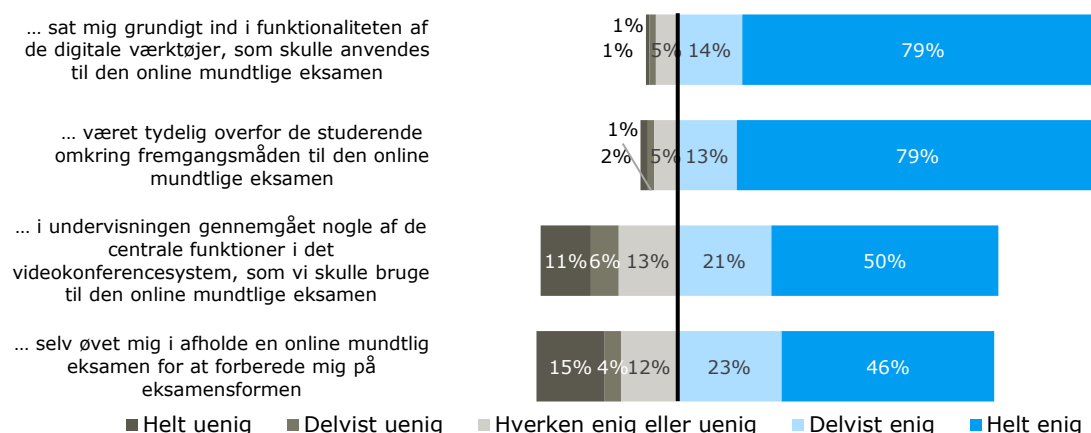
Underviserne og de studerende har været tilfredse med rammerne for de gennemførte online mundtlige eksaminer

Særligt omlægningen af de mundtlige eksaminer har krævet en række ændringer af rammerne og fremgangsmåden for eksamen. Overordnet viser undersøgelsen dog, at underviserne og de studerende har været godt klædt på til online mundtlig eksamen, og at de generelt har været tilfredse med rammerne for online eksaminer. Det kommer bl.a. til udtryk i fokusgruppeinterviews, hvor både undervisere og studerende fortæller, at de bekymringer, de havde forud for den mundtlige eksamen, ikke viste sig at være berettiget. Det drejer sig fx om bekymringer i forhold til tekniske problemer, risiko for snyd samt interaktionen mellem eksaminator og den studerende.

“Det var fuldstændig, som det havde været i det fysisk lokale. ... Der var nogle udsving hos de studerende, men over en bred kam fungerede det tekniske. Den dialog, der er mellem censor og studerende og mellem underviser og censor, den var jeg bange for at miste, men det gjorde vi ikke.”

(Underviser fra Arts)

Spørgeskemaundersøgelserne viser, at underviserne og de studerende generelt har forberedt sig godt til de mundtlige online eksaminer. Som vist i figuren nedenfor, er stort set alle underviserne, som har afholdt online mundtlig eksamen, helt eller delvist enige i, at de har sat sig grundigt ind i funktionaliteten af de digitale værktøjer, og at de har været tydelige over for de studerende om fremgangsmåden for eksamen (henholdsvis 93 pct. og 92 pct. af underviserne). 71 pct. af underviserne har gennemgået de relevante funktioner i videokonferencesystemet (typisk Zoom) som en del af undervisningen, og 63 pct. har selv øvet sig i at afholde online mundtlig eksamen som forberedelse til eksamenen.

Figur 6-1: Underviserens arbejde med at skabe gode rammer for online mundtlig eksamen i foråret 2020

Note: N=377. 'Ved ikke'-svar er taget ud af analysen. Spørgsmålsformulering: "Hvor enig eller uenig er du i nedenstående udsagn om din afholdelse af den online mundtlige eksamen i foråret 2020? Jeg har..." Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt undervisere på AU.

Som underviserne angiver langt hovedparten af de studerende i spørgeskemaundersøgelsen, at de har sat sig godt ind i retningslinjerne for den mundtlige eksamen (85 pct.), og at de har taget stilling til, hvordan de kunne skabe de mest egnede omgivelser i det rum, hvor de skulle opholde sig til den mundtlige eksamen (79 pct.). Flertallet af de studerende angiver også, at de har brugt tid på at gøre sig bekendt med det relevante videokonferencesystem (77 pct.), og at de har afprøvet eksamenssituationen som forberedelse til den egentlige eksamen (59 pct.).

"Det, jeg gjorde, var at gennemgå de strukturelle og tekniske dele af eksamen enten som en del af undervisning, hvor de studerende skulle prøve det eller lave slide-præsentation, så de blev vant til det tekniske. Og hvis der var problemer, kunne de opleve problemerne inden eksamen. Det kunne de godt lide, for så havde de overstået den der 'første gang'."

(Underviser fra BSS)

I fokusgruppeinterviewene fortæller undervisere, at de ikke oplever, at præstationerne til de mundtlige eksaminer online har været dårligere, end de normalt er til mundtlig eksamen med fysisk fremmøde. Dertil påpeger underviserne, at der også kan være egentlige fordele ved at gennemføre de mundtlige eksaminer online. Fx nævner de, at det er en tilbagevendende udfordring at få specialiserede, eksterne censorer til at komme til Aarhus – ikke mindst i forbindelse med reeksaminer, hvor der typisk kun er få studerende, som skal eksamineres – og at online eksaminer kan afhjælpe dette problem.

"Zoom-eksamen er fantastisk til reeksamen, når der er krav om ekstern censor. De studerende havde intet problem med det. Jeg er stor tilhænger af mundtlige eksamen på Zoom. Mine karakterer har været det samme som de andre år. De er hverken højere eller lavere."

(Underviser fra Natural Sciences)

Selvom rammerne for og præstationerne til de afviklede online mundtlige eksaminer overordnet set vurderes som værende tilfredsstillende, har der stadig været udfordringer forbundet med de praktiske omstændigheder omkring eksamen. Som det fremgår i kapitel 5, har de studerende udtrykt stor utilfredshed med de gentagne omlægninger af eksamensformerne og de sene udmeldinger, som har været forbundet hermed. Dertil har der i nogle tilfælde været tekniske problemer til de mundtlige eksaminer, fx som følge af dårlige internetforbindelser, der kan give ulige vilkår for de studerende. I fokusgruppeinterviewene påpeger både undervisere og studerende også, at der er fagspecifikke forhold, som der må tages højde for, hvis man ønsker at udbrede brugen af online

mundtlig eksamen. Fx indebærer mundtlige eksaminer på Institut for Matematik ofte, at den studerende skal foretage udregninger på tavle, hvilket giver behov for fagspecifikke teknologiske hjælpemidler.

Omlægning til online eksamen har ført til en øget fokus på at forhindre eksamenssnyd

Omlægningen til online eksaminer har medført en øget bekymring for eksamenssnyd. Derfor har der i foråret 2020 været et stort fokus på at forhindre eksamenssnyd. I fokusgruppeinterviewene beskriver undervisere og studerende, hvordan der blev taget forskellige initiativer for at undgå eksamenssnyd. Fx er eksamensformatet for de skriftlige eksaminer nogle steder blevet ændret ved at til-lade hjælpemidler, reducere den tilgængelige tid, randomisere rækkefølgen af spørgsmål eller ved at producere flere forskellige eksamenssæt. Det har bidraget til at skabe en vis grad af tryghed for de studerende.

”På vores studie blev der lagt rigtig fine spilleregler ud for at sikre, det var fair. Man skulle lukke døre, vi skulle løfte pc’en og vise rundt i lokalet. Jeg skulle vise studiekort, jeg skulle sågar vise under mit skrivebord, at der ikke sad nogen. ... Og det gav tryghed. Det var meldt ud for at sikre, det var så fair som muligt.”

(Studerende fra BSS)

En ledelsesrepræsentant fortæller imidlertid også, at vedkommende har modtaget adskillige henvendelser fra både studerende og undervisere angående risikoen for snyd. I forlængelse heraf forklarer både undervisere og studerende, at det i realiteten ikke har kunnet lade sig gøre helt at forhindre eksamenssnyd. I tekstbesvarelsen til spørgeskemaundersøgelsen skriver en studerende eksempelvis, at skriftlige eksaminer er blevet løst i grupper, og at de studerende har fået hjælp af ’ældre’ studerende eller andre med stor faglig viden. Såfremt der fremadrettet skal gøres brug af online eksaminer, er der derfor ifølge underviserne behov for at udvikle mere permanente løsninger til forebyggelse af snyd.

6.2 Oplevelsen af online eksamen

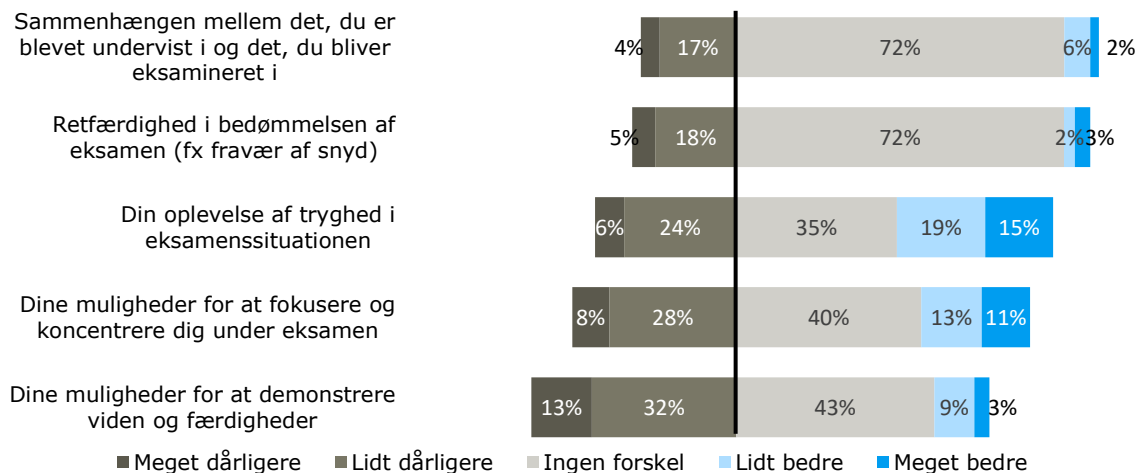
I dette afsnit beskrives underviserne og de studerendes oplevelse af online eksamen i foråret 2020.

Fysisk og online mundtlig eksamen adskiller sig ikke nævneværdigt, hvad angår sammenhæng til undervisning og retfærdighed i bedømmelse

Som det fremgår af figuren nedenfor, oplever omkring tre fjerdedele (72 pct.) af de studerende ikke, at der er forskel på online mundtlig eksamen sammenlignet med eksamen ved fysisk fremmøde, når det kommer til sammenhængen mellem, hvad der undervises i, og hvad der eksamineres i. En lige så stor andel oplever, at retfærdigheden i bedømmelsen, herunder fraværet af snyd, er den samme som ved mundtlig eksamen med fysisk fremmøde. Henholdsvis 21 og 23 pct. af de studerende oplever, at sammenhængen til undervisningen og retfærdigheden i bedømmelsen har været lidt eller meget dårligere ved online mundtlig eksamen.

Tendensen er til dels den samme for online skriftlige eksaminer. Her er der dog en større andel (42 pct.) af de studerende, som oplever, at bedømmelsen er mindre retfærdig end ved fysisk fremmøde. Dette resultat kan bl.a. indikere, at de studerendes bekymring for muligt eksamenssnyd har været større i forbindelse med skriftlig eksamen end i forbindelse med mundtlig online eksamen.

Figur 6-2: De studerendes oplevelse af online mundtlig eksamen i foråret 2020

Note: N=344. 'Ved ikke'-svar er taget ud af analysen. Spørgsmålsformulering: "Hvordan har du oplevet nedenstående forhold ved din online mundtlige eksamen, hvis du sammenligner med en fysisk mundtlig eksamen?" Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på AU.

En gruppe af studerende oplever større tryghed og bedre muligheder for at koncentrere sig ved online eksaminer

Figuren ovenfor viser stor variation i de studerendes oplevelse af tryghed i forbindelse med online mundtlig eksamen. Omkring en tredjedel (35 pct.) af de studerende oplever ingen forskel på trygheden, en anden tredjedel (34 pct.) af de studerende oplever, at online mundtlige eksamen giver større grad af tryghed end en mundtlig eksamen med fysisk fremmøde, og den sidste tredjedel af de studerende (30 pct.) oplever mindre grad af tryghed i forbindelse med den mundtlige eksamen online.

"Jeg synes, det var en fin oplevelse og meget det samme som at være oppe på normal vis. Det, der gav usikkerhed, var, hvis fx mit net ikke virker. Det man ikke selv kan styre. Det var nogle usikkerheder, der ikke er ved fysiske eksaminer. Visse elementer gjorde det mere trygt, andre mere utrygt."

(Studerende fra BSS)

Fokusgruppeinterviewene med de studerende viser, at de studerende særligt er utrygge ved potentielle tekniske problemer, fx at deres internetforbindelse er ustabil. De studerende, som oplever den mundtlige online eksamen som mere tryk,

"Jeg tror, forskelligheden repræsenterer den forskellighed ved folk, der skal til eksamen. For nogle er det mega angst, for nogle er det motiverende. Jeg synes, det var antiklimatisk at sidde hjemme."

(Studerende fra Health)

fremhæver omvendt, at de kan være hjemme i trygge omgivelser, og at de bliver mindre nervøse, når de ikke skal forholde sig til deres medstuderende. De samme forhold gør sig gældende for de online skriftlige eksaminer, som også opleves som mere trygge af 25 pct. af de studerende. Fokusgruppeinterviews med de studerende vidner om, at de studerendes oplevelse af og præferencer for hhv. online og fysiske eksaminer i høj grad afhænger af deres personlige præferencer.

Figuren ovenfor viser ligeledes, at der både er en gruppe af studerende (36. pct.), som har oplevet *dårligere* mulighed for at fokusere og koncentrere sig i forbindelse med online mundtlig eksamen sammenlignet med mundtlig eksamen med fysisk fremmøde, og en gruppe af studerende (24. pct.), som har oplevet *bedre* mulighed for at fokusere og koncentrere sig. Tendensen er nogenlunde den samme for online skriftlige eksaminer.

I fokusgruppinterviewene forklarer studerende, der oplever dårligere mulighed for at koncentrere sig, at det at møde op fysisk med medstuderende og træde ind i eksamenslokalet bidrager til, at de kommer i 'eksamens-mode'. De studerende, som oplever bedre mulighed for at koncentrere sig, peger derimod på, at de ikke forstyrres af printere, der larmer, eller af studerende, der forlader lokalet, når de sidder derhjemme.

"Jeg er fortalende for at digitalisere. Men hvis der er én ting, hvor det er rart at være der, så er det mundtlig eksamen. Det er nemmere at komme ind i mindsettet. Man kommer ind i forberedelse og tænker, 'nu er det alvor'. Du skal ikke tænke på forbindelser eller om ens mobile tower er lavet ordentligt."

(Studerende fra Natural Sciences)

Endelig viser figuren ovenfor, at godt halvdelen af de studerende (55 pct.) oplever, at de har haft lige så gode eller bedre muligheder for at demonstrere viden og færdigheder i forbindelse med online mundtlig eksamen. Dette betyder samtidig, at 45 pct. oplever, at de har haft lidt eller meget dårligere muligheder for at demonstrere deres viden og færdigheder. Spørgeskemaundersøgelsen viser, at det især er studerende fra Technical Sciences og Natural Sciences, som oplever, at de har haft sværere ved at demonstrere deres viden og færdigheder online. Fokusgruppinterviewene viser, at dette bl.a. kan skyldes den manglende mulighed for at bruge tavle samt at præsentere fysisk fremstillede projekter ved online mundtlige eksaminer. For de skriftlige eksaminer oplever størstedelen (63 pct.) af de studerende derimod ingen forskel mellem online og fysiske eksaminer med hensyn til muligheden for at demonstrere viden og færdigheder.

For så vidt angår undervisernes oplevelse af online eksaminer, viser spørgeskemaundersøgelsen, at flertallet af underviserne ikke oplever forskel mellem online mundtlig eksamen og mundtlig eksamen med fysisk fremmøde, når det kommer til sammenhængen mellem undervisning og eksamen, retfærdighed i bedømmelsen og underviserens mulighed for at vurdere de studerendes viden og færdigheder. 64 pct. af underviserne angiver dog, at de har haft relativt dårligere mulighed for at skabe tryk for de studerende online.

6.3 Vurdering af online vejledning

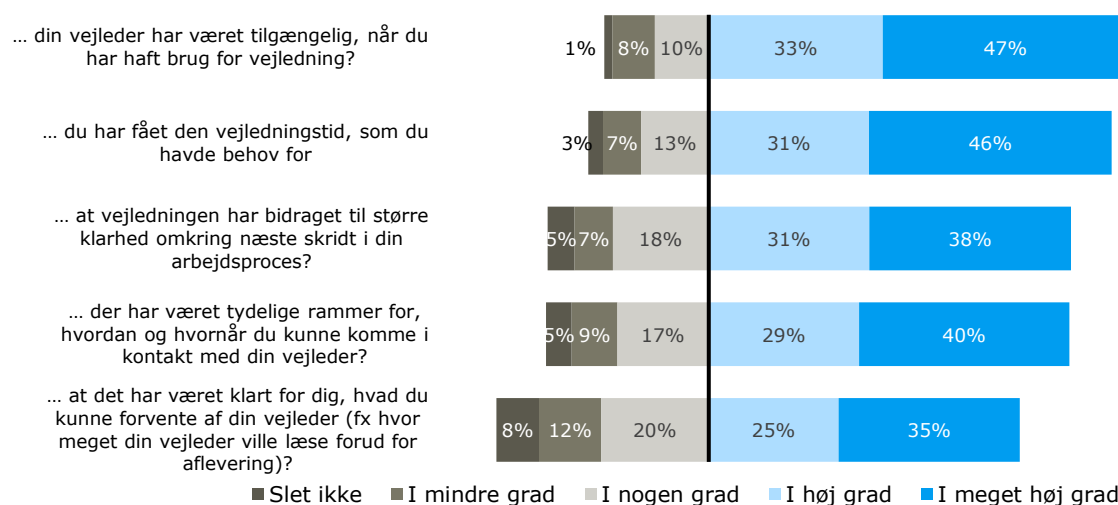
I dette afsnit behandles kort undervisernes og de studerendes vurdering af den vejledning, de har hhv. givet og modtaget i forbindelse med fjernundervisningen i foråret 2020. Det drejer sig om vejledning af studerende i forbindelse med et bachelorprojekt eller speciale. Vejledningen har primært foregået via online møder på fx Zoom eller Skype og/eller via mailkorrespondancer.

Flertallet af de studerende er tilfredse med rammerne for og udbyttet af online vejledning

Som det fremgår af figuren nedenfor, vurderer hovedparten af de studerende, at rammerne for og udbyttet af den gennemførte online vejledning har været tilfredsstillende. 80 pct. af de studerende, som har modtaget online vejledning, vurderer således, at deres vejleder i høj eller i meget høj grad har været tilgængelig i det omfang, den studerende har haft brug for det, og 77 pct. af de studerende vurderer, at de har fået den vejledningstid, de havde brug for. 69 pct. af de studerende vurderer desuden, at vejledningen i høj eller i meget høj grad har bidraget til at skabe klarhed om arbejdsprocessen, og at der har været tydelige rammer for vejledningen. Lidt færre (55 pct.) af de studerende vurderer, at det i høj eller i meget høj grad har været klart, hvad den studerende kunne forvente af vejlederen⁸.

⁸ Det er værd at bemærke, at spørgsmålene, som er præsenteret i figur 6-3, ikke sammenligner online vejledning med fysisk vejledning. Dette skyldes, at de studerende kun laver ét speciale og ét bachelorprojekt og dermed ikke har et validt sammenligningsgrundlag. Selvom de studerende er tilfredse med rammerne for og udbyttet af online vejledning, kan vi således ikke konkludere, om de studerende er mere eller mindre tilfredse for online sammenlignet med fysisk vejledning.

Figur 6-3: De studerendes vurdering af rammerne for online vejledning

Note: N=476. 'Ved ikke'-svar er taget ud af analysen. Spørgsmålsformulering: "I hvilken grad oplever du, at..." Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på AU.

Spørgeskemaundersøgelsen viser imidlertid også, at en stor del af underviserne vurderer, at de har haft dårligere forudsætninger for at tilbyde vejledning online, end de har ved fysisk fremmøde. Næsten halvdelen (48 pct.) af underviserne, som har vejledt i foråret 2020, vurderer således, at de har haft lidt eller meget dårligere forudsætninger for at tilbyde god og vellykket vejledning online sammenlignet med vejledning ved fysisk fremmøde. Derimod vurderer kun 5 pct. af underviserne, at de har haft bedre forudsætninger for at tilbyde god og vellykket vejledning online.

Endelig viser spørgeskemaundersøgelsen, at en betydelig del af de studerende, som har skrevet speciale eller bachelorprojekt, har haft behov for at ændre deres projekt på grund af den unikke situation i foråret 2020. Omkring en fjerdedel (26 pct.) af de studerende tilkendegiver således, at de har været nødt til at ændre deres speciale eller bachelorprojekt som følge af nedlukningen af AU og udbruddet af Covid-19. På samme måde angiver 31 pct. af underviserne, som har vejledt i et speciale eller et bachelorprojekt, at de i høj eller i meget høj grad har hjulpet de studerende med at ændre deres problemstilling og/eller metode som følge af udbruddet af Covid-19.

Samlet set tyder undersøgelsen på, at det overordnede indtryk af online eksamen og vejledning har været positivt givet omstændighederne, og at der er potentialer ved det online eksamensformat, som AU med fordel kan udforske nærmere.

7. FREMADRETTEDE OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER

Med afsæt i undersøgelsens hovedresultater har Rambøll udledt en række **fremadrettede opmærksomhedspunkter**. De første opmærksomhedspunkter knytter sig til fremadrettet brug af online undervisning, herunder både den konkrete gennemførelse af undervisningen og de organisatoriske rammer for undervisningen. De efterfølgende opmærksomhedspunkter knytter sig til de mulige potentialer, der kan være i at supplere den fysiske undervisning og eksamen med styrket brug af digitale værktøjer.

Undervejs præsenteres også en række **gode råd** og **ønsker** fra undervisere og studerende til, hvordan man fremadrettet kan styrke gennemførelsen af og rammerne for online undervisning på AU. Disse er baseret på inputs fra undervisere og studerende, der har deltaget i fokusgruppeinterviews. Generelt er både undervisere og studerende overvejende enige om, hvordan AU's fremadrettede brug af digital undervisning og eksamen kan styrkes. Det gælder også på tværs af fakulteter.

7.1 Gennemførelse af online undervisning

1) Behov for tydelig rammesætning af undervisningen

Undersøgelsen peger på, at det kan være vanskeligere for undervisere og studerende at fornemme og afkode hinanden, når undervisningen gennemføres online, ligesom de studerende oplever det som mindre forpligtende at sidde bag hver deres skærm. Ifølge undervisere og studerende, som har deltaget i fokusgruppeinterviews, stiller online undervisning derfor endnu større krav til underviserens eksplicite rammesætning af undervisningen, herunder:

- En tydelig præsentation af formålet med undervisningen
- Aftaler om undervisningens form
- En plan for, hvornår undervisningsmaterialer gøres tilgængelige
- Forventninger til de studerendes deltagelse.

I forlængelse heraf er det vigtigt, at der er klare og tydelige virtuelle spilleregler for undervisningen, og særligt at der stilles krav om, at alle studerende har deres kamera tændt. Det gør, at underviserne bedre kan orientere sig i forhold til de studerende, og at undervisningen opleves mere forpligtende af de studerende. Der er fortsat stor variation med hensyn til, om underviserne opstiller tydelige regler og retningslinjer. Fremadrettet kan underviserne derfor med fordel have (endnu) større opmærksomhed på at rammesætte deres online undervisning tydeligt. Endelig kan der også være behov for, at underviserne i højere grad hjælper med at facilitere de studerendes online gruppearbejde ved at stille nogle klare rammer op for gruppearbejdet.

2) Fokus på at understøtte de studerendes motivation og engagement

Undersøgelsen tegner et klart billede af, at de studerende har været mindre deltagende i den gennemførte online undervisning sammenlignet med den fysiske undervisning. Selvom dette delvist kan tilskrives andre faktorer knyttet til nedlukningen af universitetet (se nedenfor), handler det også om, at det kan være mere udfordrende at skabe dynamik og motivation i et virtuelt rum. I den fremadrettede brug af online undervisning bør der derfor sættes endnu større fokus på, hvordan de studerende engageres bedst muligt i både forelæsninger og holdundervisning.

Det kræver for det første, at underviserne gør sig **didaktiske overvejelser** om, hvordan undervisningen tilpasses et online format, og hvordan man kan udnytte de muligheder, der er heri, for at aktivere de studerende og skabe interaktion i undervisningen. Brugen af breakout rooms (i fx Zoom) og programmer som fx Mentimeter, Padlet mv. kan ifølge undervisere og studerende være

gode redskaber til at aktivere de studerende undervejs⁹. For det andet kan underviserne understøtte de studerendes motivation ved at udnytte de digitale muligheder for at **indhente inspiration udefra**, fx videoer og gæsteforelæsere, som kan vække de studerendes interesse. Og for det tredje fremhæver flere studerende, at **personlige indslag** som fx musik, jokes og 'small talk' kan være med til at skabe en mere uformel stemning i det digitale rum, hvilket også virker positivt på deres motivation og mindsker oplevelsen af "distance" mellem undervisere og studerende. Endelig kan underviserne med fordel **evaluere den gennemførte online undervisning** løbende sammen med de studerende, da der ofte er forskel på, hvad der motiverer og engagerer forskellige studerende.

GODE RÅD FRA UNDERVISERE TIL UNDERVISERE

- **Vær eksplicit** over for de studerende om undervisningens formål, form og indhold. Det er vigtigt, at det er tydeligt for de studerende, hvornår de forventes at være til stede – og også hvornår du som underviser er tilgængelig.
- **Bed de studerende om at tænde kameraet** i undervisningen. På den måde kan du bedre fornemme, om de deltager aktivt i og har et udbytte af undervisningen.
- **Overvej aktiviteter nøje**, når du planlægger din undervisning, og hold det op imod formålet med undervisningen. Nogle online aktiviteter og værktøjer egner sig bedre til nogle formål end andre.
- **Aktiver de studerende**. Det er nemt for de studerende at falde hen, når de sidder hjemme bag skærmen. Pas derfor på med lange forelæsninger med envejskommunikation. Brug fx Mentimeter eller et andet program til at inddrage de studerende undervejs. På den måde opdager du også hurtigt, hvis der er lav deltagelse i undervisningen.
- **Brug dine kollegaer til sparring**. Ligesom dig gør dine kollegaer sig en række erfaringer med online undervisning, som kan være nyttige for dig.

ØNSKER FRA STUDERENDE TIL UNDERVISERE

- **Giv gerne tydelige informationer** om undervisningen og de 'virtuelle spilleregler'. Når man ikke mødes fysisk med sin underviser, kan det være svært at afkode, hvad der skal ske, og hvad der forventes af én.
- **Fasthold så vidt muligt faste undervisningstider**. Det kan også være ved at udsende materialer på bestemte tidspunkter. Faste undervisningstider hjælper til at give struktur i studiehverdagen.
- **Variér undervisningen**, og skab mulighed for interaktion med andre studerende. Det gør undervisningen mere motiverende.
- **Optag de virtuelle forelæsninger**. Det giver meget til forståelsen at kunne gense (dele af) forelæsningen i eget tempo og er nyttigt i forbindelse med eksamensforberedelsen.
- **Inddrag de studerende** i, hvordan undervisningen tilrettelægges, og justér undervisningen undervejs.

3) Opmærksomhed på de studerendes behov for struktur og interaktion

De studerende har generelt haft svært ved at fastholde deres motivation og deres fokus på at være forberedt til og aktivt deltagende i undervisningen. Ifølge de studerende, som har deltaget i fokus-gruppeinterviews, skyldes det først og fremmest fraværet af struktur og social interaktion i deres hverdag. I det scenarie, hvor det bliver nødvendigt fortsat at nedlukke universitetet helt eller delvist, vil det således være vigtigt, at der er en særlig opmærksomhed på, hvordan underviserne og de studerende selv kan hjælpe med at skabe struktur og interaktion i studiehverdagen. **Faste undervisningstidspunkter** kan give de studerende struktur i deres hverdag. Det kan være i form af

⁹ Denne pointe genfindes i Rambøll (2017). *Kortlægning: E-læring på videregående uddannelser*. Gennemført for Uddannelses og Forskningsministeriet.

synkron undervisning eller ved at udsende materialer til den asynkron undervisning på bestemte og på forhånd aftalte tidspunkter. Det kan også være ved at **følge aktivt op på asynkron undervisningsaktiviteter**, så de studerende får et incitament til at gennemføre aktiviteterne. Endelig kan underviserne også hjælpe de studerende med at **etablere studiegrupper** og opfordre studiegrupperne til at mødes virtuelt i forbindelse med deres forberedelse til undervisningen. Ifølge de studerende kan de også selv gøre meget for at skabe struktur i deres dag og balancere studietid med fritid og studiejob (se eksempler i nedenstående boks med de studerendes gode råd). For så vidt angår behovet for social interaktion, kan der med fordel ses nærmere på lokale eksempler på at **facilitere virtuelt samvær** blandt de studerende, og hvilke erfaringer undervisere og studerende har med dette.

GODE RÅD FRA STUDERENDE TIL STUDERENDE

- **Deltag aktivt i undervisningen**, selvom du sidder hjemme bag skærmen. Hav fx altid kameraet tændt og bidrag med spørgsmål til undervisningen. Det har stor betydning for dynamikken og kvaliteten af undervisningen.
- **Skab struktur og balance i din hverdag**. Hvis ikke din undervisning ligger på faste tidspunkter, så prøv at lave en arbejdsplan eller kalender, hvor du præciserer, hvornår du studerer, arbejder og holder fri. Det kan også være en god idé at indrette en "arbejdsstation" i dit hjem, så du har et sted, der er dedikeret til at studere.
- **Sørg for at mødes med andre studerende** enten virtuelt eller fysisk uden for universitetet. Det kan hjælpe at tale med andre studerende om jeres erfaringer med online undervisning, og hvordan man bedst kan tilrettelægge sin studiehverdag.
- **Brug din studiegruppe**, og lav klare aftaler om, hvornår I mødes, og hvordan møderne skal foregå. Det kan hjælpe til at skabe struktur i din studiehverdag. I kan også gøre brug af en gruppechat til løbende at kommunikere med hinanden.
- **Udnyt den fleksibilitet**, som de digitale muligheder giver. Især den asynkron undervisning giver mulighed for, at du kan lære i dit eget tempo og vende tilbage til det samme indhold flere gange, fx op mod eksamen. Men husk, at det stadig er vigtigt at fastholde en struktur i din hverdag, så du ikke kommer bagud. Online undervisning kræver lige så meget tid som fysisk undervisning.

7.2 Rammer for online undervisning

4) Vellykket online undervisning forudsætter, at de tekniske rammer er på plads

Internetopkoblingen på underviserens private adresse og deres adgang til udstyr har for nogle undervisere haft negativ betydning for deres oplevelse af at kunne gennemføre god og vellykket online undervisning. Ligeledes påpeger flere af de studerende, der har deltaget i fokusgruppeinterviews, at høj kvalitet af lyd og billede er en afgørende forudsætning for deres udbytte af undervisningen. Såfremt underviserne fortsat skal gennemføre undervisning fra deres hjemmeadresse, kan der derfor med fordel sættes yderligere fokus på, at *alle* undervisere har adgang til det nødvendige udstyr og online programmer af høj teknisk kvalitet og teknisk support i tilfælde af, at underviserne oplever tekniske udfordringer med udstyr eller online programmer.

5) Behov for at facilitere (lokal) erfaringsudveksling og kompetenceudvikling

Undersøgelsen viser, at jo bedre underviserne oplever at være klædt på til at gennemføre online undervisning, i jo højere grad oplever de at lykkes med at gennemføre god og vellykket online undervisning givet omstændighederne. Det indikerer, at underviserens kompetencer har stor betydning for undervisningens kvalitet. Undersøgelsen viser også, at underviserne har gjort sig en række konkrete erfaringer i løbet af foråret, og at sparring og interaktion med kollegaer er vigtige drivkræfter for underviserens mulighed for at gennemføre god online undervisning. Hvad end der

er tale om fjernundervisning eller brug af digitale værktøjer supplerende til den fysiske undervisning, bør der derfor ses nærmere på, hvordan der løbende kan faciliteres erfaringsudveksling og kompetenceudvikling. Det kan fx være ved at gennemføre lokale workshops eller møder, hvor underviserne deler gode erfaringer med hinanden. Det kan også være ved at give underviserne kurser i, hvordan de kan udnytte de didaktiske muligheder i de digitale værktøjer, de anvender. Uddannelser og fag har forskellige karakter og stiller forskellige krav til undervisningen. Der bør derfor være en særlig opmærksomhed på, hvad der kan gennemføres centralt, og hvad der skal adresseres lokalt. Endelig indikerer undersøgelsen også, at underviserne kan have et stort udbytte af at modtage sparring fra pædagogiske ressourcepersoner. Det er dog en forudsætning, at underviserne kender til disse muligheder, hvorfor der kan være behov for at udbrede kendskabet til, hvad underviserne kan bruge de pædagogiske ressourcepersoner til.

6) Fokus på rettidig og præcis kommunikation fra universitetets ledelse

Både undervisere og studerende fremhæver, at det har været forvirrende at navigere i de informationer, de har modtaget om afviklingen af online undervisning og eksamen i foråret 2020, og at mange udmeldinger er kommet sent. Såfremt der fortsat er behov for at omlægge fysisk undervisning og eksamen til et online format, bør der være fokus på at sikre rettidig og præcis kommunikation. Der er for det første behov for at **koordinere**, hvilke informationer der kommer forskellige steder fra, og via hvilke kanaler de gives. For det andet bør der ses nærmere på, hvordan der kan sikres en fornuftig **balance** mellem, at der på den ene side opstilles nogle generelle krav og forventninger til undervisernes og de studerendes brug af online værktøjer, og at der på den anden side er rum til, at underviseren kan tilpasse undervisning og brugen af digitale værktøjer til den konkrete kontekst. Særligt de studerende efterlyser, at der stilles nogle minimumskrav til underviserne. Omvendt er der også undervisere og studerende, som påpeger, at der kan være behov for at tage hensyn til fagenes forskellighed. Dertil kommer, at der er forskel på undervisernes personlige forhold og mulighed for at balancere privatliv med varetagelse af arbejdsopgaver i perioder med hel eller delvis nedlukning af samfundet. De undervisere, som har været udfordret på dette punkt, oplever i mindre grad, at det har været muligt at gennemføre god online undervisning. Det kalder på et individuelt, målrettet fokus fra ledelsesmæssig side på de enkelte medarbejders situation.

DE STUDERENDES ØNSKER TIL LEDELSEN

- **Sørg for, at vores undervisere er godt klædt på** til at gennemføre online undervisning, så tiden ikke går med tekniske udfordringer. Giv dem fx et kursus i Zoom.
- **Stil minimumskrav** til underviserne om, hvad der udgør 'online undervisning', fx omfang af undervisning og valg af digitale værktøjer, så der ikke er så stor variation i kvaliteten. Det er dog vigtigt, at der også er plads til, at underviseren selv har frihed til at tilrettelægge undervisningen ud fra fagspecifikke overvejelser.
- **Udstik retningslinjer for optagelse af undervisningen.** Det skal være ledelsens og ikke de enkelte underviseres ansvar.
- **Giv præcis information – og meld ud i god tid.** I må gerne overveje, om alle informationer er lige relevante for alle. Fx kan der være nogle informationer, som er meget uddannelses- eller kursuspecifikke.
- **Brug gerne uformelle kommunikationskanaler** (fx sociale medier) til at adressere de studerendes motivation i en udfordrende tid, fx ved at give gode råd til, hvordan de studerende kan fastholde deres motivation og skabe struktur i hverdagen, eller ved at lave reportager hjemme fra studerende, der fortæller om, hvordan de forsøger at fastholde deres motivation.

UNDERVISERNES ØNSKER TIL LEDELSEN

- **Stil udstyr til rådighed**, så vi ikke selv skal ud og indkøbe nyt udstyr (fx kamera). Det er vigtigt, at den tekniske kvalitet er i orden.
- **Afsæt tid til erfaringsudveksling**, så vi kan dele vores gode (og mindre gode) erfaringer med hinanden på instituttet. Saml eventuelt op på gode eksempler, som man kan lade sig inspirere af.
- **Gør det tydeligere, hvad man kan bruge de pædagogiske centre til**. Det kunne være brugbart, hvis man kunne få sparring på sin online undervisningspraksis.
- **Overvej, hvordan kravene til underviserne kan justeres** i en tid med fjernundervisning. Det tager væsentlig længere tid at forberede online undervisning, fordi det er en ny måde at gøre det på. Det går ud over den tid, vi har til rådighed til forskning.
- **Hav gerne blik for den enkelte undervisers situation**. Der kan fx være stor forskel på, om man har børn hjemme eller ej.

Figuren nedenfor sammenfatter ovenstående i en række opmærksomhedspunkter til ledelsen, underviserne og de studerende, som knytter sig til henholdsvis forberedelse af undervisningen, gennemførelse af undervisningen og evaluering af undervisningen.

Figur 7-1: Opmærksomhedspunkter i forbindelse med forberedelse, gennemførelse og evaluering af online undervisning

	Forberedelse 	Gennemførelse 	Evaluering og erfaringsopsamling
LEDELSE 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Etabler tilstrækkelig it-infrastruktur: Internetforbindelse, digitale programmer og teknisk udstyr ✓ Introducer undervisere til digitale værktøjer ✓ Overvej underviseres individuelle forudsætninger og de krav, der stilles til undervisere 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Giv præcis og rettidig information om undervisningen til undervisere og studerende ✓ Stil teknisk og pædagogisk support til rådighed – og gør opmærksom på denne mulighed 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Faciliter erfaringsudveksling mellem undervisere
UNDERVISERE	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Overvej valg af aktiviteter set i forhold til undervisningens formål ✓ Udarbejd en plan for undervisningsaktiviteter og tidspunkter og kommuniker denne til de studerende ✓ Overvej, om du skal hjælpe de studerende med at etablere studiegrupper 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rammesæt undervisningen eksplicit og introducer virtuelle spilleregler ✓ Sørg for, at de studerende aktiveres og interagerer med hinanden ✓ Følg op på på tidligere aktiviteter ✓ Overvej, om du kan tilføje et personligt element til undervisningen 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Evaluer undervisningen sammen med de studerende ✓ Udveksl erfaringer med online undervisning med kollegaer
STUDERENDE	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Udarbejd et studieprogram ✓ Indret en arbejdsstation derhjemme ✓ Indgå klare aftaler med din studiegruppe 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Deltag aktivt i undervisningen ✓ Brug din studiegruppe aktivt 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 'Mød' andre studerende og udveksl erfaringer med online undervisning

7.3 Mulige potentialer i styrket brug af digitale værktøjer

Både undervisere og studerende har i foråret 2020 fået øjnene op for nogle af de muligheder og potentialer, der er i digitale værktøjer. En stor andel af underviserne er således også blevet mere motiverede for at udvikle den fysiske undervisning med brug af digitale værktøjer som følge af omlægningen til online undervisning. I det følgende præsenteres en række opmærksomhedspunkter, som knytter sig til de mulige potentialer, der kan være i at supplere den fysiske undervisning

med styrket brug af digitale værktøjer. AU kan med fordel undersøge disse potentialer nærmere og se på, hvordan de eventuelt kan udbredes.

7) Potentiale for at skabe styrket deltagelse og interaktion i undervisningen

Flere undervisere og studerende har erfaret, at en række digitale værktøjer bidrager til at skabe mere interaktion i undervisningen, fx programmer som Mentimeter, Padlet og Kahoot. Også brugen af chatfunktionen har i flere tilfælde bidraget positivt til, at flere forskellige studerende stiller spørgsmål til underviseren. Der kan derfor med fordel ses nærmere på, hvordan sådanne værktøjer i højere grad kan integreres i den fysiske undervisning, end det har været tilfældet tidligere, med henblik på at styrke interaktion og deltagelse i undervisningen. Ligeledes har erfaringerne fra foråret kastet nyt lys over nogle af de fordele, der kan være ved at arbejde med 'flipped classroom'. Flere undervisere har haft gode erfaringer med at producere korte videoer, som de udsender til de studerende inden undervisningen, og i stedet bruger undervisningen på at drøfte og afprøve det faglige indhold. Citatet til højre er et eksempel på en sådan erfaring. Også dette potentiale kan med fordel undersøges nærmere¹⁰.

“Vi fik rigtig god feedback fra de studerende på vores brug af korte forelæsningsvideoer om specifikke emner, som de studerende skulle se inden hver online undervisningsgang. Det er bestemt et værktøj, vi fortsat vil benytte i vores undervisning, således at vi kan benytte det fysiske/online fremmøde til at afprøve den teori, de studerende har forberedt til hver gang, vha. gruppeopgaver og diskussion i plenum i stedet for at bruge megen tid på passiv undervisning.”

(Underviser fra Natural Science)

8) Potentiale for at styrke fleksibiliteten for de studerende

Både undervisere og studerende peger på, at online undervisning kan være med til at skabe en større fleksibilitet for særligt de studerende. Dette gælder i høj grad de asynkrone undervisningsaktiviteter. Dels giver det de studerende mulighed for at følge undervisningen i eget tempo og vende tilbage til undervisningen af flere omgange, fx op til eksamen. Dels giver det en øget praktisk fleksibilitet for de studerende, som kan være positiv i tilfælde af fx sygdom, eller hvis den studerende har studiejob i dagtimerne, børn derhjemme eller lang transporttid til universitetet¹¹. Særligt de studerende ser i forlængelse heraf et stort potentiale i, at de synkrone undervisningsaktiviteter optages, uanset om de gennemføres online eller fysisk. Omvendt er der dog også undervisere, som fremhæver visse faldgruber ved at optage undervisningen: For det første kan det give de studerende incitament til at udeblive fra undervisningen. For det andet stiller det spørgsmål om copyright og kan virke negativt på underviserens lyst til at tale frit og åbent, når de ved, at det optages. I dag er der på tværs af fakulteter og uddannelser forskellige praksisser for, hvorvidt undervisningen optages eller ej. Der kan derfor med fordel ses nærmere på fordele og ulemper ved at optage undervisningen som et supplement til den fysiske undervisning.

Studerende, undervisere og ledere er enige om, at online undervisning som udgangspunkt ikke kan erstatte den fysiske undervisning. Samtidig er der undervisere, som kan se et potentiale i, at enkelte kandidatfag omlægges til online undervisning. Herved vil de studerende få en større fleksibilitet i en del af deres arbejdsuge, samtidig med at de fastholder struktur og interaktion i deres studiehverdag, fordi de fortsat skal møde fysisk på universitetet i andre fag. Derudover vil det kunne imødekomme nogle praktiske og logistiske udfordringer, fx i forhold til lokalefordeling og allokering af underviserressourcer (se også nedenfor). Det forudsætter dog, at det overvejes nøje, hvilke fag der egner sig til at blive omlagt til et online format.

¹⁰ Disse pædagogiske potentialer og muligheder fremhæves ligeledes i Rambøll (2017). *Kortlægning: E-læring på videregående uddannelser*. Gennemført for Uddannelses og Forskningsministeriet.

¹¹ Dette potentiale fremhæves tilsvarende i Rambøll (2017): *Kortlægning: E-læring på videregående uddannelser*. Gennemført for Uddannelses og Forskningsministeriet. I kortlægningen fremgår det bl.a., at online undervisning ofte er motiveret af et uddannelsesspecifikt behov for fleksibilitet.

Endelig peger især de studerende på, at det kan give god mening at give de studerende mulighed for at modtage vejledning online for at øge fleksibiliteten for de studerende.

9) Potentiale for at inddrage eksterne ressourcer i undervisningen

Flere undervisere er blevet opmærksomme på, at digitale værktøjer giver mulighed for at inddrage eksterne ressourcer og kompetencer i undervisningen. Det kan fx være nationale eller internationale gæsteforelæsere, som kan deltage virtuelt frem for at være fysisk til stede. Det kan også være gennem brug af online undervisningsmaterialer fra andre universiteter eller organisationer. Derudover kan det digitale format understøtte samarbejdet med andre universiteter, både i og uden for Danmark. AU kan med fordel se nærmere på, hvordan sådanne muligheder i de digitale værktøjer kan udnyttes fremadrettet.

10) Potentiale for at skabe større tryghed og bedre koncentrationsmuligheder i eksamenssituationen

Erfaringerne fra forårssemestret viser, at online eksaminer for nogle studerende kan bidrage til en større oplevelse af tryghed i eksamenssituationen, og at de har nemmere ved at fokusere og koncentrere sig under eksamen, fordi de sidder derhjemme. AU kan med fordel undersøge disse erfaringer nærmere og overveje, hvorvidt det online eksamensformat kan supplere det fysiske eksamensformat, eventuelt ved at gøre det valgfrit for de studerende, om de deltager online eller fysisk i eksamen. Det er vigtigt fortsat at have opmærksomhed på, at der er andre studerende, som oplever mindre tryghed og dårligere mulighed for at koncentrere sig under eksamen, og at online eksamen også stiller store krav til iværksættelse af foranstaltninger, der modvirker eksamensnyd.